

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Diplomová práce

Využití volného času žáků 2. stupně ZŠ v Příbrami a okolí

Vypracoval: Bc. Petr Tyl
Vedoucí práce: PhDr. Iva Žlábková Ph.D.

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů i záznam o průběhu a výsledku obhajoby klasifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

datum

podpis studenta

Poděkování

Rád bych touto cestou chtěl velice poděkovat PhDr. Ivě Žlábkové PhD., z katedry pedagogiky a psychologie, za nejen cenné rady a čas věnovaný čtení diplomové práce, ale především za umožnění psaní této práce a velkou trpělivost. Dále mockrát děkuji své rodině za obrovskou morální podporu v době celého studia a všem dalším, kteří mi jakkoliv pomohli.

Anotace

Tato práce podává přehled o trávení volného času žáků 2. stupně ZŠ v rovině organizovaného vyžití. V teoretické části práce jsou vymezeny důležité pojmy, jako je volný čas, výchova ve volném čase, pedagog volného času, je charakterizován žák druhého stupně ZŠ a nadaný žák. Je uveden význam volnočasových aktivit, zejména v rovině organizované. Jsou vyjmenována školská zařízení pro zájmové vzdělávání a žáky využívané subjekty ve volném čase. V empirické části práce je uveden seznam nejrůznějších volnočasových institucí v nabídce města Příbram a je zpracováno výzkumné šetření a následně vyhodnoceno pomocí statistických funkcí do tabulek a grafů. Mimo jiné, v rámci své aprobace, vyčleňuji v této práci, vedle ostatních volnočasových aktivit, i přírodovědně-technické volnočasové aktivity, které jsou nápomocné při výchově nadaných žáků, jakožto budoucí generace a kterých je v této lokalitě skutečný nedostatek.

Annotation

This thesis provides an overview of spending leisure time by a pupil of a lower secondary school at the level of organized activities. In the theoretical part the important terms, such as leisure time, leisure time education, leisure time teacher, are defined. In this part, a pupil of a lower secondary school and a gifted pupil are characterized, the sense of leisure time activities at the level of organized activities is mentioned and finally the educational facilities for leisure education and leisure facilities used by pupils are listed. The empirical part provides a list of various leisure time institutions which the city of Příbram offers and it also presents an elaborated research survey, which is subsequently evaluated using statistical functions into tables and graphs. Among other things, as a part of my teaching specialization, in addition to other leisure activities, I incorporated in this work a part aimed at natural and technical leisure activities that are helpful in educating gifted pupils as a future generation and who are a real shortage in this area.

Klíčová slova

Volný čas, výchova ve volném čase, adolescent, volnočasové aktivity, pedagog volného času.

Keywords

Leisure time, leisure time education, adolescent, leisure activities, leisure time educator.

Obsah

I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 Vymezení důležitých pojmů	9
1.1 Volný čas.....	9
1.2 Výchovný proces ve volném čase a jeho cíle	11
1.3 Rodina vs. volný čas žáka.....	12
1.4 Pozice pedagoga volného času.....	13
1.5 Žák druhého stupně ZŠ.....	14
1.6 Nadaní žáci a jejich volný čas	15
2 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY.....	17
2.1 Význam volnočasových aktivit ve škole a mimo školu	17
2.2 Organizované volnočasové aktivity (zájmové činnosti, instituce)	19
3 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání.....	19
Střediska volného času.....	19
3.1 DDM.....	20
3.2 Školní kluby.....	20
3.3 Školní knihovny.....	21
4 Volnočasové zájmové činnosti	21
4.1 Žáky využívané subjekty ve volném čase	22
Jazykové školy	23
Základní umělecké školy.....	24
4.2 Aktivity zaměřené na pohyb.....	25
Aktivity provozované venku	26
Tábory.....	26
Sport a tělovýchovné aktivity	27
Skauting.....	27

Sokol	28
Shrnutí.....	29
II EMPIRICKÁ ČÁST.....	30
1 Nabídka volnočasových institucí a organizací pro organizované trávení volného času ve městě Příbrami	30
AMAVET (Q-klub).....	31
Kiwanis klub.....	31
Občanské sdružení Salamandr	32
Solasido klub.....	32
BEDNA	33
Proxima Sociale o.p.s.....	34
Street workoutové hřiště (STREETWORKOUT).....	37
Sportovní víceúčelová hala.....	38
2 Výzkumné šetření.....	39
2.1 Cíl výzkumného šetření	39
2.2 Výzkumné otázky	39
2.3 Použité metody výzkumu	40
2.4 Charakteristika výzkumného vzorku	40
2.5 Realizace výzkumu.....	40
3 Vyhodnocení výzkumu	41
3.1 Jaký typ organizovaných volnočasových aktivit vyhledáváš?	41
3.2 Jaký typ organizovaných volnočasových aktivit bys rád navštěvoval?	42
3.3 Co Ti brání v tom, že nenavštěvuješ volnočasovou aktivitu, kterou bys chtěl? ...	43
3.4 Kolikrát týdně navštěvuješ organizované volnočasové aktivity?	44
3.5 Kolikrát týdně bys rád věnoval organizovaným volnočasovým aktivitám? .	44
3.6 Máš nějaké výhrady k aktivitě nebo kroužku, který navštěvuješ?.....	45

3.7	Zajímá Tě fyzika? Pokud ano, jaká oblast?	45
3.8	Místa provozování Tvých volnočasových aktivit?	46
3.9	Pokládáš za užitečné navštěvování volnočasové aktivity?.....	46
3.10	Existují aktivity, které Ti zasahují do doby výuky ve škole?.....	47
3.11	Kolik času věnuješ volnočasovým aktivitám?	47
3.12	Věnuješ se volnočasovým aktivitám o víkendu?	48
3.13	S kým se nejčastěji účastníš volnočasové aktivity?	48
3.14	Daří se Ti pravidelně navštěvovat Tebou zvolené volnočasové aktivity?.....	49
3.15	Co z níže uvedeného využíváš ke své volnočasové aktivitě?.....	49
3.16	Kolik hodin denně setráváš u počítače?	50
3.17	Jaká činnost při práci s počítačem (tabletem, mobilem, ...) u Tebe převládá? 50	
3.18	Účastníš se volnočasové aktivity společně se členy rodiny?	51
3.19	Využíváš služeb doučování mimo výuku?	51
4	Vyhodnocení výzkumných otázek	52
	Diskuze	53
	Závěr.....	54
	Seznam tabulek a grafů.....	55
	Bibliografie	57
	Přílohy	64

Úvod

Úvodem se zmíníme o samotném pojmu volný čas. Volný čas pokládá snad každý člověk za nedílnou součást našeho žití. Vždyť vedle povinností musí existovat také radosti. Proto si snad jako kompenzaci dobrovolně vyhraňujeme čas, který nás naplňuje, uspokojuje, který nám pomáhá utéct od každodenní rutiny povinností. Zkrátka bez volného času si snad nikdo z nás nedovede život představit. Ovšem volný čas s sebou nese i možná rizika v podobě rizikového chování v nejrůznější formě, a to zejména u mladých lidí. Jistě najdeme i rozdíly v trávení volného času mezi dívkami a chlapci. Jak vůbec tráví svůj volný čas žáci na druhém stupni základní školy v Příbrami a okolí? Využívají tento čas smysluplně nebo z donucení někoho jiného? Jaká činnost ve volném čase u žáků na druhém stupni převažuje? Nejen na tyto otázky jsem se jako učitel zaměřil.

Využití volného času žáků je velice diskutovaným tématem, především na základní škole, kde žáci začínají postupně objevovat a rozvíjet své zájmy právě skrze volnočasové aktivity, a proto jsem se jako začínající učitel rozhodl pro vypracování této diplomové práce, která bude poukazovat, jaký je aktuální stav volnočasových aktivit žáků v období pubescence. Většina žáků tráví svůj volný čas jinak, než bychom si představovali. Sezení u počítače, hraní počítačových her či „zabíjení“ času na sociálních sítích. Takto většina dnešní mládeže tráví volný čas. Jistě ale nalezneme mezi mládeží i ty, kteří svůj volný čas využívají smysluplněji. Za sebe mohu říci, že před několika lety byla nabídka organizovaných volnočasových aktivit ve městě Příbrami skutečně pestrá. Školy, ale i další zařízení měst a obcí nabízejí řadu různých zájmových organizovaných volnočasových aktivit s různými cíli, ze kterých si každý žák může vybrat, neboť právě tyto aktivity tvoří nedílnou součást při vývoji člověka a jeho začleňování do společnosti. Nutno brát v úvahu, že je se stále se rozvíjejícími technologiemi zapotřebí vymýšlet takový systém aktivit a kroužků, které budou u žáků rozvíjet nejen pohybový aparát, ale zejména i motoriku, tvořivost, paměť a posilovat sociální kontakt, neboť právě ten z důvodu existence sociálních sítí chybí. Smysluplnost aktivit je zde na místě, zejména kvůli tomu, že se žáci v období dospívání značně fyziologicky mění, jak po stránce fyzické, tak psychické. Vzhledem k mému zaměření na přírodní vědy začleňuji do této práce

mimo jiné i aktivity přírodovědně-technické, směřující k rozvíjení a podpoře fyzikálního myšlení.

Jistě mi dá každý člověk za pravdu, že právě volný čas se stává v dnešní době něčím nenahraditelným, vyhledávaným a velmi cenným. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl tuto práci psát.

Práce je rozčleněna na teoretickou část a praktickou část. V teoretické části práce je popsána problematika volného času. V práci je vytyčeno několik cílů. Zjistit, jak žáci 2. stupně ZŠ tráví volný čas ve městě Příbram a blízkém okolí, a to na základě dotazníkového šetření. Dále odhalit, kolik času žáci věnují organizovaným volnočasovým aktivitám, především která místa k tomu využívají. Nalézt důvody větší či menší návštěvnosti některých organizovaných kroužků a aktivit a odkrýt volnočasové aktivity, které v Příbrami žákům chybí, přičemž o ně jeví zájem.

Praktickou část této práce věnuji dotazníkovému šetření, kdy mě samotného zajímalo v první řadě trávení volného času žáků 2. stupně ZŠ na příbramských základních školách a základních školách v okolí, a to formou kvantitativního výzkumu – dotazníku. Tato část práce je doplněna o stručný přehled institucí nabízející organizované využití volného času.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Vymezení důležitých pojmů

V této kapitole se budeme zabývat pojmem volný čas a vším, co s ním souvisí. V úvodu uvedeme významné rysy volného času, poté charakteristiku osobnosti žáka na druhém stupni ZŠ a zmíníme se o výchově ve volném čase, neboť hlavní roli hraje rodinné zázemí a škola. Popíšeme také osobnost pedagoga volného času.

1.1 Volný čas

V úvodu této části si vymezíme pojem „volný čas“, na který lze nahlížet z různých úhlů pohledu a lze jej také různě definovat. Specifikujeme, co je to volný čas, jak jej lze smysluplně trávit a jak využívá volný čas dnešní mladá generace dětí do 15 let v porovnání s některými výzkumy.

Volný čas můžeme pokládat za čas, kdy se každý jedinec může rozhodnout o tom, jakými činnostmi jej vyplní. Jednoduše řečeno, jedná se o zbývající čas po čase, který člověk věnuje práci, učení nebo péči o sebe sama.¹

V tomto čase dochází mimo jiné zejména k dobrovolnému sebevzdělávání právě formou zájmových činností, což lze pokládat za velmi užitečné. Také ovšem do volného času zařazujeme ne příliš příjemné tzv. ztrátové časy, které věnujeme například čekáním ve frontách u pokladen obchodů a další.²

V případě volného času hovoříme o velmi důležitém prvku života, na který je třeba vždy myslet, jelikož v případě neuspokojení může vést až k rozvoji společensky nežádoucích jevů.³

Aktivně a smysluplně vyplnit volný čas je cílem každé organizace, střediska volného času či škol vůbec. V České republice existuje víc jak pět tisíc těchto institucí s rozmanitým zaměřením rozmístěných po městech. Je na každém, zda-li nalezne právě to, co mu vyhovuje. Nezapomíná se ani na děti s mentálním či tělesným postižením.⁴

---

¹ KOLÁŘ, Zdeněk. *Výkladový slovník z pedagogiky*, s. 162.

² BENDL, Stanislav. *Vychovatelství*, s. 131.

³ OPATRÍLOVÁ, Dagmar a Marie VÍTKOVÁ. *Speciálně pedagogická podpora dětí a mládeže se speciálními vzdělávacími potřebami mimo školu*, s. 39.

⁴ GEISLEROVÁ, Eli. *Mít přehled*, s. 129.

Volný čas velkou měrou přispívá k rozvíjení vztahu člověka k druhým lidem, k rozvoji sociálních kompetencí a k rozvoji zájmové sféry člověka. V dnešní době, oproti dobám minulým, se stává středem pozornosti nejrůznějších vědních disciplín. Ve dvacátém století byl volný čas stěžejním prvkem každého jednotlivce, generace či skupiny. Dnes se volný čas mění v závislosti na působení světových organizací (UNICEF, UNESCO a další).⁵

Jak uvádí Haas⁶, jedná se o čas dítěte, který ve své pojmové a obsahové podstatě dává možnost částečné seberealizaci každému dítěti v míře, vyplývající s plněním svých školních povinností, jakožto budoucí přípravy pro život, vytvářet rozsáhlé možnosti pro plnění společensko-výchovných cílů.

Podle Kaplánek⁷ můžeme pojem „volný čas“ relativně pokládat za nový pojem, i když je znám již od starověku. Dřívější názvy jako „otium“ či „rekreace“ považujeme za jakousi potřebu oddělení času oproti pracovní době. Takovýto čas poté nazýváme „negativní“. Oproti tomu „pozitivní“ volný čas je časem, se kterým si člověk nakládá dle svých zájmů a potřeb.

Dle provedeného výzkumu z roku 2011 je zřejmé z hlediska volnočasových organizovaných aktivit u dětí ve věku 6 – 15 let, že cca tři čtvrtiny dětí zaplňuje svůj volný čas pravidelnou aktivitou, resp. kroužkem, který je baví. Zájem o účast v kroužcích připisujeme spíše mladším žákům, starší žáci zhruba ve věku 13 – 14 let již takový zájem o kroužky nemají, zřejmě kvůli jejich přílišnému množství. Na průzkumu je také vidět, že děti ve zmíněném věku, zhruba v polovině dotazovaných, nemají žádný vzor, kterému by se chtěly podobat.⁸

Naproti tomu výzkum z roku 2008 tvrdí, že za nejsilnější skupinu navštěvující kroužky lze považovat děti ve věku 10 – 12 let, kteří ve velké míře navštěvují hlavně kroužky zaměřené sportovně, hudebně-dramaticky a výtvarně.⁹

---

⁵ HOFBAUER, Břetislav. Volný čas a jeho pedagogické zhodnocení, s. 152-154.

⁶ HAAS, Viliam. Volný čas žiaka ako pedagogický problém, s. 427.

⁷ KAPLÁNEK, Michal. *NAUKA O VOLNÉM ČASE* [online], s. 6.

⁸ *Hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let* [online]. Dostupné z: <http://userfiles.nidm.cz/file/KPZ/KA1-vyzkumy/zz-hodnotove-orientace-deti-ve-veku-6-15let.pdf>, s. 102-130.

⁹ *Výzkum Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit, NIDM a Factum Invenio, s. r. o.*

Na základě tiskové zprávy z roku 2009 patří české děti ke skupině dětí nejvíce navštěvujícím zájmové kroužky. Měsíční poplatky za kroužky se v České republice, na základě analýzy GE Money Bank, pohybují od 750 do 1500 korun. Mezi nejoblíbenější sportovní kroužek patří fotbal u chlapců, u dívek převládají kreativně zaměřené kroužky.¹⁰

1.2 Výchovní proces ve volném čase a jeho cíle

Pojem výchova můžeme klasifikovat z několika hledisek. Z hlediska psychologie rozumíme výchovou proces individualizace a socializace, přičemž osobnost jedince nutně prochází příslušnými etapami tak, aby jedinec nestagnoval, ale vyvíjel se. Z hlediska sociologie považujeme výchovu jako soubor rad pro život, přičemž se přihlíží na požadavky společnosti, v nichž má daný jedinec setrávat.¹¹

Volný čas, resp. pedagogika volného času je oblastí, která má značný vliv nejen na formování osobnosti dětí, ale i například na jejich budoucí uplatnění ve společnosti. Je třeba uvažovat některé obecné a specifické pedagogické zásady, které se v dnešní době často opomíjejí z nejrůznějších důvodů.¹²

Jak uvádí jeden z vědeckých časopisů, výchova prostřednictvím volnočasových aktivit má svá zřetelná specifika, která směřují k rozvoji a utváření individuálních rysů dítěte a pomáhá ho připravit na život. Vedle toho umožňuje opustit negativní vymezení povinných školních povinností, a tím naopak pozitivně ovlivnit její specifikum.¹³

Je na místě rozlišit v souvislosti spojení výchovy a volného času pojmy: „výchova ve volném čase“ a „mimoškolní výchova“, neboť tyto zdánlivě podobné pojmy nejsou totožné. Mluvíme-li o mimoškolní výchově, máme na mysli výchovu uskutečňovanou skrze nejrůznější organizace, školská zařízení a ostatní organizace. Výchova je organizovaná, kdy dochází k ovlivňování prostřednictvím nejrůznějších aktivit pořádaných právě těmito organizacemi.¹⁴

---

¹⁰ BOCAN, Miroslav. *České děti mají nejvíce kroužků a mimoškolních aktivit v Evropě* [online].

¹¹ ŠTRÉBLOVÁ, Miroslava. *Vybrané kapitoly z pedagogiky* [online], s. 42.

¹² HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogika volného času*.

¹³ *Pedagogická orientace - Vědecký časopis České pedagogické společnosti* [online]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/viewFile/1302/979>, s. 92.

¹⁴ KOLÁŘ, Zdeněk. *Výkladový slovník z pedagogiky*, s. 162.

V případě výchovy ve volném čase je třeba mít na mysli rozdílná pojmenování tohoto pojmu tak, aby nedocházelo k jejich záměně. Výchovu ve volném čase možno rozvrhnout na:

- a) informální – tedy takovou, při které se osobnost jedince rozvíjí skrze získávání vědomostí a dalších společensky důležitých faktorů pouze pomocí běžného kontaktu s přáteli, rodinou případně jeho vrstevnickou skupinou,
- b) neformální – základem je dobrovolné rozhodnutí jedince účastnit se cíleně zájmové činnosti,
- c) formální – dá se považovat za „základní“ v rámci účasti ve školách, případně v dnešní době i výuka v domácím prostředí skrze soukromého učitele. Ve své podstatě je podporována státem.¹⁵

1.3 Rodina vs. volný čas žáka

Důležitou roli v trávení volného času žáků hrají bezpochyby zejména rodiče už kvůli často velké finanční a materiální náročnosti nejen na potřebné pomůcky, poplatky apod. Z toho plyne, že ne vždy se žáci mohou účastnit takových aktivit, kterých by chtěli, což dokazuje výzkumné šetření provedené v této práci.

Značný vliv rodiny je znatelný, zejména v oblasti organizace volného času. Je potřeba, aby se rodiče zabývali zájmy svých dětí a rozvíjeli je. Měli by dětem naslouchat, neboť právě oni jsou mnohdy tím hlavním vzorem, jak trávit volný čas. Jedná se přeci o normální prvek v lidském životě. Dítě by mělo zpozorovat, že jeho rodina a nejbližší okolí mají své zájmy a jdou si za nimi. Vždyť mladí lidé se často seznamují právě při zájmových aktivitách.¹⁶

Z hlediska názoru rodičů dětí na volnočasové aktivity můžeme uvést výzkum, který zkoumal prospěšnost organizovaných volnočasových aktivit. Tvrdí, že tyto aktivity jsou velmi prospěšné pro jejich děti, zejména pro rozvoj jejich osobnosti, naproti tomu je vidět nízká míra souhlasu rodičů s výrokem, že by dětem měla být ponechána naprostá volnost.¹⁷

---

¹⁵ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, s. 19.

¹⁶ BENDL, Stanislav. *Vychovatelství*, s. 131.

¹⁷ ŠIMKOVÁ, Svatava. *Já chci do oddílu, aneb, Jak si děti a rodiče vybírají kroužky a oddíly*, s. 6.

Již zmíněný výzkum také ukázal, že většina rodičů ovšem nemá na své děti tolik času, kolik by bylo třeba. Berme v úvahu také fakt, že s přibývajícím věkem ztrácí dítě zájem společně trávit volný čas se svými rodiči. Což má velký vliv na formování osobnosti dítěte, zároveň však poukazuje na samostatnost dítěte.¹⁸

V návaznosti na tento výzkum uvedme vědecký časopis, který tvrdí, že právě rodiče jsou ti, kteří by neměli připustit, aby se jejich dítě ve volném čase nudilo, neboť nuda je uváděna jako jedna ze základních příčin projevů nežádoucího chování. Je třeba v rodině zajistit takový režim života, ve kterém jsou jasně stanovena práva a povinnosti.¹⁹

1.4 Pozice pedagoga volného času

Pedagog zabývající se volným časem dětí by měl splňovat některé základní požadavky dané zákonem. Následující odstavce věnujeme právě popisu jeho pozice.

Pedagog volného času by měl být odborně vzdělán, tedy by měl mít kvalifikaci pedagoga volného času dle § 17 odst. 2) zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících k výkonu činnosti.²⁰

Především znalosti a dovednosti v oblasti pedagogiky a psychologie, které jsou předpokladem k výkonu činnosti této profese. Dochází k vykonávání přímé pedagogické činnosti v oblasti zájmového vzdělávání.²¹

Hlavním úkolem pedagoga volného času je především rozvíjení schopností dětí a mládeže, neboť volný čas je časem, který může být smysluplně využíván. Proto můžeme pedagoga volného času nazvat „psychoterapeutem“. Je zapotřebí, aby takovýto pedagog dokázal dětem a mládeži předat hodnotu volného času jakožto hodnotu stále nedoceněnou a vzbudit zájem u dětí, případně jim pomoci s možným a zároveň správným využitím volného času.²²

---

¹⁸ *Hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let* [online]. Dostupné z: <http://userfiles.nidm.cz/file/KPZ/KA1-vyzkumy/zz-hodnotove-orientace-deti-ve-veku-6-15let.pdf>, s. 51.

¹⁹ *Pedagogická orientace - Vědecký časopis České pedagogické společnosti* [online]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/download/1191/916>, s. 80-81.

²⁰ *Zákon o pedagogických pracovnících*. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/38850_1_1/, s. 15-16.

²¹ *Pedagog volného času* [online]. Dostupné z: <http://icv.mendelu.cz/27800n-pedagog-volneho-casu>.

²² HÁJEK ET AL., Bedřich, Jaromír HARMACH, Otto HOFFMAN, Otakar JÍRA a Hana JÍROVÁ. *Děti, vedoucí, volný čas*, s. 36.

1.5 Žák druhého stupně ZŠ

V následujících odstavcích shrneme základní a stěžejní znaky osobnosti dítěte na druhém stupni základní školy, neboť období je z hlediska vývojové psychologie velmi kritické. Dochází totiž k různým změnám, jak po stránce psychické, tak biologické. Nezapomene ani na nadané žáky a jejich pozici ve škole.

Složitost tohoto období dospívání potvrzují i samotní pubescenti. Velice často dochází mezi dětmi v tomto věku ke konfliktům. A to nejen mezi dětmi samotnými, ale i mezi dětmi a rodiči a mezi spolužáky ve škole. Zasahují sem i problémy s hledáním nových kamarádů a prosazováním vlastních názorů.²³

Dítě na 2. stupni ZŠ je zařazováno ve vývojové psychologii do období staršího školního věku (pubescence – tzv. první fáze dospívání), tedy do ukončení povinné školní docházky, resp. ve věku 11 – 15 let. Jedná se o důležité období, kdy se dítě krok za krokem pomalu a jistě osamostatňuje, vytváří si vlastní náhled na svět. Dochází jak k psychickým, tak fyzickým změnám osobnosti. Zejména pozorujeme tělesné změny, které mají svůj původ v hormonálních změnách a následně i změnách emočních. Velice často lze pozorovat zvýšenou impulzivitu a výkyvy nálad.²⁴

Pojmenování období pubescence pramení z latiny od slova pubes, jinak řečeno vousy, chmýří, vnější pohlavní orgány. V jiném slova smyslu se jedná o tělesné dospívání, kdy se setkáváme i s pojmem platonické zamilování. Dalším charakteristickým rysem v období dospívání je získání občanského průkazu v patnácti letech.²⁵

Jak praví E. Erikson v jeho psychosociální teorii, lze toto období rovněž popsat tzv. krizí vlastní identity. Jedinec porovnává znalosti o sobě samém s tím, jak jej vnímá okolí, přičemž musí tyto dva póly vzájemně přidružit.²⁶

Toto období můžeme rozdělit na dvě fáze: „první pubertální fáze“ (tzv. prepuberta) a „druhá pubertální fáze“ (tzv. vlastní puberta). V první fázi prepuberty pozorujeme zejména urychlený růst a první znaky pohlavního dospívání. Druhá fáze

---

²³ ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, Markéta. *Jak přežít svou vlastní pubertu*, s. 8.

²⁴ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*, s. 256.

²⁵ ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*, s. 170.

²⁶ ERIKSON, Erik. *Dětství a společnost*, str. 237

vlastní puberty přichází po dokončení prepuberty a trvá až do dosažení reprodukční schopnosti.²⁷

Typickým znakem pubescenta je také mnohostranné uvažování a komplexní řešení problémů. Nepoutá se na jeden konkrétní problém, ale je schopen dávat do souvislosti více možností a tyto možnosti porovnávat.²⁸

Například Čačka²⁹ ve své knize popisuje, že se jedinec spadající do etapy dospívání nachází na pomyslné hranici mezi světem dětí a dospělých. Ve své podstatě spadá do obou období, přičemž nelze jednoznačně tvrdit, že se nachází v jednom nebo druhém.

Vzhledem k těmto hranicím je třeba zmínit, že dle Vašutové má významným způsobem průběh dospívání, jakožto období složené z pubescence a adolescence, vliv na formování osobnosti.³⁰

Zaměříme-li se na to, co vůbec děti v tomto věku preferují, čím se ve volném čase zabývají, dočteme se dle Kulacsově³¹, že chlapce zajímají v tomto období zejména technicky zaměřené činnosti, oproti tomu dívky preferují estetické činnosti (divadlo, hudba a další) a gymnastiku.

Trávení volného času pro děti znamená souhru několika činitelů: rodiny, školy, zařízení volného času a v neposlední řadě dobrovolného spojování dětí do skupin stejných zájmů.³²

1.6 Nadaní žáci a jejich volný čas

Žáci, se kterými se můžeme nejen ve školách setkat, jsou právě žáci s mimořádným nadáním. Tato skupina dětí má své specifické rysy, kterými se značně odlišuje od ostatních dětí například zvýšenou inteligencí. I způsob trávení volného času u těchto dětí může být odlišný, zejména u organizovaných volnočasových aktivit. Podstatné ovšem je, že je třeba problematiku identifikace vysokých schopností

---

²⁷ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*, s. 143.

²⁸ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*.

²⁹ ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*, s. 222.

³⁰ VAŠUTOVÁ, Maria. *Pedagogické a psychologické problémy dětství a dospívání*, s. 58.

³¹ KULACSOVÁ, K. Limitující faktory osobnosti vzhledom na volný čas., s. 61.

³² POSPÍŠILOVÁ, Helena. *Mládež, hodnoty a volný čas*, s. 15.

diferencovat v každém vývojovém stádiu člověka. Jinak budeme posuzovat například předškolní děti a dospělé.

Nadaným žákem rozumíme jedince, jehož schopnosti a znalosti viditelně přesahují schopnosti a znalosti svých vrstevníků. Možná bych v této souvislosti zmínil pojem talentovaný žák, který se od nadaného liší tím, že své nadání prohlubuje samostatnými aktivitami.³³

Rovněž za nadaného žáka z hlediska vyhlášky o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných § 27 považujeme takového žáka, který vykazuje mimořádné schopnosti v různých oblastech vzhledem k rozumovým schopnostem jeho vrstevníků. Zjišťování mimořádných schopností zajišťuje školské poradenské zařízení společně se školou, v níž se žák vzdělává.³⁴

Například psycholožka Joan Freeman³⁵ píše, že nadání potřebují ke svému projevu materiální zabezpečení, a to buď pro danou oblast zájmu, nebo pro širší paletu zájmů. Rovněž se opírá o nutnost vyškoleného odborného učitele, bez kterého by nebylo možné potřebné dále rozvíjet. Jistě lze nalézt jedince, kdy jejich nadání nebylo žádným normovaným testem stanoveno.

Existuje celá řada definic nadání, například podle H. J. Eysencka a P. T. Barretta, kteří uvádějí tři možné náhledy. Prvně nahlíží na zjištění nadání pomocí inteligenčních testů. Ve druhém případě se opírají o pojem kreativita, který možno vnímat dvojitým způsobem. Dále autoři zohledňují i z hlediska logiky první definici, i když speciální schopnosti se nemusí zcela ztotožňovat s vysokým IQ.³⁶

Mezi nejčastější volnočasové aktivity, kterým se právě nadaní žáci věnují, patří například Asociace malých debružárů České republiky, jež se zaměřuje na pomoc dětem se zájmem o vědu, ekologii, techniku. Dále si klade za cíl rozvíjet u dětí motoriku a představitost. Další skupinou, kde je nadaným žákům poskytována zvýšená péče jsou

---

³³ NADANÁ MLÁDEŽ [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/talentovana-mladez>.

³⁴ VYHLÁŠKA o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Vyhlaska_c._272016_Sb._o_vzdelavani_zaku_se_specialnimi_vzdelavaci_mi_potrebami_a_zaku_nadanych.pdf, s. 12.

³⁵ FREEMAN, Joan. TEACHING THE GIFTED AND TALENTED., s. 17

³⁶ HŘÍBKOVÁ, Lenka. *Nadání a nadaní*, s. 42.

Kluby rodičů nadaných dětí, které působí jak na základních školách, tak i na středních. Netřeba zapomenout na online prostředí, které je dnes těmito dětmi hojně využíváno.³⁷

Důležité je podotknout, že na většině základních škol koordinuje nadané žáky výchovný poradce, neboť právě on je v úzkém kontaktu se školským poradenským zařízením, které zajišťuje příslušná podpůrná opatření.³⁸

2 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

2.1 Význam volnočasových aktivit ve škole a mimo školu

Níže popíšeme důležitost účasti na volnočasových aktivitách z různých úhlů pohledu, neboť je důležité smysluplně volný čas vyplnit.

Volnočasové aktivity jsou nedílnou součástí života žáka, neboť právě v období školní docházky odkrývají nebo mohou napomoci odkrýt talent žáků, mohou je motivovat k dalším činnostem, individuálně je rozvíjet a napomáhají ztvárňovat pozitivní vztah k dalšímu vzdělávání, neboť účast je čistě dobrovolná.³⁹

Ze studie kolektivu autorů⁴⁰ vyplývá, že děti zapojené alespoň do jedné organizované volnočasové aktivity mají významně lepší prospěch ve škole. Vzhledem k tomu, že organizované volnočasové aktivity byly navrženy jako jakýsi posilovač výsledků vzdělávání, studie ukazuje také na zlepšení schopnosti zvládat stresové situace ve škole. Rovněž studie potvrzuje posilování zdraví u dospívajících dětí. V neposlední řadě tento výzkum poukázal také na opačný efekt, kdy vlivem nadměrného počtu organizovaných aktivit může dojít k mírnému poklesu studijních výsledků.

Jedinečnou oblastí, vykonávající hned několik funkcí, jako jsou funkce preventivní, výchovně-vzdělávací, zdravotní a sociální, je právě výchova dětí a mládeže mimo vyučování. Plnění těchto funkcí zajišťují různé typy institucí a výchovných zařízení. Zejména je důležité pečlivě dbát na preventivní programy sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (např. problematika drog a šikany). V tom případě rozdělujeme prevenci

---

³⁷ FOŘTÍKOVÁ, Jitka. *Talent a nadání*, s. 48.

³⁸ *Školní vzdělávací program*. Dostupné z: <https://www.zsmilin.org/wp-content/uploads/2017/09/%C5%A0VP-1.9.2017.pdf>, s. 11.

³⁹ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, s. 66.

⁴⁰ BADURA, Petr, Erik SIGMUND, Andrea MADARASOVA GECKOVA, Dagmar SIGMUNDOVA, Jan SIRUCEK, Jitse P. VAN DIJK a Sijmen A. REIJNEVELD. *Is Participation in Organized Leisure-Time Activities Associated with School Performance in Adolescence?* [online].

na primární, sekundární a terciální. V případě sociální funkce hovoříme o momentálním odvrhnutí péče rodičů i vzhledem k jejich pracovním povinnostem, čímž zároveň přispívají určitou měrou k zajištění vhodného materiálního zabezpečení, které může sloužit dítěti k jeho rozvoji. Jedinec vykonávající jakoukoliv činnost mimo vyučování napomáhá také svému duševnímu zdraví. Prostředí, ve kterém se činnost odehrává, má velký vliv na jeho vnitřní pohodu.⁴¹

Z kvantitativního hlediska můžeme volný čas považovat za čas, kdy jedinec s tímto časem může manipulovat dle svého uvážení. Volný čas nám umožní odpočinek, kulturní rozvoj, zábavu, ale také poznávání společnosti a sebe sama.⁴²

Jak uvádí Pávková⁴³, velice důležitým faktorem organizovaných volnočasových aktivit je primární prevence. Minimalizuje se riziko vzniku negativních jevů, zároveň si dítě vytváří obranný mechanismus proti těmto jevům.

V případě primární prevence hovoříme o každé zájmové organizované aktivitě, kdy dochází k dohledu nad dětmi nejčastěji dozorujícím dospělým, aby se zamezilo vzniku negativních jevů, tedy vytvoření obranného mechanismu. Dozorující dospělý má v tomto případě velmi nelehký úkol.⁴⁴

Základním principem strategie, v případě primární prevence, je výchova žáků, která vede především k osvojení pozitivního sociálního chování a vede žáky ke zdravému životnímu stylu s cílem zabránit výskytu rizikového chování například skrze právě organizované volnočasové aktivity pod vedením zkušeného pedagoga či vedoucího. Vedle primární prevence se setkáváme velmi často s tzv. neúčinnou primární prevencí ve formě zastrasování, pouhému předávání informací či nejrůznějšímu promítání filmů s danou tematikou.⁴⁵

Jak uvádí Nešpor⁴⁶, v případě primární prevence je důležité zdravější chování obyvatel, přičemž ale s cílem předcházet respektive zastavit užívání návykových látek.

---

⁴¹ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogika volného času*, s. 39 - 40.

⁴² ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*, s. 306 -307.

⁴³ HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času*, s. 95.

⁴⁴ Tamtéž, s. 195.

⁴⁵

Věstník

MŠMT.

Dostupné

z:

http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vestniky/vest_MSMT_11_2007.pdf.

⁴⁶ NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost*, s. 133.

Mohlo by se jednat o poškození jak duševního, tak tělesného zdraví, což by mohlo mít v případě mládeže fatální následky.

Proto mějme stále na mysli důležitost pestré nabídky organizovaných volnočasových aktivit pro mládež nejen v rámci školy, ale i mimo školu.

2.2 Organizované volnočasové aktivity (zájmové činnosti, instituce)

V této kapitole uvedeme přehled zařízení, která žáci nejčastěji navštěvují, případně se s nimi setkávají. Každá organizace se zaměřuje na určité cíle, kterým podřizuje své aktivity a další působení.

3 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Školská zařízení jsou zařízení zajišťující zájmové vzdělávání žáků, včetně akcí výchovných, preventivních, tematicky rekreačních, případně takových, které jsou spojené s pedagogickou činností. Školský zákon č. 561/2004 Sb. definuje zájmové vzdělávání v § 111 jakožto naplnění volného času zájmovou činností.⁴⁷

Střediska volného času

Střediska volného času jsou školská zařízení, jež mají děti podporovat, motivovat, rozvíjet pozitivně jejich osobnost k získání klíčových a odborných kompetencí. Tato zařízení se podílejí na organizování volného času nejen dětí a mládeže, ale i například seniorů. Mezi hlavní náplň těchto zařízení patří vyplnění volného času formou různých pravidelně organizovaných aktivit (tj. kroužků), případně i netradičních akcí, tedy jednorázově organizovaných jako jsou některé projekty. Nezapomíná se ani na prevenci sociálně patologických jevů.⁴⁸

Rozlišujeme dva typy středisek volného času: domy dětí a mládeže (dále jen DDM) a stanice zájmových činností, specializující se vždy na konkrétní oblast přírody, vědy či techniky. Střediska volného času jsou ukotvena ve vyhlášce č. 74/ 2005 Sb..⁴⁹

---

⁴⁷ ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>.

⁴⁸ STŘEDISKA VOLNÉHO ČASU [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>.

⁴⁹ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času* [online], s. 39.

3.1 DDM

jsou školská zařízení pro zájmovou činnost a vzdělávání pro všechny věkové kategorie, jejichž cílem je poskytnout dětem a mladým lidem širokou paletu aktivit pro volný čas. Zřizovatelem těchto zařízení bývá kraj.⁵⁰

Základní funkcí, kterou plní DDM jsou funkce výchovné a vzdělávací. Děti a mládež budou samovolně využívat nabízených aktivit jen tehdy, bude-li jim to přinášet něco víc než jen znalosti. Například citovou vazbu a nacházení nových přátel. Pokud toho každý DDM v České republice dosáhne, docílíme toho, že děti se do „domova“ budou rády vracet.⁵¹

3.2 Školní kluby

Cílem školních klubů je žákům poskytnout možnost zájmově se vzdělávat. Školní kluby jsou určeny především pro žáky vyššího věku v porovnání například se školní družinou, kterou navštěvují mladší žáci. Statistiky MŠMT hovoří o tom, že počet školních klubů narostl. Například v roce 2014/15 bylo evidováno v České republice 552 klubů a v roce 2016/17 už 591 klubů, což znamená mírný nárůst.⁵²

Podle Jaroslava Tučka⁵³ z MŠMT může ovšem nastat situace, kdy se žáci 2. stupně, pro které je prioritně určen školní klub, mohou ocitnout ve školní družině v případě nedostatečně zaplněné kapacity školního klubu nebo jeho neotevření, totéž se může stát žákům 1. stupně v opačném případě. Kluby by podle Tučka měly děti naučit plnohodnotně využívat volný čas, což se v některých případech neděje. Školní klub se může stát významnou součástí při výchově dětí a mládeže.

Klíčový úkol školního klubu spočívá v zapojení dětí do aktivního procesu ve volném čase, a to obzvláště v rámci prevence sociálně-patologických jevů. Dalším úkolem klubu může být působení i na jedince, který je nerozhodný ve svých zájmech,

---

⁵⁰ *Dům Děti a Mládeže Příbram* [online]. Dostupné z: http://www.ddmpribram.cz/o_nas.html.

⁵¹ KUKAL, Petr. Čím je, má a může být Dům dětí a mládeže.

⁵² *ŠKOLNÍ KLUBY* [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby>.

⁵³ *Čím se řídí školní družiny a kluby* [online]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=3044>.

přičemž cílem je aktivní zapojení všech žáků, bez ohledu na jejich zájmy, do smysluplného využívání volného času.⁵⁴

3.3 Školní knihovny

Jedná se o prostory, které by měla všem žákům každá škola nabídnout. Žáci se učí pracovat s informacemi právě za pomoci vhodného materiálního vybavení. Prostory školní knihovny mohou být využity všestranně, a to nejen k výuce. Žáci jsou proto v knihovních prostorách raději než v učebně. Je třeba myslet i na to, že ne vždy knihovna nabízí k výuce potřebné vybavení. Proto je třeba ji využívat s rozmyslem.⁵⁵

Mezi nejdůležitější úkoly školní knihovny patří:

- vedení knihovního fondu,
- realizace činností a aktivit, směřujících k rozvoji čtenářské gramotnosti,
- spolupráce s pedagogickými pracovníky při přípravě vyučovací hodiny,
- nabídka volnočasových aktivit v rámci prevence sociálně patologických jevů.⁵⁶

Dle ústavu pro informace a vzdělávání⁵⁷ již není jediným informačním zdrojem učebnice nebo kniha, ale trendem ve vyučování a následném sebevzdělávání se staly především internet a časopisy nacházející se právě ve školních knihovnách. Proto se knihovny staly spíše jakýmiś informačními centry.

Školní knihovny přinášejí žákům nejen možnost půjčování knih a časopisů, společně s možností vstupu na internet, ale i služby typu kopírování, vázání knih, případně nejrůznější kulturní a vzdělávací akce, za pomoci kterých se knihovní prostory stávají zajímavější a žáci se sem rádi vrací.

4 Volnočasové zájmové činnosti

Následující přehled shrnuje některé instituce, nejrůznější kluby či sdružení, které se podílejí na vyplnění volného času žáků formou nejrůznějších aktivit. Důležité je zmínit, že tyto činnosti si žáci vybírají cíleně dle jejich uvážení. Nutno podotknout, že se jedná o

---

⁵⁴ *Charakteristika školního klubu* [online]. Dostupné z: http://www.zskol.cz/charakt_sk_klubu.pdf.

⁵⁵ VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. *Pedagogika pro učitele*, s. 217.

⁵⁶ *ŠKOLNÍ KNIHOVNY ČINNOST A FUNKCE* [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolni-knihovny-cinnost-a-funkce>.

⁵⁷ BOHATOVÁ, Monika. Konference "Postavení a funkce školní knihovny v dnešní škole".

dobrovolnou činnost, která by měla žáka více zaujmout nebo mu pomoci v poznávání. Tento druh činnosti by měl žákům předat něco do praktického života, zejména zkušenosti a naučit je nenásilnou formou jistému řádu.

Důležitost zájmové činnosti spočívá především v uspokojování a rozvoji individuálních potřeb žáka, neboť z hlediska psychologie se jedná o relativně stálé snahy věnovat se aktivitě, jež člověka zaujímá.

Zájmové činnosti můžeme rozdělit na:

- společenskovední (zaměřené na budování zájmu a určitého vztahu ke společnosti a vlasti, ve které člověk žije, patří ke stěžejnímu bodu této zájmové činnosti),
- pracovně technické (zaměřené na tvořivost, představivost a manuální zručnost, značně ovlivňují rozvoj myšlení žáků zejména v oborech, které se stávají aktuálním tématem moderní doby),
- přírodovědné (zaměřené na kladný vztah k přírodě, jenž se u žáků pěstuje od útlého věku a je třeba ho rozvíjet i nadále, především vlastním pozorováním přírody),
- estetickovýchovné (zaměřené na rozvíjení výtvarného, hudebního a literárně-dramatického projevu, hlavně v oblasti kultury chování)
- tělovýchovné a turistického zaměření (zaměřené na pravidelnou fyzickou aktivitu, která přispívá ke zdravému vývoji žáků a rozvíjí pohybové schopnosti a všestrannost).⁵⁸

4.1 Žáky využívané subjekty ve volném čase

Vedle toho, že žáci využívají většinou některé z výše uvedených školských zařízení, existuje i mnoho dalších subjektů, které hrají důležitou roli ve výchově žáků a kterých žáci ve velké míře využívají. Často se jedná o nejrůznější spolky, neziskové organizace, asociace či hnutí. Například mezi sdružení dětí a mládeže zaměřené všestranně řadíme známého Junáka a Pionýra.⁵⁹

---

⁵⁸ PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času* [online], s. 67 - 75.

⁵⁹ BENDL, Stanislav. *Vychovatelství*.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Nedostatečné povědomí o těchto zařízeních mohou být důvodem neúplného využívání nízkoprahových zařízení. Tato zařízení poskytují své služby zejména těm dětem a mladým, jejichž volný čas není vyplněn žádnou volnočasovou aktivitou. Dá se zde poslouchat hudba, hrát různé hry, pracovat s keramikou a mnoho dalších. Zkrátka je důležité, že mladí lidé jsou zde permanentně pod odborným dozorem, tudíž se eliminuje riziko vzniku negativních jevů.⁶⁰

Například Klíma⁶¹ si pod termínem nízkoprahovost představí jakousi paralelu notoricky známého pojmu bezbariérovost. Přitom se Klíma zmiňuje o „nízkém prahu“, kdy zájemci resp. klienti o danou službu mají možnost bez jakýchkoliv potíží služeb využít, aniž by jim v tom něco bránilo. Avšak pozor, i v takovýchto zařízeních není dovoleno vše. Platí jistá míra pravidel, která musí být dodržována.

V podstatě se jedná o zařízení poskytující sociální službu, a to ve dvou formách: ambulantní a terénní. Primárně se tato „instituce“ zabývá sociálním prostředím klientů, kteří mají zájem jej zlepšit nebo se v něm lépe zorientovat či řeší nějaké závažné problémy ve svém prostředí a neví si rady. Anonymita není překážkou pro poskytnutí této služby. Majoritní skupinou, na kterou se tato zařízení zaměřují, jsou právě děti a mladiství do dvaceti šesti let, přičemž nejvíce je navštěvují děti kolem patnácti let, které se ocitají v nepříznivé sociální situaci. Základní funkce těchto zařízení jsou funkce výchovná a vzdělávací.⁶²

Ostatní vzdělávací centra

Jazykové školy

Jazykové školy jakožto vzdělávací zařízení slouží hlavně pro ty studenty středních škol, kteří úspěšně složili maturitní zkoušku a třeba se nedostali na vysokou školu a chtějí si doplnit znalosti v oblasti jazyků. Jedná se tedy o pomaturitní studium. Ale nejen pro ty

---

⁶⁰ GEISLEROVÁ, Eli. *Mít přehled*, s. 190.

⁶¹ JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*, s. 367 - 380.

⁶² ŠTEFKOVÁ, Ivana a Martin DOLEJŠ. *Resilience u adolescentů v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež*, s. 29.

jsou jazykové školy k dispozici. Vzdělávat se mohou všechny věkové kategorie, počínaje žáky základní školy. Možnou překážkou pro většinu studentů může být právě školné.⁶³

Výuka na jazykových školách je organizována dle vyhlášky MŠMT č. 33/2005 Sb., o jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a státních jazykových zkouškách. Harmonogram školního roku je velice podobný jako na základních či středních školách. Dvě pololetí, vyučovací hodina má 45 minut a počet hodin si může každá jazyková škola upravit dle svých možností nebo dle požadavků studentů. Na závěr výuky vydává jazyková škola certifikát nebo osvědčení o dosažení příslušné jazykové úrovně znalostí. Za zmínku stojí i některé cíle, které jsou v RVP JŠ, a to především vzdělávat žáky tak, aby zvládli úspěšně mezinárodní komunikaci a spolupráci a uspokojovat potřeby multikulturní Evropy. Zejména aby zvládli rostoucí požadavky na jazykové znalosti, které současná společnost vyžaduje.⁶⁴

Základní umělecké školy

Základními uměleckými školami (ZUŠ) rozumíme školy zaměřené na rozvoj a vzdělávání mimořádně nadaných jedinců, tj. pod odborným vedením je nachystat na neprofesionální uměleckou dráhu. Je dobré vědět, že většina profesionálních umělců získala vzdělání právě na základních uměleckých školách. Základní umělecké vzdělávání je ukotveno v Rámcově vzdělávacím programu pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV). Na základně tohoto si každá škola tvoří svůj ŠVP. Mezi základní obory poskytující umělecké vzdělání patří obory výtvarné, taneční, literárně-dramatické a hudební. Jedná se tedy o dlouhodobý proces, jenž rozvíjí nadání dětí.⁶⁵

Každá ZUŠ podléhá vyhlášce č. 71/2005 Sb. o základním uměleckém vzdělávání, kde se mimo jiné stanovuje organizace základního uměleckého vzdělávání, tedy jaké formy vzdělávání probíhají, kolik může být ročníků, jaké obory lze vyučovat a také jsou popsány způsoby hodnocení výsledků žáků.⁶⁶

---

⁶³ WIKIPEDIE, Příspěvatelé. *Jazyková škola* [online].

⁶⁴ *Rámcový vzdělávací program pro jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky*. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPJS_vup_pv_050509.pdf, s. 4.

⁶⁵ *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/31244_1_1/, s. 8.

⁶⁶ *Vyhláška o základním uměleckém vzdělávání*. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/38831_1_1/.

4.2 Aktivity zaměřené na pohyb

Důležitou součástí trávení volného času tvoří pohyb. Pohyb patří odjakživa k činnosti, která značně přispívá k udržení pevného zdraví a vitality jedince. Je proto třeba, aby děti v tomto období byly dostatečně pohybově gramotné, zejména, aby se orientovaly v přínosech jednotlivých pohybových aktivit a jejich výhodách. Neboť právě pohybová gramotnost se u dětí zvyšuje a dostává do povědomí pod vedením rodičů a učitelů na ZŠ. Jak uvádí článek lékařky Jitky Kytnarové⁶⁷, až třináct procent dětí ve věku 5 až 17 let trpí obezitou.

Dostatečná pohybová aktivita vede u dětí ke zlepšení celkové kondice a především celkového zdraví. Pohybová gramotnost je v raném věku dítěte přirozená a rozvíjí se samovolně, v pozdějším věku je zapotřebí pohyb podporovat rodiči, učiteli, případně dalšími odborníky. Nedostatečně pohybově gramotný člověk je ohrožen na svém zdraví, zejména obezitou a dalšími zdravotními riziky. Je třeba, aby dítě získalo dostatečné zkušenosti od starších, a tím se mohlo dále rozvíjet. Bohužel trendem dnešní doby jsou počítače, tablety, mobily a další, kvůli kterým dochází ke snižování spontánní pohybové aktivity. Mnoho rodičů vozí děti přímo před vchody do škol, i to vede ke zvýšení rizik spojených s poškozením zdraví. I v takovém případě platí prevence rizik spojených s poškozením zdraví u dětí ve formě dostatečného pohybu.⁶⁸

Publikace, která shrnuje poznatky celé řady celosvětových výzkumů, tvrdí, že děti potřebují pro zachování svého fyzického, duševního a sociálního zdraví pobyt venku v přírodě. Některé děti se dokonce ven nedostanou vůbec, což je alarmující. Za zmínku stojí i světová kampaň JDĚTE VEN. Například podle reprezentativního výzkumu Nadace Proměny Karla Komárka tráví české děti ve věku 7 – 15 let venku v průměru 1 hodinu a 48 minut denně. Což lze i přesto pokládat za pozitivní výsledek ve srovnání se zahraničím, kde jsou na tom ještě lépe. Závěrem lze podotknout, že české děti trápí podobné civilizační problémy jako děti ze západních zemí.⁶⁹

---

⁶⁷ Šance dětem. [online]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/deti-s-jinym-zavaznym-zdravotnim-znevychodnenim/obezita-u-deti-a-jeji-lecba.shtml>.

⁶⁸ NOVÁKOVÁ, Tereza,. Význam pohybových aktivit u dětí.

⁶⁹ DANIŠ, Petr. Děti venku v přírodě: ohrožený druh? [online].

Aktivity provozované venku

Venkovní aktivity patří u dětí k těm více oblíbeným, neboť se setkávají se svými vrstevníky i se spolužáky ze školy. Mají možnost spolu komunikovat a sdílet společné zážitky mimo školní prostředí na čerstvém vzduchu, a tím upevňovat své zdraví.

Tábory

Jako za tradiční volnočasovou aktivitu můžeme pokládat právě nejrůznější dětské tábory. V České republice se jedná o trend. Děti zde mohou rozvíjet v odlišných podmínkách své zájmové aktivity, které je baví a chtějí se jim i nadále věnovat. Chtějí poznat nové přátele. Tábor je prostředí stvořené právě pro děti a mládež, kde se naučí skutečné životní dovednosti, rozvíjejí sebevědomí a získávají pocit nezávislosti. Děti mají pocit, že jsou součástí nějakého společenství, říkáme mu táborová rodina. Hrají si, dobývají svět, zkoumají přírodu kolem sebe. Zábavnou formou se učí novým věcem, a to je cílem tábora.⁷⁰

Podíváme-li se na některé statistiky, například šetření provedené Českou radou dětí a mládeže (dále jen ČRD M) na přelomu roků 2016 a 2017, ve kterém zkoumanými subjekty byly spolky, DDM a komerční subjekty, můžeme dojít k závěru, že v průměru se tábora účastní cca 32 účastníků, což není málo. Rozdíl v účasti se neliší ani v případě DDM, spolků či komerčních subjektů. Nejvíce dle této statistiky jsou vyhledávány tábory organizované spolky, a to tzv. tradiční tábory spojené výhradně s pobytem v přírodě ve stanu. Nutno podotknout, že vyšší cena za tábor neznamena vždy lepší kvalitu. Průměrná délka tábora dle tohoto šetření činí 10 dní.⁷¹

Jak se zmiňuje článek z novin⁷², roste zájem čím dál mladších dětí o letní tábory. Počet táborů pro děti vzrostl. Příčinu nárůstu lze přisuzovat stále větší poptávce rodičů o zhruba tři procenta. Je zajímavé, že i přesto, že děti neustále používají například mobilní telefony a další techniku, vyhledávají aktivity v přírodě, kde se technika netoleruje. Nejvíce se tábory konají v blízkosti větších měst.

---

⁷⁰ *American camp association* [online]. Dostupné z: <https://www.acacamps.org/>.

⁷¹ KRAJČI, Marek. ČRD M – výsledky šetření Tábory 2016–2017.

⁷² HRONOVÁ, Markéta. Letní tábory zažívají v Česku nový boom. Jezdí čím dál mladší děti, šanci už mají jen náhradníci.

Sport a tělovýchovné aktivity

Na začátek je třeba si definovat pojem „sport“. Když se řekne sport, mnoho z nás si vybaví soutěžení, sportovce a dřinu. Sport je fenoménem naší doby, který hýbe celou společností napříč celým světem. Stal se velice důležitou složkou našeho života. Někdo jej bere jako důležitou součást zdravého životního stylu, někdo jako příjemné zaplnění volného času a někdo jako nepříjemnost, kterou musí absolvovat.⁷³

Jedná se o důležitý sociální jev, který využívá kvantum pohybově pestrých činností, které jsou prováděny v různých prostředích a za různých podmínek. Sport bereme za životní styl, který je většinou více specializovaný a diferencovaný. Mezi důležité funkce sportu patří vytváření prostředí pro výchovu a seberealizaci, ale také prostor pro relaxaci a příležitost k aktivnímu životnímu stylu.⁷⁴

Sport obecně rozšiřuje globální povědomí na mezinárodní úrovni všech sportovních událostí, je součástí subkultur a historie národa. Zároveň sport hraje nezastupitelnou roli v přispívání těm nejchudším oblastem na světě. Především sport smysluplně vyplňuje čas trávený nad volnočasovými aktivitami. Velký vliv zde hraje i politická scéna. Špatné světlo vrhá sport na většinu obyvatel kvůli své velké finanční náročnosti.⁷⁵

Skauting

Na počátku 20. století se na scénu dostává hnutí zvané skauting, jehož myšlenky, ze kterých vychází, sahají až k počátkům lidstva samotného. Za zakladatele tohoto hnutí u nás pokládáme Ernesta Thompsona Setona a Roberta Baden-Powella. Skauting se začal v průběhu času dostávat i do světa, přičemž se neustále rozšiřoval o další kategorie.⁷⁶

Skauting patřil a patří mezi společenství, která v sobě sdružují mladé lidi se společnými zájmy. Považujeme jej za výchovnou organizaci, resp. hnutí, nejen společnosti prospěšnou. Skauting patří mezi univerzální nástroj, který skrze nejrůznější aktivity, hry, zážitky a dalších činnosti má velký vliv na osobnost dítěte. Celkem český

---

⁷³ PERIČ, Tomáš a Josef DOVALIL. *Sportovní trénink*, s. 6.

⁷⁴ RYCHTECKÝ, Antonín a Pavel TILINGER. *Životní styl české mládeže*, s. 14-15.

⁷⁵ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*, s. 7 - 8.

⁷⁶ ŠANTORA, Roman. *Skautské století*, s. 14.

skaut registruje asi padesát tisíc dětí, mladých a dospělých dobrovolníků. Jednoduše řečeno, dochází k všestrannému rozvoji dětí a mladých lidí právě skrze nejrůznější aktivity.⁷⁷

Jedná o celosvětové hnutí, které si klade za cíl správnou výchovu dětí a mládeže. Jedinec by měl postupem času získávat nejrůznější dovednosti a znalosti například o své vlasti, o přírodě, o celé společnosti.⁷⁸

Nabídka aktivit sahá od nejrůznějších motivačních programů, počínaje například rukodělnými činnostmi, skrze aktivity jednostranně zaměřené, například cyklistika, vodáctví a další, až třeba po záchranu lidského života. Většina činností skauta se zaměřuje na praktický život. Český skaut je členem různých mezinárodních organizací, jež sdružuje skauty z celého světa.⁷⁹

Stěžejním cílem skauta je především přenášet získané dovednosti a zkušenosti z hnutí do praktického života. Tyto dovednosti a zkušenosti jsou získávány hlavně v přírodě a od jiných třeba i zkušenějších skautů. Samozřejmostí je vytváření skupin přátel kolem sebe. Nedílnou součástí života Junáka je mimo jiné účast na nejrůznějších pravidelných schůzkách.⁸⁰

Možno v krátkosti připomenout, že vývoj člověka je rozčleněn do několika vývojových období. Podobně je tomu tak i u Junáka. I zde jsou děti rozděleny dle věku, přičemž každé středisko může mít rozpracovány různé cíle, které chce plnit.⁸¹

Sokol

Cílem sokola jako organizace je zlepšování tělesné zdatnosti svých členů, organizace nejrůznějších typů kulturních a společenských činností, správný rozvoj osobnosti a v neposlední řadě úcta k národu a rodné zemi. Není výjimkou ani výchova

---

⁷⁷ *Skauting* [online]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/o-skautingu>.

⁷⁸ WIKIPEDIE, Příspěvatelé. *Skauting* [online].

⁷⁹ *Skauti Příbram* [online]. Dostupné z: <http://www.skauti-pribram.cz/proc-byt-skautem>.

⁸⁰ BŘICHÁČEK, Václav. *Skautský oddíl I.*

⁸¹ BŘICHÁČEK, Václav. *Poselství skautské výchovy.*

k mravnosti a občanské odpovědnosti. Sokol proto můžeme nazvat organizací veřejně prospěšnou.⁸²

Shrnutí

Na začátku teoretické části jsme se zabývali obecně pojmem volný čas, jaký vliv má volný čas na děti a mládež, proč je volný čas nedílnou součástí výchovného procesu a k čemu slouží. Popsali jsme osobnost žáka na druhém stupni základní školy, jeho charakteristické rysy a projevy. Zamysleli jsme se nad nadanými žáky a jejich volným časem. Na konci teoretické části jsme uvedli možnosti organizovaného trávení volného času, jakožto důležité součásti prevence, včetně popisu jednotlivých disciplín.

---

⁸² DEFINICE ČESKÉ OBCE SOKOLSKÉ. Dostupné z: <http://www.sokol.eu/obsah/5486/definice-ceske-obce-sokolske>.

II EMPIRICKÁ ČÁST

Tato část práce je věnována dotazníkovému šetření. Zároveň je uvedena konkrétní nabídka nejrůznějších volnočasových institucí ve městě Příbrami, včetně popisků jejich činnosti.

1 Nabídka volnočasových institucí a organizací pro organizované trávení volného času ve městě Příbrami

Střediska volného času:

DDM Příbram

Toto školské zařízení se snaží mladým lidem poskytnout a především pomoci s tím, jak smysluplně využít volný čas ve městě a jeho okolí. Celý rok se zde organizují nejrůznější zájmové kroužky a akce pro každou věkovou kategorii, tedy dokonce i pro dospělé, jako jsou především taneční. Výsledkem je skutečně velmi pestrá a někdy velice zajímavá škála aktivit, které vedou danou věkovou kategorii k tomu, aby využívala volný čas jako čas zábavy a odpočinku nebo sebevzdělávání. Hojně se využívá místních možností: Divadlo A. Dvořáka, lesopark či nejrůznější výstavy (výstava nožů, kaktusů, krajiny Brd – Dům natura a jiné). Loutková představení a tvořivé dílny přilákají snad každého. Některé žáci základních a středních škol se mohou zúčastnit vypsáných kol olympiád organizovaných MŠMT.⁸³

Knihovna Jana Drdy

Snad jedním z nejnavštěvovanějších školských zařízení je právě Knihovna Jana Drdy, které má centrální pracoviště na náměstí T.G.M. v Příbrami. Disponuje také několika pobočkami na základních školách, ale například i na Březových Horách. Součástí knihovny a jejích poboček jsou studovny, přístup na internet a přístup pro zrakově postižené. Nalezneme oddělení pro děti, dospělé a seniory. Knihovna pořádá pravidelně pro své příznivce a nadšence celou řadu zajímavých akcí, seriálů, koncertů, literárních soutěží a besed se známými osobnostmi české i světové literatury. Uvedme například koncert Měsíc pro duši a literární akce typu Společné podvečerní čtení, Léčivá síla vody

---

⁸³ *Dům Děti a Mládeže Příbram* [online]. Dostupné z: http://www.ddmpribram.cz/o_nas.html.

a jiné. Knihovna také láká své čtenáře na možnosti zakoupení vstupenek na nejrůznější hudební představení.⁸⁴

Subjekty pro možné organizované využití volného času

AMAVET (Q-klub)

Asociace založená v roce 1990, s již několikaletou tradicí, má za cíl sdružovat mladé lidi se zájmem o vědu, techniku a přírodu. Důraz je kladen zejména na vyplnění volného času mládeže přírodovědně-technickými aktivitami, kdy velkou část zabírají právě oblasti jako jsou informační technologie, modelářství, astronomie a další odvětví fyziky. Dalším záměrem je rozvoj a podpora dětí s nadáním, talentem a hlavně zájmem o vědu a techniku. Asociace je podporována nadací ČEZ v oblasti výstavby center a jejich vybavením. AMAVET organizuje celou řadu nejrůznějších soutěží v oblasti vědy a techniky, kdy mohou své nápady a výtvary žáci ZŠ a SŠ prezentovat nejen na mezinárodní úrovni. Celkový počet center AMAVET je čtrnáct, přičemž je navštěvuje zhruba tři tisíce mladých lidí. Za zmínku stojí jako další činnost AMAVET a tou je organizování vědeckých exkurzí do zahraničí, na které již od založení asociace vycestovalo zhruba přes osm tisíc mladých lidí.⁸⁵

Kiwanis klub

Další dobročinnou organizací působící v Příbrami a širokém okolí je Kiwanis klub. Kiwanis klub patří mezi jeden z věhlasných klubů na světě, který prostřednictvím nejrůznějších projektů a akcí pomáhá především mladým lidem k jejich realizaci na tamní, celorepublikové i mezinárodní úrovni. Založení prvního Kiwanis klubu v Evropě datujeme do roku 1963. Jednotliví členové ve vedení klubů jsou naprosto nezávislí na čemkoliv. Nic není překážkou, víra nehraje roli, politická zaujatost není důležitá. Najdeme zde členy z oblasti školství, vedení města a obcí, studenty a další. Klub pravidelně organizuje mezi veřejností velmi známé akce: Loučení s prázdninami,

---

⁸⁴ *Výroční zpráva Knihovny Jana Drdy Příbram za rok 2016* [online]. Dostupné z: https://www.kjd.pb.cz/images/2016/dokumenty/vyrocní_zprava_kjd_2016.pdf.

⁸⁵ *Asociace pro mládež, vědu a techniku AMAVET, z.s.* [online]. Dostupné z: <http://www.amavet.cz/>.

společenské večery, koncerty, Silvestrovské pěší výstupy na Třemošnou, vánoční nadílku a další, kdy nejen děti mohou smysluplně zaplnit mezery ve svém volném čase.⁸⁶

Již několik let spolupracuje Kiwanis klub v Příbrami se zdejšími základními školami, nejvíce snad se ZŠ Jiráskovy sady či ZŠ Školní. Příkladem jest dar malému Radkovi, který patří do kategorie žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Samo vedení školy si spolupráci s klubem nemůže vynachválit.⁸⁷

Občanské sdružení Salamandr

Je sdružením dobrovolných pracovníků podílejících se na práci s dětmi a mládeží. Velkou předností sdružení je, že tito pracovníci jsou zároveň kvalifikovanými pedagogy zdejších základních škol či vedoucími na letních táborech. Hlavním cílem tohoto sdružení je přispět zkušeností k ještě lepšímu zkvalitňování využití volného času dětí a mládeže. Výjimkou nejsou ani jednodenní akce i v průběhu různých prázdnin. Mezi hlavní oblasti činnosti tohoto sdružení patří ekologie, kultura, zdravý životní styl, podpora tvořivosti dětí a v neposlední řadě vzdělávání pracovníků v oblasti BOZP, legislativy a dalších.⁸⁸

Solasido klub

Toto centrum pohody a zábavy nacházející se v Příbrami nabízí dětem a případně jejich rodičům velice pestré programy plné zábavy a nadšení, kdy dochází k naprosto smysluplnému vyplnění volného času. Děti se dostanou na příměstské tábory, pořádají se i výukové a soutěžní akce různého typu a nejrůznější besedy pro ZŠ a MŠ. Výjimkou nejsou ani narozeninové párty. V této malé kavárničce pořádají akce i televizní osobnosti jako třeba Petr Jančařík, Karel Kahovec a další. I dospělí zde naleznou své akce v podobě retro promítání filmů.⁸⁹

---

⁸⁶ *KIWANIS klub Příbram* [online]. Dostupné z: <http://www.kiwanispb.eu/>.

⁸⁷ Tablet, dar od Kiwanis klubu, pomůže Radkovi při výuce.

⁸⁸ *Salamandr o.s. Příbram* [online]. Dostupné z: <http://salamandr.wgz.cz/rubriky/o-nas>.

⁸⁹ *Kavárnička SOLASIDO klub* [online]. Dostupné z: <http://www.solasidoklub.cz/index.html>.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

BEDNA

Toto nízkoprahové zařízení poskytuje možnost bezpečného trávení volného času zejména dětem a mladým lidem od šesti do dvaceti let. Jedná se o formu sociální služby, která je určena nejen dětem a mládeži ze sociálně znevýhodněných rodin. Mládež zde má k dispozici širokou škálu volnočasových aktivit, případně lze vyjednat možnost individuálního doučování. Klub se nachází v Příbrami na místě zvaném „křižák“, kde se mládež především z problematických rodin schází. Bedna nabízí i služby typu individuálních rozhovorů s mladými lidmi a pomoc při řešení neobvyklých životních situací, resp. zvyšuje schopnost zvládat obtížné životní situace, zkrátka řeší to, co mladé lidi především trápí. Dále Bedna aktivizuje k pravidelným zájmům a činnostem. Uvedme zde příklad problému mladého člověka, který stojí za zamyšlení: Myslíš, že na mě někomu záleží? K dispozici jsou vždy tři pracovníci, kteří zde mají každý den připraven pro příchozí program. Bedna nabízí své služby jak ve formě klubu, tedy ambulantní formě, kdy si mohou příchozí klienti se sociálními pracovníci přímo pohovořit, tak ve formě terénní. Samozřejmostí je prevence předcházení a rozvoji rizikového chování.⁹⁰

Akce pořádané Bednou mohou děti a mládež sledovat nejen na facebookovém profilu Bedny, ale například i v regionálním týdeníku Periskop⁹¹ nebo na webu města Příbram⁹². Jednou z nejžhavějších a pro mládež nejvíce lákavých akcí Bedny je například „Bednění“, při němž si děti a mládež mohou formou kulturně zábavného odpoledne užitečně zpříjemnit a zpestřit den.⁹³ Mezi velmi důležité akce patří „Pojďme si zahrát golf a popovídat si“ nebo semináře, na nichž bývalí klienti hovoří o méně příjemných životních situacích, jak se dostali „zde dna“ a jak nyní žijí spořádaný život či nabídka seminářů na prevenci. Bedna se proto může chlubit opravdu pestrá nabídkou pro mládež.⁹⁴

---

⁹⁰ Ponton [online]. Dostupné z: <http://ponton.cz/projekty/bedna/o-projektu/>.

⁹¹ Periskop Příbram [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/periskoppribram>.

⁹² Zpravodajství, Život a styl, ... [online]. Dostupné z: <http://www.pribram.cz/>.

⁹³ Bednění podporuje mladé lidi v umění! [online]. Dostupné z: <http://www.pribram.cz/clanek/bedneni-podporuje-mlade-lidi-v-umeni/8421/>.

⁹⁴ BEDNA [online]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/NZDM.Bedna/>.

Proxima Sociale o.p.s.

Organizace působící v Praze a okolních městech (např. Dobříš) zabývající se především zlepšováním životní úrovně a kvality života. Opět se jedná o formu sociální služby. Cílem této organizace jsou nejrůznější preventivní a terénní programy jak pro děti a mládež, tak i pro dospělé či rodiny s dětmi. Dále třeba výchovné i vzdělávací programy. Zaměřuje se také na řešení a překonávání nesnadných a problematických životních situací, ve kterých se může ocitnout skutečně každý. Proto může zejména mládež ve volném čase vyhledat pomocnou ruku, neboť si v období dospívání nemusí vždy vědět rady. Mladí lidé si mohou také zajít jen tak popovídat se svými vrstevníky o problémech, které je tíží a nemají možnost o nich mluvit doma. Stěžejním tématem pro mládež je i oblast šikany nebo nadměrné požívání alkoholu. I tyto problémy se zde dají řešit. Tato nízkoprahová sociální služba je, zaměří-li se na mládež, bezplatná. Mladistvým je možno poskytnout odbornou pomoc při spáchání trestného činu a jeho následném mimosoudním řešení (probační služba).⁹⁵

Služeb této organizace využilo zhruba 9 500 osob, z toho většinou děti a mladiství. Například na Dobříši se pravidelně pro děti ve věku od 8 do 14 ti let každý rok o prázdninách pořádá příměstský tábor pod záštitou této organizace s cílem nabídnout kvalitně a aktivně strávený čas. Například poznávací hry, výtvarná dílna, malování na trička a další.⁹⁶

Níže je uveden statistický přehled o oblastech organizace kterým poskytuje podporu:

převzato z: <http://www.proximasociale.cz/res/archive/009/001175.pdf?seek=1496907260>

téma	%		
kola	19,0	návykové látky	3,2
vztahy	14,7	zdraví	3,2
sociálně právní (pokuty, dluhy, ...)	12,8	sex	2,8
práce, zaměstnání	9,6	graffiti	2,1
volný čas	9,0	kyber závislost	1,8
jiné	4,4	šikana	1,1
rodina	4,3	sebepoškozování	0,7
násilí	4,1	rasismus	0,4
bydlení	3,4		
finance	3,4	celkem:	100,0

⁹⁵ Proxima Sociale o.p.s [online]. Dostupné z: <http://www.proximasociale.cz/>.

⁹⁶ Výroční zpráva 2016 [online]. Dostupné z: <http://www.proximasociale.cz/res/archive/009/001175.pdf?seek=1496907260>.

Šachové kluby

Šachový klub Příbram – Baník

Tento šachový klub v sobě sdružuje hráče a příznivce šachů všech věkových kategorií. Jednotlivé věkové kategorie spolu nejen soutěží, ale také sdílejí nejrůznější zážitky. Klub pořádá také nejrůznější výjezdy v rámci reprezentace klubu.⁹⁷

Šachový klub Sedlčany

Šachový oddíl v Sedlčanech vznikl zhruba v roce 1973. V klubu najdeme jak oddíly mládežnické od deseti let věku až oddíly seniorské. Všichni členové si sem chodí nejen zahrát šachy a popovídat se svými vrstevníky, ale především vhodně a smysluplně zaplnit volný čas. K činnosti tohoto klubu patří mimo jiné různé brigády a srazy. Nemůžeme opomenout mistrovské mládežnické akce dětí do čtrnácti let, přičemž některé jsou dodnes členy tohoto klubu.⁹⁸

Rybářské kluby

Rybářský klub Příbram

Jedná se relativně o čerstvě založený klub s jednoduchým záměrem, dostat děti od psacího stolu k vodě a na čerstvý vzduch. Ač přichází děti chtějí rybařit, nemají základy. V tomto klubu se jim dostane všeho potřebného. Postupem času se klub vypracoval až na závodní pódia. Je určen dětem od patnácti let věku.⁹⁹

Jazykové školy

Jazyková škola J. S. Agency

Tato jazyková škola patří mezi nejvyužívanější jazykové školy v Příbrami a blízkém okolí. Škola se zaměřuje zejména na výuku jazyka dětí od čtyř do šestnácti let. Své kurzy na míru zde naleznou i dospívající mládež a dospělí. Výuka jazyků probíhá v dobře vybavených učebnách společně s patřičnými výukovými pomůckami. Vyučují pouze

---

⁹⁷ Šachový klub Příbram – Baník [online]. Dostupné z: <http://www.sachovyklubpribrambanik.wz.cz/index.htm>.

⁹⁸ Šachový klub KDJS Sedlčany [online]. Dostupné z: <http://www.sachysedlcany.cz/historie>.

⁹⁹ Rybářský klub Příbram [online]. Dostupné z: <https://rkpb.mrk.cz/>.

lektoři, kteří procházejí náročným přijímacím výběrovým řízením, neboť škola na ně klade velké nároky. Proto můžeme s jistotou tvrdit, že kvalita služeb, myšleno výuky jazyků, je na vysoké úrovni. Vyučuje se zde několik jazyků počínaje angličtinou, přes francouzštinu, italštinu až španělštinu. Pro některé účastníky je důležitý certifikát, který je zde možno získat.¹⁰⁰

Jazyková škola Smetanová a Jedlička

Opět další z hojně využívaných jazykových škol se pyšní svojí originalitou a osobním přístupem. Škola se stejně jako jiné jazykové školy specializuje na výuku těch nejmenších, pořádá různé kurzy pro mládež, dospělé, ale i firemní a individuální kurzy. Dokonce i studenti naleznou své nebo i ti, kteří se nedostali na vysokou a nechtějí ztratit status studenta. Tradiční výuka probíhá ve staré Příbrami.¹⁰¹

Základní umělecké školy

Základní umělecká škola Antonína Dvořáka

V Příbrami datuje svůj vznik již do roku 1991 a funguje doteď. Ač škola v průběhu doby doznala značných změn, její jméno je spjato se životem a dílem slavného skladatele Antonína Dvořáka, který nepochybně patří k regionu Příbramska. Cílem základní umělecké školy je výchova a podpora žáků s uměleckým nadáním, které škola připravuje zejména na uměleckou dráhu na profesionální úrovni. Uspokojování potřeb nadaných žáků je jednou z našich priorit. Ve škole se preferuje klasický styl výuky, který ovšem lze individuálně přizpůsobit. Samozřejmostí je spolupráce se základními školami a jejich pedagogy. Kapacita školy je zhruba 430 žáků. Místo zde má i výtvarná činnost společně s keramickou dílnou. Výtvary žáků jsou pravidelně vystavovány k nahlédnutí široké veřejnosti. Velkou předností této školy je její otevřenost novým trendům a směrům. Škola se snaží být nedílnou součástí kulturního dění ve městě a jeho okolí.¹⁰²

---

¹⁰⁰ JAZYKOVÁ ŠKOLA J. S. Agency [online]. Dostupné z: <http://www.jazykovaskola.cz/index.php?section=domu&page=o-nas>.

¹⁰¹ *O nás* [online]. Dostupné z: <http://creamschool.cz/cream-school/>.

¹⁰² *Historie školy* [online]. Dostupné z: <https://www.zusantoninadvoraka.cz/index.php?type=Post&id=549>.

Možnosti pohybového vyžití

Street workoutové hřiště (STREETWORKOUT)

Tato stále vznikající a rozvíjející se komunita mladých lidí i dospělých je velmi populární nejen v České republice, ale i v zahraničí. Cílem této komunity je posilování s vlastním tělem. Což se v dnešní době posiloven jeví jako skvělý nápad. Velkou výhodou je, že toto cvičení mohou provádět venku na specializovaném hřišti téměř všechny věkové kategorie s přihlédnutím na svůj zdravotní stav. Tudiž i děti z 2. stupně ZŠ tu naleznou své uplatnění a možnost smysluplně zaplnit a využít svůj volný čas. Navíc tu děti mohou získat mnoho nových přátel a životních zkušeností.¹⁰³

Tábory

Letní příměstské tábory patří mezi hojně vyhledávané nejen mezi rodiči malých dětí, ale také mezi příbramskou a mimopříbramskou mládeží. Jsou organizovány jak samotným městem Příbram, tak i DDM či sdružením Salamandr.

Město Příbram začalo organizovat letní příměstské tábory roku 2016 a vzhledem k velkému zájmu v tom pokračuje. Pro účastníky je připraven pestrý a zábavný program sloužící zároveň jako prevence. Zdůrazněn je rozvoj komunikace a nácvik sociálních dovedností.¹⁰⁴

Ani DDM nezůstává pozadu se svými činnostmi a pravidelně pořádá letní tábory pro děti a mládež. V nabídce jsou jak tábory příměstské, tak pobytové. Snad největším lákadlem pro děti, a zároveň motivací do dalších let, jsou pokaždé nové celotáborové hry společně se zábavným programem.¹⁰⁵

Prioritní činností sdružení Salamandr je organizace již tradičních táborů. Opět se jedná o tábory pro děti i pro mládež z Příbrami a okolí. Cílem těchto táborů je dětem a mládeži zajistit zábavu nejrůznější formou, například divadlo, šerm, jízdy na koních a další. Činnosti jsou zajištěny od rána do večera. Jak uvádí sdružení, o tábory je na

---

¹⁰³ KALOUS, Libor. O nás.

¹⁰⁴ SVOBODOVÁ, Pavlína. *Příměstský tábor 2017* [online].

¹⁰⁵ *Tábory* [online]. Dostupné z: <http://www.ddmpribram.cz/tabory.html>.

Příbramsku skutečně velký zájem, a to jak ze strany dětí a mládeže, tak i ze strany rodičů.¹⁰⁶

Taneční škola DOHNAL DANCING

Tato moderní taneční škola patří mezi skutečné skvosty v Příbrami. Sjíždějí se sem nejen studenti z příbramských škol, ale i z blízkého okolí. Jsou zde pořádány jak základní taneční kurzy i pro pokročilé, pro mládež i pro dospělé a to vše na profesionální úrovni, kterou dokazují mezinárodní certifikáty kvality. Škola má v příbramském okrese excelentní pověst již od jejího založení v roce 1991. Každý kurz tanečních bývá pokaždé plně naplněn, což svědčí o kvalitě této služby.¹⁰⁷

Sportovní víceúčelová hala

Tato takzvaně samostatná stavba je vyprojektována tak, že slouží víceúčelově. Hala je obvykle sestavena z ocelových konstrukcí, především pro nesporné výhody: rychlá výstavba, žádné vnitřní sloupy a hlavně udržování čistoty.¹⁰⁸

Sportovní hala obecně vybízí ke sportovnímu využití. V případě víceúčelové haly je možnost provozování více sportovních aktivit pro všechny věkové kategorie, zejména míčových her, ale třeba i pořádání nejrůznějších kulturních a sportovních akcí. Velkou výhodou těchto prostor je stabilní teplota po celý rok a moderní zázemí.¹⁰⁹

Skauti v Příbrami

V Příbrami fungují skautské oddíly: 1. oddíl Junáka „Brdská smečka“ Příbram, 1. dívčí oddíl Příbram, 2. skautský oddíl Dvojka Příbram a 8. dívčí oddíl Gingo Příbram. Mimo Příbram působí oddíly 1. dívčí oddíl Březnice a 1. oddíl Višňová.¹¹⁰

---

¹⁰⁶ PRŮCHOVÁ, Monča. *Letní tábory* [online].

¹⁰⁷ DOHNAL, Jiří a Lenka PEŠKE. *O Taneční škole Dohnal Dancing* [online].

¹⁰⁸ WIKIPEDIE, Přispěvatelé. *Hala* [online].

¹⁰⁹ Sportovní zařízení města Příbram. Dostupné z: <http://www.szm.pb.cz/sportovnihala.php#page=page-1>.

¹¹⁰ VOJÍŘ, Stanislav. *Naše oddíly* [online].

2 Výzkumné šetření

V rámci diplomové práce na téma Využití volného času žáků 2. stupně základní školy v Příbrami a blízkém okolí proběhlo výzkumné šetření. Jako součást empirické části diplomové práce je vytvořen přehled dětmi a mládeží navštěvovaných míst v Příbrami a blízkém okolí.

2.1 Cíl výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo:

- 1) zjistit nabídku volnočasových aktivit ve městě Příbram metodou kvantitativního výzkumného šetření,
- 2) zjistit aktuální stav nakládání s volným časem, zejména pak využívání organizovaných volnočasových aktivit dětmi na 2. stupni ZŠ v Příbrami a okolí, včetně uvedení seznamu institucí, které v Příbrami a blízkém okolí umožňují organizovaně trávit volný čas a zda-li je tento čas žáky smysluplně využit.

Výzkum byl zrealizován v rámci možností na sedmi základních školách nacházejících se v Příbrami a blízkém okolí.

2.2 Výzkumné otázky

Velký důraz je v této diplomové práci kladen na zjištění, jak děti na 2. stupni tráví svůj volný čas zejména v rovině organizovaného využití a které aktivity převažují.

- a) Jakým organizovaným volnočasovým aktivitám se žáci na druhém stupni ZŠ v rámci místní nabídky věnují nebo by se v budoucnu chtěli věnovat?
- b) Jaké existují překážky v navštěvování některých organizovaných volnočasových aktivit?
- c) Kolik času žáci věnují nebo by chtěli věnovat organizovaným volnočasovým aktivitám a nezasahují tyto aktivity do doby výuky ve škole?

2.3 Použité metody výzkumu

Ke sběru odpovědí na výše uvedené výzkumné otázky jsem na to, jaká je nabídka volnočasových aktivit v Příbrami, aplikoval metodu dotazníku. Otázky jsem volil jak s výběrem možností, tak i s možností vyjádření vlastního názoru. Otázky spolu v různých okolnostech souvisí. Dotazník se skládá z 21 otázek ze zkoumané oblasti. Zvolenou odpověď žáci kroužkují, lze zakroužkovat i více odpovědí. Dotazníkový průzkum je zcela anonymní, a tím je ve větší míře zabráněno nepravdivému vyplnění zadaných otázek ze strany žáka.

V případě dotazníku se jedná o jeden z nejvíce používaných diagnostických nástrojů v pedagogickém výzkumu, při němž se využívá shromažďování informací (konstrukcí vhodně naformulovaných otázek) od vybrané skupiny dotazovaných.¹¹¹

2.4 Charakteristika výzkumného vzorku

Zkoumaným vzorkem jsou žáci druhého stupně základní školy, tedy ve věku 11 až 15 let, kteří plní povinnou školní docházku v Příbrami a blízkém okolí. Na sběru dat se podílelo v součtu 227 žáků (96 chlapců a 131 dívek) z 2. stupně základních škol z Příbrami a blízkého okolí.

2.5 Realizace výzkumu

Výzkum byl realizován na pěti základních školách ve městě Příbram a dvou základních školách v blízkém okolí. Samotný průběh sběru dat doprovázely nemalé komplikace ve smyslu nedostatečné čtenářské gramotnosti ze strany žáků a také nesnadné komunikace ze strany vedení základních škol, neboť někteří žáci i přes naprostou anonymitu dotazník vyplnit odmítli. Jednalo se z větší části o žáky devátých ročníků, proto i z tohoto důvodu je získaných dat daného ročníku méně. Záměrně byla zvolena metoda anonymního dotazníku v tištěné formě, aby nedocházelo ke ztrátě dat. Data byla následně zpracována do elektronické podoby kvůli snadnějšímu vyhodnocení.

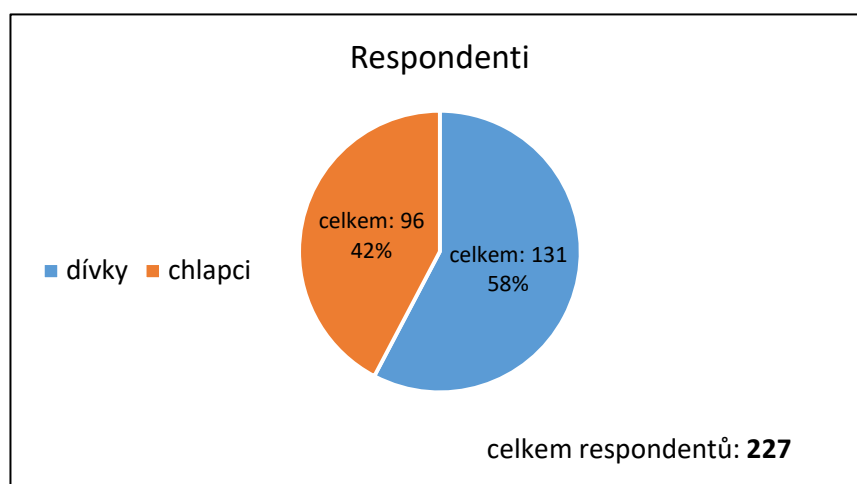
---

¹¹¹ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*.

3 Vyhodnocení výzkumu

Získaná data jsou vyhodnocena v programu Excel. Data byla okódována a následně vyhodnocena pomocí statistických funkcí. Jsou vytvořeny tabulky a grafy, ve kterých jsou červeně zvýrazněny význačné položky. Vzniklé tabulky a grafy jsou následně vloženy do diplomové práce a okomentovány.

Celkový počet dotazovaných respondentů je 227. Větší část tvořily dívky (58%).

Graf. č. 0 - Respondenti

Předmětem výzkumu bylo město Příbram a jeho blízké okolí. Jak je možno vidět dle získaných dat v dotazníku, většina žáků dojíždějících z okolních obcí Příbramska navštěvuje volnočasové aktivity právě v Příbrami z důvodu dostupnosti.

3.1 Jaký typ organizovaných volnočasových aktivit vyhledáváš?

V případě první otázky bylo zkoumáno, zda-li se příslušná část žáků v daném regionu věnuje volnočasové organizované aktivitě. A pokud ano, tak jaké. S přihlédnutím k výsledkům z otázky č. 4 vyplývá, že největší část ze zkoumaného vzorku tvořily právě pohybové aktivity, kterým se zkoumaná část žáků věnuje 2-3krát týdně bez ohledu na to, jestli se daná pohybová aktivita odehrává například v kryté hale nebo na venkovním hřišti. Výsledek s největší četností v případě žáků 9. ročníku je podobný jako výsledek nejvyšších četností u nižších ročníků s tím, že žáci 9. ročníků evidentně preferují spíše pohyb v přírodě. V případě, že někteří žáci zaškrtnli odpověď jiné, měli pochybnosti o zařazení své odpovědi do správné kategorie nebo nechtěli odpovídat.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
pohybové aktivity	55	41,7	44	37,3	33	35,9	6	20,7	138	60,7
aktivity zaměřené na techniku	7	5,3	5	4,2	4	4,3	3	10,3	19	8,3
aktivity zaměřené na vědu	3	2,3	2	1,7	2	2,2	0	0	7	3,0
aktivity provozované venku	36	27,3	32	27,1	28	30,4	15	51,7	111	48,8
umělecko-hudební aktivity	18	13,6	23	19,5	14	15,2	3	10,3	58	25,5
dobrovolnická činnost	4	3,0	5	4,2	3	3,3	0	0	12	5,2
jiné	9	6,8	7	5,9	8	8,7	2	6,9	26	11,4

Tabulka 1 – Vyhledávané typy volnočasových aktivit?

3.2 Jaký typ organizovaných volnočasových aktivit bys rád navštěvoval?

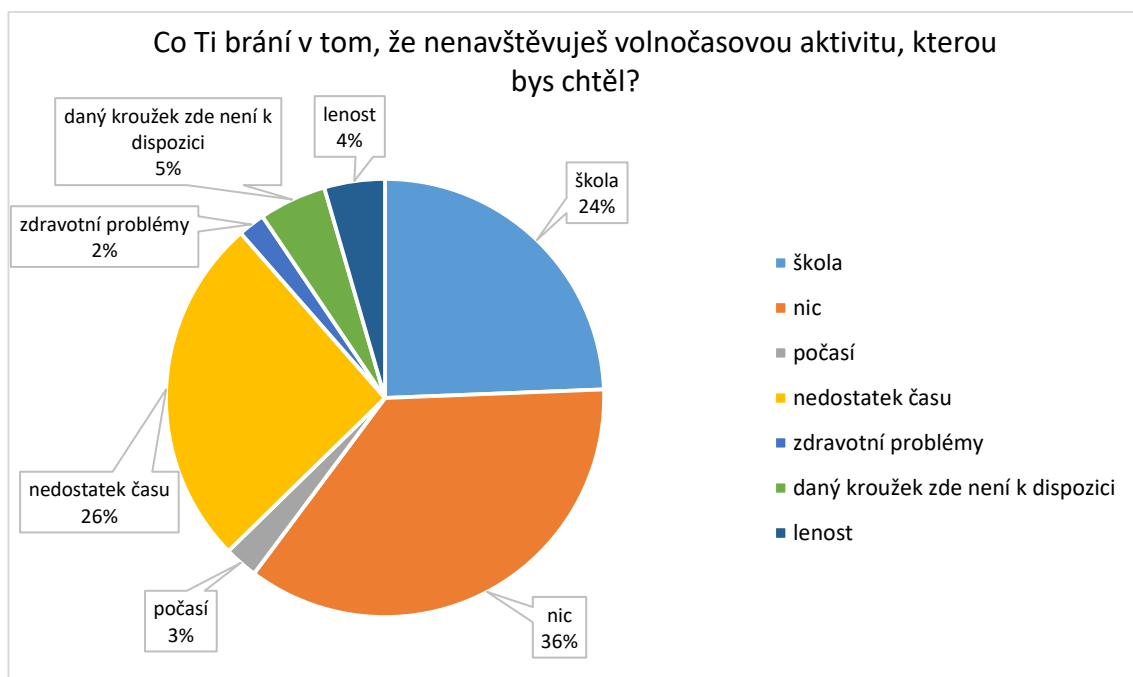
Druhá otázka měla za cíl zjistit, čemu by se žáci chtěli věnovat, přičemž jim v tom něco brání (viz otázka č. 3). To, čemu by se dotazovaní žáci chtěli věnovat, koresponduje s tím, co vyhledávají. Tedy ve velké míře (44%) převažují pohybové a venkovní aktivity různého typu. Byl zaznamenán i jistý zájem o hudebně zaměřené aktivity (18,5%). Naopak minimální zájem o aktivity zaměřené na vědu (6,1%).

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
pohybové aktivity	35	34,3	27	31,8	29	34,1	9	34,6	100	44,0
aktivity zaměřené na techniku	10	9,8	9	10,6	13	15,3	4	15,4	36	15,8
aktivity zaměřené na vědu	4	3,9	4	4,7	5	5,9	1	3,8	14	6,1
aktivity provozované venku	20	19,6	24	28,2	13	15,3	5	19,2	62	27,3
umělecko-hudební aktivity	8	7,8	12	14,1	17	20,0	5	19,2	42	18,5
dobrovolnická činnost	9	8,8	4	4,7	4	4,7	1	3,8	18	7,9
jiné	16	15,7	5	5,9	4	4,7	1	3,8	26	11,4

Tabulka 2 – Žáky preferovaný typ volnočasových aktivit.

3.3 Co Ti brání v tom, že nenavštěvuješ volnočasovou aktivitu, kterou bys chtěl?

Odpovědi na tuto otázku byly někdy nečekané a spekulativní. Ze zkoumaného vzorku odpověděla většina žáků jako hlavní překážku v trávení volného času, zanedbáme-li odpověď nic, školu a obecně nedostatek času (celkem 50% dotazovaných). Zhruba ve 4% žáci napsali jako důvod absence na volnočasových aktivitách lenost a ve 3% jako důvod počasí. Zajímavé je, že cca 5% dotazovaných odpovědělo, že by rádi chodili na kroužek, ale s jejich zaměřením není v tomto regionu k dispozici. Většinou se jednalo o kroužky technického směru. Dalšími překážkami v účasti na organizovaných volnočasových aktivitách, které nejsou v grafu z důvodu zanedbatelného počtu, byl nízký věk, nedostatek přátel se stejným zájmem, vzdálenost pro dojíždění, finanční náročnost a zákaz od rodičů.

Graf č. 3 – Překážky znemožňující návštěvu aktivit.

3.4 Kolikrát týdně navštěvuješ organizované volnočasové aktivity?

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
1x týdně	12	16,4	7	10,4	11	20,4	6	28,6	36	15,8
2x týdně	21	28,8	29	43,3	13	24,1	6	28,6	68	32,9
3x týdně	14	19,2	13	19,4	10	18,5	5	23,8	42	20,5
4x týdně	11	15,1	4	6	8	14,8	0	0	23	10,1
5x týdně	9	12,3	4	6	4	7,4	1	4,8	18	7,9
jiné	6	8,2	10	14,9	8	14,8	3	14,3	27	12,8

Tabulka 4 - Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit.

Ze získaných dat můžeme vyčíst, že většina žáků (cca 58% dotazovaných) druhého stupně navštěvuje organizované volnočasové aktivity nejčastěji dvakrát a třikrát týdně, což plně koresponduje s následující otázkou, tedy kolik času by žáci chtěli věnovat těmto aktivitám. V odpovědích dotazníku se objevily i odpovědi, že někteří žáci věnují organizované aktivitě celý týden. Jeden žák sedmého ročníku uvedl, že má každý den v týdnu rozdělený mezi dvě aktivity, přičemž v následující otázce odpověděl, že by rád tyto aktivity omezil. U odpovědi jiné se objevovaly odpovědi typu milionkrát týdně, příležitostně, jak kdy apod.

3.5 Kolikrát týdně by ses rád věnoval organizovaným volnočasovým aktivitám?

Odpovědi na tuto otázku nám potvrzují ve většině případů, že žáci 2. stupně navštěvují organizované aktivity v takové míře, v jaké si přejí. Dokonce můžeme na základě tohoto průzkumu tvrdit, že žáci by si přáli vyplnit zhruba polovinu pracovního týdne těmito aktivitami, což znamená mírný nárůst oproti dosavadnímu stavu. Někteří žáci v této otázce odpověděli, že by danou aktivitu rádi navštěvovali celý týden. U některých žáků všech ročníků 2. stupně byly zaznamenány odpovědi s přáním navštěvovat aktivity téměř celý týden. Jeden žák 9. ročníku uvedl, že by se dané aktivitě rád věnoval dle nálady a jeden, že by se jí věnovat vůbec neměl, ale rodiče si to přejí.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
1x týdně	8	11,0	10	14,3	6	10,5	4	18,2	28	12,3
2x týdně	12	16,4	19	27,1	10	17,5	5	22,7	46	20,6
3x týdně	18	24,7	12	17,1	13	22,8	6	27,3	49	23,5
4x týdně	12	16,4	15	21,4	7	12,3	1	4,5	35	15,4
5x týdně	15	20,5	8	11,4	11	19,3	3	13,6	37	16,3
jiné	8	11,0	6	8,6	10	17,5	3	13,6	27	11,9

Tabulka 5 - Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků.

3.6 Máš nějaké výhrady k aktivitě nebo kroužku, který navštěvuješ?

Tato otázka byla položena jako otevřená s možností vlastního vyjádření. Na odpovědi nebyla tudíž stanovena žádná škála možností a data byla vyhodnocena pouze slovně, neboť odpovědi byly různorodé, avšak někdy se shodovaly. Tedy odpověď s největší četností byla, že buď je daná aktivita časově náročná, nebo že by žáci uvítali více času na danou aktivitu. Zhruba ve čtyřech případech byl zaznamenán problém s kolektivem, myšleno vzájemné vztahy mezi sebou. Dále přílišná fyzická náročnost a dlouhá dojezdová vzdálenost. Zarážející jsou i odpovědi, že kvůli časové náročnosti někteří žáci zanedbávají své školní povinnosti. Někteří uvedli, že se při aktivitě mohou zranit. Poté se objevila výtky, že dospělí mají moc práce a z tohoto důvodu není možné aktivitu tak často organizovat.

3.7 Zajímá Tě fyzika? Pokud ano, jaká oblast?

Otázka nabízela žákům možnost zaškrtnout více odpovědí, přičemž na základě získaných dat můžeme konstatovat, že za nejoblíbenější oblast ve fyzice žáci pokládají astronomii, a to i přesto, že se vyučuje až v 9. ročníku (35,5% dotazovaných). Evidentně se žáci nižších ročníků o astronomii zajímají i mimo školu ve svém volném čase. Naopak nejméně žáky nižších ročníků 2. stupně zajímá oblast optiky (zaznamenáno 7% dotazovaných), což se předpokládá z důvodu nedostatečného aparátu, avšak byl zaznamenán nárůst zájmu o tuto oblast následně ve vyšších ročnících 2. stupně. Jeden žák 7. ročníku odpověděl, že má rád fyziku jako celek a jeden, že mu fyzika nevádí, ale nezajímá ho.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
zajímá mě mechanika	9	17	16	27,1	8	15,1	2	15,4	35	15,4
zajímá mě astronomie	19	35,8	14	23,7	17	32,1	8	61,5	58	35,5
zajímá mě optika	2	3,8	4	6,8	9	17,0	1	7,7	16	7,0
zajímá mě jaderná fyzika	7	13,2	11	18,6	8	15,1	1	7,7	27	11,8
zajímá mě elektřina a magnetismus	16	30,2	12	20,3	11	20,8	1	7,7	40	27,6
jiná oblast	0	0	2	3,4	0	0	0	0	2	0,8

Tabulka 7 - Oblast zájmu ve fyzice.

3.8 Místa provozování Tvých volnočasových aktivit?

Velká část žáků 2. stupně (celkem 55,1% dotazovaných) tráví nejvíce svůj volný čas venku v přírodě, myšleno na hřištích, v parcích atd. Zhruba 30% dotazovaných žáků odpovídalo, že se jejich volnočasové aktivity odehrávají na jiných místech, než bylo v nabízených možnostech. Byly zaznamenány neobvyklé odpovědi, že volnočasové aktivity některých žáků se odehrávají u nich doma, přičemž nebylo předmětem zkoumání, jestli v bytě, rodinném domě, dětském domově atd. U jiných míst žáci uvedli základní umělecké školy, kulturní dům, zimní stadion, soukromé tělocvičny, sokolovny, sportovní haly atd., což plně koresponduje s první otázkou. Minimum žáků odpovědělo, že nechce tato místa uvádět.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
venku (např. na hřišti, ...)	43	37,7	31	36,5	36	41,4	16	64,0	126	55,1
ve škole	24	21,1	17	20,0	13	14,9	2	8,0	56	24,6
ve středisku volného času	10	8,8	12	14,1	9	10,3	0	0	31	13,6
v klubu	12	10,5	8	9,4	9	10,3	1	4,0	30	13,2
na jiném místě	25	21,9	17	20,0	20	23,0	6	24,0	68	29,9

Tabulka 8 – Místa provozování volnočasových aktivit.

3.9 Pokládáš za užitečné navštěvování volnočasové aktivity?

Vzhledem k získaným datům lze konstatovat, že žáci 2. stupně považují volnočasové aktivity, které navštěvují, za přínosné i do budoucna (uvedlo cca 83%

dotazovaných). Nelze si nepovšimnout, že šest žáků (cca 3,6% dotazovaných) tyto aktivity za přínosné nepovažuje. Objevily se i odpovědi u čtyř žáků 7. ročníku, že některé aktivity žáci nepovažují za užitečné. Převážně žáci uváděli, že hlavní přínos vidí v množství vydělaných financí, zejména u pohybových aktivit.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
rozhodně ano	40	53,3	28	40	26	49,1	3	13,6	97	42,7
ano	28	37,3	33	47,1	21	39,6	11	50,0	93	40,9
spíše ne	6	8	3	4,3	5	9,4	5	22,7	19	9,3
ne	0	0	2	2,9	1	1,9	2	9,1	5	3,2
vůbec ne	1	1,3	4	5,7	0	0	1	4,5	6	3,6

Tabulka 9 - Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků.

3.10 Existují aktivity, které Ti zasahují do doby výuky ve škole?

Je zřejmé z odpovědí, že žáci ve většině případů striktně oddělují své školní povinnosti od zábavy, i když také můžeme pozorovat, že značná část žáků (cca 19% dotazovaných) dává přednost právě svým volnočasovým aktivitám před školou. Někteří žáci do dotazníku uvedli, že tyto aktivity musejí navštěvovat právě v době výuky z příkazu rodičů, neboť jsou značně nákladné a v jinou dobu se neprovozují. Týká se zejména pohybových sportovních aktivit, jak žáci mimo jiné uvedli výše.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
ano (nestíhám věci do školy)	15	19,7	14	19,7	12	20,7	2	9,1	43	18,9
ano (vše si poté doplňuji a doučuji)	12	15,8	10	14,1	10	17,2	1	4,5	33	14,5
ne	49	64,5	47	66,2	36	62,1	19	86,4	151	66,5

Tabulka 10 – Volnočasové aktivity vs. škola.

3.11 Kolik času věnuješ volnočasovým aktivitám?

55,9% dotazovaných žáků odpověděla, že volnočasovým aktivitám věnuje dostatek času tak, aby stíhali plnit své školní povinnosti, což lze s přihlédnutím k předchozí otázce potvrdit a asi 26,4% dotazovaných napsala, že volnočasovým aktivitám věnuje dostatečně mnoho času. Byly zaznamenány odpovědi (cca 15% dotazovaných), kdy žáci uvedli, že svým volnočasovým aktivitám věnují méně času, důvodem je možná čas, kdy se daná aktivita odehrává, například v době delší výuky ve škole, jak potvrzuje předchozí otázka.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
dostatečně mnoho	23	30,7	15	20,8	19	33,3	3	13,6	60	26,4
tak akorát	46	61,3	43	59,7	28	49,1	10	45,5	127	55,9
spíše málo	5	6,7	12	16,7	9	15,8	8	36,4	34	14,9
nedostatek	1	1,3	2	2,8	1	1,8	1	4,5	5	2,8

Tabulka 11 - Čas věnovaný aktivitám dle žáků.

3.12 Věnuješ se volnočasovým aktivitám o víkendu?

Při pohledu na získaná data pozorujeme, že víkend není prioritou v provozování volnočasových aktivit. Dokonce je vidět, že se menší část žáků (cca 19% dotazovaných) účastní těchto aktivit především v pracovním týdnu (viz. předchozí otázka č. 10). Jeden žák 7. ročníku do dotazníku uvedl, že se nemůže účastnit volnočasových aktivit o víkendu z důvodu hlídání sourozenců. Celkově se volnočasových aktivit účastní o víkendu asi 80% dotazovaných, přičemž musíme přihlídnout i k tomu, že asi 36,1% dotazovaných žáků napsalo, že někdy ano, někdy ne.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
ano	28	37,3	17	23,6	20	35,7	6	27,3	71	31,2
spíše ano	3	4,0	23	31,9	4	7,1	1	4,5	31	13,6
někdy ano, někdy ne	28	37,3	23	31,9	23	41,1	8	36,4	82	36,1
spíše ne	4	5,3	3	4,2	2	3,6	5	22,7	14	6,3
ne	12	16,0	6	8,3	7	12,5	2	9,1	27	12,8

Tabulka 12 - Volnočasové aktivity o víkendu.

3.13 S kým se nejčastěji účastníš volnočasové aktivity?

Nejvíce se žáci 2. stupně účastní volnočasových aktivit se svými vrstevníky (zaznamenáno cca 65,1% dotazovaných), naopak nejméně s vlastní rodinou (cca 12,7% dotazovaných) jak uvádí tabulka č. 13. Lze to přisuzovat, zejména v nižších ročnících, ke složitosti období dospívání a konfliktům s vrstevníky a rodiči. Žáci dle odpovědí spíše tráví volný čas s kamarády a spolužáky ze školy. Byly zaznamenány i dvě odpovědi, že by svoji volnočasovou aktivitu nikdy nesdílel se svoji rodinou.

Tabulka 13 - Spoluúčasť na volnočasové aktivitě

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
se spolužáky nebo kamarády	53	72,6	38	58,5	41	71,9	16	72,7	148	65,1
sám	8	11,0	17	26,2	10	17,5	5	22,7	40	17,6
s rodinou	12	16,4	10	15,4	6	10,5	1	4,5	29	12,7

3.14 Daří se Ti pravidelně navštěvovat Tebou zvolené volnočasové aktivity?

S výjimkou 9. ročníku (viz. také tabulka č. 9 u předchozí otázky o užitečnosti volnočasových aktivit), kde lze přisoudit nepravidelnost nebo absence v návštěvnosti na volnočasových aktivit rostoucím povinností a starostem souvisejících s jejich dalším uplatněním v životě, vidíme, že se žákům daří pravidelně navštěvovat volnočasové aktivity, zejména v nižších ročnících. Nepravidelnost návštěv volnočasových aktivit lze přiřknout i možným překážkám, které návštěvě brání (viz. graf č. 3).

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
ano	49	65,3	40	57,1	32	57,1	4	18,2	125	55,1
spíše ano	13	17,3	9	12,9	11	19,6	1	4,5	34	14,9
někdy ano, někdy ne	10	13,3	13	18,6	6	10,7	12	54,5	41	20,0
spíše ne	0	0	6	8,6	3	5,4	3	13,6	12	5,2
ne	3	4,0	2	2,9	4	7,1	2	9,1	11	4,8

Tabulka 14 - Návštěvnost volnočasových aktivit.

3.15 Co z níže uvedeného využíváš ke své volnočasové aktivitě?

V návaznosti na výše zmíněný článek (uvedený v teoretické části práce) lékařky Jitky Kytnarové o obezitě dětí ve věku 5 až 17 let můžeme získaná data v tabulce č. 15 považovat za potvrzující. Téměř v každém ročníku 2. stupně je stěžejní pomůckou ve volném čase počítač (cca 47,7% dotazovaných), i když možno pozorovat i velkou četnost v odpovědi jiné (40,5% dotazovaných), kde se předpokládá využívání mobilních telefonů a jiných technologií právě touto generací dětí, kdy někteří tuto možnost do odpovědi jiné uvedli. Značná část žáků (cca 26% dotazovaných) především nižších ročníků uvedla používání tužky a papíru, někdo k této odpovědi dodal z důvodu logických her.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
počítač	33	34,7	26	40,0	24	32,9	14	66,7	97	47,7
knihu	13	13,7	6	9,2	16	21,9	1	4,8	36	17,8
pomůcky ze školy	8	8,4	3	4,6	6	8,2	3	14,3	20	8,8
papír a tužku	23	24,2	15	23,1	14	19,2	2	9,5	54	25,7
pomůcky, které jsem si sám vyrobil	5	5,3	2	3,1	6	8,2	0	0	13	5,7
hudební nástroj	13	13,7	13	20,0	7	9,6	1	4,8	34	14,9
jiné	32	33,7	32	49,2	23	31,5	5	23,8	92	40,5

Tabulka 15 - Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám.

3.16 Kolik hodin denně setrváváš u počítače?

Tato otázka úzce souvisí s předchozí položenou otázkou č. 15, a jak z ní vyplývá, počítač současná generace žáků sice využívá, zejména vzhledem k požadavkům školy, ale v menší míře (zaznamenáno cca 40% odpovědí do 2 hodin). Lze přisoudit masovému používání mobilních telefonů a jiných technologií, které většinu funkcí jako počítač zastanou. Menší část žáků u odpovědi uvedla, i když to nebylo nabídnuto, že tolik času tráví u počítače z důvodu požadavků školy. Nejmenší četnost zaznamenala odpověď, že žáci tráví u počítače od čtyř a více hodin denně, jak můžeme vidět v tabulce č. 16. U devátých ročníků můžeme pozorovat nárůst času stráveného u počítače.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
0 hodin	35	47,3	25	35,2	14	24,6	3	13,6	77	33,9
do 2 hodin	25	33,8	27	38,0	27	47,4	9	40,9	88	39,2
od 2 do 4 hodin	9	12,2	12	16,9	8	14,0	4	18,2	33	15,5
od 4 do 6 hodin	2	2,7	3	4,2	5	8,8	3	13,6	13	5,7
více jak 6 hodin denně	3	4,1	4	5,6	3	5,3	3	13,6	13	5,7

Tabulka 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně.

3.17 Jaká činnost při práci s počítačem (tabletem, mobilem, ...) u Tebe převládá?

Převládající činností dle obdržených dat od žáků je hojně využívání sociálních sítí při používání mobilního telefonu či jiného podobného zařízení (zaznamenáno cca 33,4% dotazovaných žáků). Naopak nejméně (2,6% dotazovaných) jsou tyto prostředky využívány k nakupování či přípravě do školy, což koresponduje s předchozí otázkou, kdy

školy většinou vyžadují po žácích zřejmě pouze práci na počítači než na jiných zařízeních. Rovněž žáci využívají hojně moderní technologie ke sledování filmů či videí (asi 17% dotazovaných). Velká část žáků ráda poslouchá hudbu (asi 28% dotazovaných). K přípravě věcí do školy počítač a další technologie využívají spíše žáci nižších ročníků.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
sociální sítě	26	37,1	25	28,7	15	22,4	10	52,6	76	33,4
chat	9	12,9	21	24,1	14	20,9	1	5,3	45	19,8
poslech hudby	15	21,4	24	27,6	20	29,9	5	26,3	64	28,2
příprava do školy	6	8,6	3	3,4	5	7,5	0	0	14	6,2
nakupování	0	0	2	2,3	4	6,0	0	0	6	2,6
sledování filmů	14	20,0	12	13,8	9	13,4	3	15,8	38	16,7
jiné	14	20,0	16	18,4	10	14,9	3	15,8	43	18,9

Tabulka 17 - Převládající činnost na počítači (mobilu, ...).

3.18 Účastníš se volnočasové aktivity společně se členy rodiny?

Tato otázka do jisté míry potvrzuje otázku č. 13 a to tak, že členové rodiny nejsou, s výjimkou žáků 6. ročníku, kde ještě plně nenastoupila fáze dospívání, těmi, se kterými by žáci 2. stupně trávili svůj volný čas. Nakonec jsou jimi spolužáci a kamarádi jak můžeme vidět na četnostech v tabulce č. 18, kdy se žáci nepodílejí společně se členy rodiny na volnočasové aktivitě.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
ano	21	28,0	7	9,7	11	19,3	3	14,3	42	18,5
spíše ano	13	17,3	9	12,5	5	8,8	1	4,8	28	12,3
někdy ano, někdy ne	23	30,7	25	34,7	15	26,3	12	57,1	75	34,0
spíše ne	8	10,7	10	13,9	9	15,8	4	19	31	13,6
ne	10	13,3	21	29,2	17	29,8	1	4,8	49	21,6

Tabulka 18 - Účast rodiny na volnočasové aktivitě.

3.19 Využíváš služeb doučování mimo výuku?

Z dotazníku vyplývá, že žáci (cca 65,2% dotazovaných) spíše nevyužívají služeb doučování mimo výuku, ale například u 8. ročníků je rozdíl ve výsledcích téměř vyrovnaný. Mohli bychom to přisoudit blížícím se přijímacím zkouškám, a tím rostoucí poptávce právě na tyto „služby“. Následně v 9. ročníků zájem o doučování značně klesá.

Důvodem nevyužívání těchto „služeb“ můžeme být i přednost v účasti na aktivitách, jak naznačuje otázka č. 10.

	6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		celkem	
	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]	abs. četnost	rel. četnost [%]
ano	25	33,3	19	26,4	27	46,6	8	36,4	79	34,8
ne	50	66,7	53	73,6	31	53,4	14	63,6	148	65,2

Tabulka 19 – Využívání služeb doučování.

4 Vyhodnocení výzkumných otázek

- a) Jakým organizovaným volnočasovým aktivitám se žáci na druhém stupni ZŠ v rámci místní nabídky věnují nebo by se v budoucnu chtěli věnovat?

Z provedeného dotazníkového šetření vyplynulo, že nejvíce žáci druhého stupně ZŠ navštěvují pohybové aktivity různého typu. Při dotazování na to, co by žáci rádi navštěvovali lze vidět nárůst zájmu o aktivity zaměřené na techniku (z 8,3% na 15,8%) a na vědu (z 3,0% na 6,1%), naopak by žáci méně preferovali docházku na umělecko-hudební aktivity (z 25,5% na 18,5%).

- b) Jaké existují překážky v navštěvování některých organizovaných volnočasových aktivit?

Mezi hlavní překážky, které žákům brání v navštěvování organizovaných volnočasových aktivit, patří dle provedeného výzkumu bezesporu nedostatek času na danou volnočasovou aktivitu z důvodu dlouhého trávení času ve škole. Dále sem patří v menší míře lenost, finanční náročnost, nedostatek přátel se stejným zájmem, dlouhá dojezdová vzdálenost a také nedostupnost dané aktivity nebo kroužku nejčastěji s technickým zaměřením v tomto regionu. Nelze opomenout jako jednu z překážek, jak naznačil provedený výzkum, i čas strávený na sociálních sítích. Ve skutečnosti lze přepokládat mnohem vyšší procento času věnovaného sociálním sítím.

- c) Kolik času žáci věnují nebo by chtěli věnovat organizovaným volnočasovým aktivitám a nezasahují tyto aktivity do doby výuky ve škole?

Jak je zmíněno výše, doba strávená ve škole patří dle žáků k hlavní překážce, která brání návštěvě volnočasových aktivit. Přes 50% dotazovaných žáků se organizovaným volnočasovým aktivitám věnuje 2-3krát týdně, což je dle žáků dostatek času na to, aby

nezanedbávali své školní povinnosti. Nemalé procento žáků věnuje volnočasovým aktivitám každý den, což plně odpovídá odpovědím z jedné položené otázky o problému propojené školních povinností právě s danou volnočasovou aktivitou. Tento problém řeší dle provedeného výzkumu zhruba 19% dotazovaných žáků.

Diskuze

V diskuzi bych se rád zastavil u otázky související s využíváním moderních technologií dnešní mladou generací ve volném čase a následky, které z toho plynou. Dochází snad ke smysluplnému využití volného času například se vznikem závislosti na sociálních sítích? V souvislosti s mým aprobačním předmětem vyvstává otázka, jestli by se měl mobilní telefon či jiná obdobná zařízení stát běžnou součástí výuky? Za sebe mohu říci, že ve fyzice nachází své uplatnění víc, než si myslíme. Nebylo by od věci provést výzkumné šetření, do jaké míry se dá využíváním moderních technologií, zejména mládeží, minimalizovat vysoká kriminalita. Zaujala mě také otázka, kde jsem se dotazoval, jestli žákům volnočasové aktivity nezasahují do výuky. Za svoji roční praxi mohu říci, že zejména u 6. ročníků jsem se setkal se zhruba deseti žáky, kteří tvrdí, že nemají čas na učení, ale na kroužky si čas najít musí. Proto bych se přikláněl i ke zrealizování výzkumu zabývajícího se tímto tématem. Rovněž se přikláním k tomu, že by se školy měly více zaměřit na zlepšení nabídky zájmových kroužků a získávání dotací, jelikož stěžejní překážkou v nedostatečné nabídce kroužků bývá právě velká finanční náročnost a nedostatečné materiální vybavení. Nemile mne překvapila nedostatečná nabídka volnočasových aktivit zaměřená na technickou činnost pro mládež. Někteří žáci o techniku v dotazníku skutečně zájem projevili. Proto si myslím, že by bylo vhodné do budoucna v této lokalitě myslet více na mládež právě v oblasti technického využití.

Závěr

Diplomovou práci, která se zabývá využíváním volného času dětí na 2. stupni ZŠ v Příbrami a blízkém okolí, jsem rozčlenil na část teoretickou a část praktickou. Práci pokládám za velmi přínosnou jak pro rodiče a pedagogy základních škol, tak především pro město Příbram, neboť výsledky by měly upozornit a poukázat na některé skutečnosti, na které je třeba do budoucna myslet, vzhledem ke smysluplnému naplňování volného času, jakožto stěžejního prvku především v oblasti prevence kriminality a eliminace patologických jevů. V empirické části jsou vyjmenovány možnosti využití volného času v Příbrami a okolí, včetně popisů činností jednotlivých institucí a organizací. Z celkového počtu 227 respondentů tvořily větší část dívky. Nejvíce žáci vyhledávají nejrůznější typy pohybových aktivit. Na otázku, co Ti brání v tom, že nenavštěvuješ volnočasovou aktivitu, kterou bys chtěl, se většina dotazovaných shodla na tom, že jim nic nebrání, případně že jim brání příliš dlouhá přítomnost ve škole a obecně nedostatek času. Valná většina žáků navštěvuje volnočasovou aktivitu dvakrát týdně, přičemž by ji navštěvovala až třikrát týdně. Mezi nejčastější výhrady k nenavštěvování kroužků žáci uvedli časovou náročnost, dlouhá dojezdová vzdálenost, problémy v mezilidských vztazích a nedostupnost kroužků nejčastěji s technickým zaměřením. Dále jsem se dotazoval vzhledem k mému zaměření, zda-li žáci jeví zájem o fyziku, a pokud ano, o jakou oblast. Největší zájem byl zaznamenán o astronomii a elektřinu. Nejvíce se volnočasové aktivity provozují ve venkovním prostředí. Žáci si myslí, že jsou jim jejich návštěvy na volnočasových aktivitách k užítku do budoucna a účast na nich přiměřená. Aktivity jsou provozovány nejvíce o víkendu a výhradně se spolužáky nebo kamarády. Při aktivitách žáci velmi málo využívají počítač, ale jiné pomůcky ano, kam lze s největší pravděpodobností zařadit mobilní telefon, vzhledem k další otázce, kde žáci uvedli hojně využívání sociálních sítí.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 2 – Žáky preferovaný typ volnočasových aktivit.	42
Tabulka 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit.	44
Tabulka 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků.	45
Tabulka 7 – Oblast zájmu ve fyzice.	46
Tabulka 8 – Místa provozování volnočasových aktivit.....	47
Tabulka 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků.	47
Tabulka 10 – Volnočasové aktivity vs škola.	48
Tabulka 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků.....	48
Tabulka 12 – Volnočasové aktivity o víkendu.	48
Tabulka 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě.....	48
Tabulka 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit.	49
Tabulka 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám.....	50
Tabulka 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně	51
Tabulka 17 – Převládající činnost na počítači (mobilu, ...).	51
Tabulka 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě.	52
Tabulka 19 – Využívání služeb doučování.....	52
Graf č. 0 – Respondenti.....	41
Graf č. 1 – Vyhledávané typy volnočasových aktivit.....	71
Graf č. 2 – Žáky preferovaný typ volnočasových aktivit	71
Graf č. 3 – Překážky znemožňující návštěvu aktivit	43
Graf č. 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit (6. ročník).....	72
Graf č. 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit (7. ročník).....	72
Graf č. 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit (8. ročník).....	73
Graf č. 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit (9. ročník).....	73
Graf č. 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků (6. ročník).....	74
Graf č. 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků (7. ročník).....	74
Graf č. 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků (8. ročník).....	75
Graf č. 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků (9. ročník).....	75
Graf č. 7 – Oblast zájmu ve fyzice (6. ročník)	76
Graf č. 7 – Oblast zájmu ve fyzice (7. ročník)	76
Graf č. 7 – Oblast zájmu ve fyzice (8. ročník)	77
Graf č. 7 – Oblast zájmu ve fyzice (9. ročník)	77
Graf č. 8 – Místa provozování volnočasových aktivit (6. ročník)	78
Graf č. 8 – Místa provozování volnočasových aktivit (7. ročník)	78
Graf č. 8 – Místa provozování volnočasových aktivit (8. ročník)	79
Graf č. 8 – Místa provozování volnočasových aktivit (9. ročník)	79
Graf č. 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků (6. ročník).....	80
Graf č. 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků (7. ročník).....	81
Graf č. 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků (8. ročník).....	81

Graf č. 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků (9. ročník).....	81
Graf č. 10 – Volnočasové aktivity vs. škola (6. ročník)	82
Graf č. 10 – Volnočasové aktivity vs. škola (7. ročník)	82
Graf č. 10 – Volnočasové aktivity vs. škola (8. ročník)	83
Graf č. 10 – Volnočasové aktivity vs. škola (9. ročník)	83
Graf č. 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků (6. ročník).....	84
Graf č. 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků (7. ročník).....	84
Graf č. 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků (8. ročník).....	85
Graf č. 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků (9. ročník).....	85
Graf č. 12 – Volnočasové aktivity o víkendu (6. ročník)	86
Graf č. 12 – Volnočasové aktivity o víkendu (7. ročník).....	86
Graf č. 12 – Volnočasové aktivity o víkendu (8. ročník)	87
Graf č. 12 – Volnočasové aktivity o víkendu (9. ročník).....	87
Graf č. 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě (6. ročník)	88
Graf č. 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě (7. ročník).....	88
Graf č. 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě (8. ročník)	89
Graf č. 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě (9. ročník)	89
Graf č. 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit (6. ročník)	90
Graf č. 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit (7. ročník)	90
Graf č. 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit (8. ročník)	91
Graf č. 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit (9. ročník)	91
Graf č. 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám (6. ročník)	92
Graf č. 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám (7. ročník).....	92
Graf č. 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám (8. ročník).....	93
Graf č. 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám (9. ročník).....	93
Graf č. 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně (6. ročník).....	94
Graf č. 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně (7. ročník).....	94
Graf č. 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně (8. ročník).....	95
Graf č. 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně (9. ročník).....	95
Graf č. 17 – Převládající činnost při práci s počítačem (mobilem, ...) (6. ročník).....	96
Graf č. 17 – Převládající činnost při práci s počítačem (mobilem, ...) (7. ročník).....	96
Graf č. 17 – Převládající činnost při práci s počítačem (mobilem, ...) (8. ročník).....	97
Graf č. 17 – Převládající činnost při práci s počítačem (mobilem, ...) (9. ročník).....	97
Graf č. 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě (6. ročník).....	98
Graf č. 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě (7. ročník).....	98
Graf č. 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě (8. ročník).....	99
Graf č. 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě (9. ročník).....	99
Graf č. 19 – Využívání služeb doučování (6. ročník).....	100
Graf č. 19 – Využívání služeb doučování (7. ročník).....	100
Graf č. 19 – Využívání služeb doučování (8. ročník).....	101
Graf č. 19 – Využívání služeb doučování (9. ročník).....	101

Bibliografie

American camp association: About us [online]. b.r. [cit. 2017-10-29]. Dostupné z: <https://www.acacamps.org/>

BADURA, Petr, Erik SIGMUND, Andrea MADARASOVA GECKOVA, Dagmar SIGMUNDOVA, Jan SIRUCEK, Jitse P. VAN DIJK a Sijmen A. REIJNEVELD. *Is Participation in Organized Leisure-Time Activities Associated with School Performance in Adolescence?* [online]. PLOS ONE, 2016, **11**(4) [cit. 2017-10-23]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0153276>

Bednění podporuje mladé lidi v umění! [online]. 2017 [cit. 2017-09-28]. Dostupné z: <http://www.pribram.cz/clanek/bedneni-podporuje-mlade-lidi-v-umeni/8421/>

BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Vydání 1. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4248-9.

BOCAN, Miroslav. *České děti mají nejvíce kroužků a mimoškolních aktivit v Evropě* [online]. In: . b.r. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://znv.nidv.cz/projekty/realizace-projektu/klice-pro-zivot/vyzkumy/realizace/ceske-deti-maji-nejvice-krouzku-a-mimoskolnich-aktivit-v-evrope>

BOHATOVÁ, Monika. Konference "Postavení a funkce školní knihovny v dnešní škole". *Hospodářské noviny* [online]. 2007 [cit. 2018-04-25]. ISSN 1213-7693. Dostupné z: https://ihned.cz/c3-21079340-000000_d-21079340-konference-postaveni-a-funkce-skolni-knihovny-v-dnesni-skole

BŘICHÁČEK, Václav. *Poselství skautské výchovy*. 1. vyd. Liberec: Skauting, 1991. ISBN 80-854-2102-X.

BŘICHÁČEK, Václav. *Skautský oddíl I*. 1. vyd. Liberec: Skauting, 1992. ISBN 80-854-2104-6.

ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-723-9060-0.

ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-534-3.

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon o pedagogických pracovnících*. In: . Praha: Parlament České republiky, 2004, číslo 563. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/file/38850_1_1/

ČESKÁ REPUBLIKA. *Věstník MŠMT*. In: . Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2007, LXIII, Č. j. 20 006/2007-51. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/vestniky/vest_MSMT_11_2007.pdf

Čím se řídí školní družiny a kluby [online]. Praha 1: Týdeník Učitelství noviny, 2005, 2005(07) [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=3044>

ČR. Vyhláška o základním uměleckém vzdělávání. In: . Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2005, číslo 71. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/file/38831_1_1/

ČR. Rámcový vzdělávací program pro jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. In: . Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2009. Dostupné také z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPJS_vup_pv_050509.pdf

ČR. Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. In: . Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2010. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/file/31244_1_1/

DANIŠ, Petr. Děti venku v přírodě: ohrožený druh?: Proč naše děti potřebují přírodu pro své zdraví a učení? [online]. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2016 [cit. 2017-10-29]. ISBN 978-80-7212-610-1. Dostupné z: https://jdeteven.cz/_files/userfiles/Ebook/MZP_Deti_venku_v_priode29112016.pdf

DEFINICE ČESKÉ OBCE SOKOLSKÉ: Účel a cíle České obce sokolské. Česká obec sokolská [online]. Praha 1 - Malá Strana, 2015 [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <http://www.sokol.eu/obsah/5486/definice-ceske-obce-sokolske>

DOHNAL, Jiří a Lenka PEŠKE. O Taneční škole Dohnal Dancing: Do jaké společnosti jdete? [online]. In: . b.r. [cit. 2017-12-26]. Dostupné z: <http://www.tsdohnal.cz/o-skole>

Dům Děti a Mládeže Příbram: O nás [online]. Příbram, b.r. [cit. 2017-10-27]. Dostupné z: http://www.ddmpribram.cz/o_nas.html

ERIKSON, Erik. *Dětství a společnost*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2002. ISBN 80-720-3380-8.

FOŘTÍKOVÁ, Jitka. *Talent a nadání: jejich rozvoj ve volném čase*. Aktualiz. vyd. Praha: NIDM - Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2009. ISBN 978-808-6784-755.

FREEMAN, Joan. TEACHING THE GIFTED AND TALENTED. *Education Today* [online]. 2004, 54, 17-21 [cit. 2017-12-27]. Dostupné z: http://joanfreeman.com/pdf/CoT_Teaching_G&T_04.pdf

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

GEISLEROVÁ, Eli. *Mít přehled: průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR*. 1. vyd. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012. ISBN 978-80-87449-02-8.

HAAS, Viliam. Volný čas žiaka ako pedagogický problém. *Pedagogika* [online]. 1977, , 427 [cit. 2017-08-08]. Dostupné z: http://pages.pdf.cuni.cz/pedagogika/?attachment_id=9216&edmc=9216

HÁJEK ET AL., Bedřich, Jaromír HARMACH, Otto HOFFMAN, Otakar JÍRA a Hana JÍROVÁ. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004. ISBN 80-867-8406-1.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, 2003. Texty pro distanční studium. ISBN 80-729-0128-1.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

Historie školy [online]. b.r. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.zusantoninadvoraka.cz/index.php?type=Post&id=549>

Hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let: výzkumné šetření [online]. 2011 [cit. 2017-08-09]. Dostupné z: <http://userfiles.nidm.cz/file/KPZ/KA1-vyzkumy/zz-hodnotove-orientace-deti-ve-veku-6-15let.pdf>

HOFBAUER, Břetislav. Volný čas a jeho pedagogické zhodnocení. *PEDAGOGIKA* [online]. 2003, , 152 [cit. 2017-08-08]. ISSN 2336-2189. Dostupné z: http://pages.pdf.cuni.cz/pedagogika/?attachment_id=1923&edmc=1923

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8927-5.

HRONOVÁ, Markéta. Letní tábory zažívají v Česku nový boom. Jezdí čím dál mladší děti, šanci už mají jen náhradníci. In: *Aktuálně.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-10-29]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/na-letni-tabory-jezdi-cim-dal-vic-mladsich-deti-nejvice-se-r/r~fc1e05ce3d3211e682470025900fea04/?redirected=1509267715>

HŘÍBKOVÁ, Lenka. *Nadání a nadaní: pedagogicko-psychologické přístupy, modely, výzkumy a jejich vztah ke školské praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1998-6.

Charakteristika školního klubu [online]. In: . b.r. [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: http://www.zskol.cz/charakt_sk_klubu.pdf

JAZYKOVÁ ŠKOLA J. S. *Agency: O nás* [online]. b.r. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.jazykovaskola.cz/index.php?section=domu&page=o-nas>

JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. ISBN 80-731-2038-0.

KALOUS, Libor. O nás. *Streetworkout* [online]. b.r. [cit. 2017-10-29]. Dostupné z: <https://streetworkout.cz/o-nas/>

KAPLÁNEK, Michal. *NAUKA O VOLNÉM ČASE* [online]. České Budějovice, b.r. [cit. 2017-08-09]. Dostupné z: <http://old.tf.jcu.cz/getfile/617191935b911b6b>. Skriptum. Jihočeská univerzita – Teologická fakulta.

Kavárnička SOLASIDO klub [online]. b.r. [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <http://www.solasidoklub.cz/index.html>

KOLÁŘ, Zdeněk. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3710-2.

KRAJČI, Marek. ČRDM – výsledky šetření Tábory 2016–2017. In: *ČRDM - Česká rada dětí a mládeže* [online]. Praha: Česká rada dětí a mládeže, 2017 [cit. 2017-10-29]. Dostupné z: <http://crdm.cz/clanky/aktuality/crdm-vysledky-setreni-tabory-2016-2017/>

KUKAL, Petr. Čím je, má a může být Dům dětí a mládeže. *Děti a my* [online]. Praha: Portál, 2002, (1) [cit. 2017-10-27]. Dostupné z: <https://www.portal.cz/casopisy/dm/ukazky/cim-je--ma-a-muze-byt-dum-deti-a-mladeze/1190/>

KULACSOVÁ, K. Limitující faktory osobnosti vzhledom na volný čas. *Pedagogická orientace* [online]. b.r., (2) [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/966/794>

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

NADANÁ *MLÁDEŽ* [online]. b.r. [cit. 2017-10-26]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/talentovana-mladez>

NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-908-8.

NOVÁKOVÁ, Tereza,. Význam pohybových aktivit u dětí. *Šance Dětem* [online]. Obecně prospěšná společnost Sirius, o.p.s., 2016 [cit. 2017-10-29]. ISSN 1805-8876. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/vyvoj-ditete-a-jeho-potreby/vyznam-pohybovych-aktivit-u-deti.shtml>

O nás [online]. b.r. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://creamschool.cz/cream-school/>

OPATŘILOVÁ, Dagmar a Marie VÍTKOVÁ. *Speciálně pedagogická podpora dětí a mládeže se speciálními vzdělávacími potřebami mimo školu: Special educational support to children and youth with special educational needs outside school*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5693-0.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času* [online]. 1. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014 [cit. 2018-01-23]. ISBN 978-80-7290-666-6. Dostupné z: http://www.vzdelavani-dvpp.eu/download/opory/final/25_pavkova.pdf

Pedagog volného času [online]. Brno: Institut celoživotního vzdělávání, 2017 [cit. 2017-10-28]. Dostupné z: <http://icv.mendelu.cz/27800n-pedagog-volneho-casu>

Pedagogická orientace - Vědecký časopis České pedagogické společnosti: Kriminalita dětí a mládeže: příčiny a východiska [online]. Brno: Faculty of Education Institute for Research in School Education, 2008, **3** [cit. 2017-10-22]. ISSN 1805-9511. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/download/1191/916>

Pedagogická orientace - Vědecký časopis České pedagogické společnosti: Vývoj, současný stav a výhled pedagogiky volného času v České republice [online]. Brno: Faculty of Education Institute for Research in School Education, 2005, **2** [cit. 2017-10-22]. ISSN 1805-951. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/viewFile/1302/979>

PERIČ, Tomáš a Josef DOVALIL. *Sportovní trénink*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. Fitness, síla, kondice. ISBN 978-80-247-2118-7.

Periskop Příbram [online]. 2017 [cit. 2017-09-28]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/periskoppribram>

POSPÍŠILOVÁ, Helena, ed. *Mládež, hodnoty a volný čas*. 1. vyd. Olomouc: Hanex, 2010. ISBN 978-80-7409-036-3.

Proxima Sociale o.p.s: organizace [online]. b.r. [cit. 2017-08-06]. Dostupné z: <http://www.proximasociale.cz/>

PRŮCHOVÁ, Monča. *Letní tábory: Stěžejní náplní činnosti o.s. Salamandr je pořádání dětských táborů*. [online]. In: . b.r. [cit. 2017-12-26]. Dostupné z: <http://salamandr.wgz.cz/rubriky/letni-tabory>

Rybářský klub Příbram: Úvod [online]. Příbram, 2016 [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <https://rkpb.mrk.cz/>

RYCHTECKÝ, Antonín a Pavel TILINGER. *Životní styl české mládeže: pohybová aktivita, standardy a normy motorické výkonnosti*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-8024637464.

ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. Vyd. 2., přeprac., V Portálu 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8829-5.

Salamandr o.s. Příbram: O nás [online]. Příbram, b.r. [cit. 2017-10-27]. Dostupné z: <http://salamandr.wgz.cz/rubriky/o-nas>

SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu: Sport: sociálně kulturní fenomén*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2562-8.

Skauti Příbram: Proč být skautem? [online]. Příbram: Vojíř, 2012 [cit. 2017-09-28]. Dostupné z: <http://www.skauti-pribram.cz/proc-byt-skautem>

Sportovní zařízení města Příbram: Sportovní hala v Příbrami. *SZM Příbram* [online]. Příbram, 2012 [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <http://www.szm.pb.cz/sportovnihala.php?page=page-1>

STŘEDISKA VOLNÉHO ČASU [online]. b.r. [cit. 2017-08-09]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>

SVOBODOVÁ, Pavlína. *Příměstský tábor 2017: Město Příbram pořádá o letošních prázdninách další příměstský tábor, letos ve dvou turnusech* [online]. In: . b.r. [cit. 2017-12-26]. Dostupné z: <http://pribram.eu/aktualni-temata/mestsky-primestsky-tabor.html>

Šachový klub KDJS Sedlčany: Historie [online]. 2006 [cit. 2017-12-28]. Dostupné z: <http://www.sachysedlcany.cz/historie>

Šachový klub Příbram - Baník [online]. b.r. [cit. 2017-12-26]. Dostupné z: <http://www.sachovyklubpribrambanik.wz.cz/index.htm>

Šance dětem.: Obezita u dětí a její léčba. [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-10-01]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/deti-s-jinym-zavaznym-zdravotnim-znevychodnenim/obezita-u-deti-a-jejilecba.shtml>

ŠANTORA, Roman. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. 1. vyd. Praha: Junák - TDC, 2012. ISBN 978-80-204-2622-2.

ŠKOLNÍ KLUBY [online]. b.r. [cit. 2017-10-26]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby>

Školní vzdělávací program. In: . Milín: ZŠ Milín, 2017. Dostupné také z: <https://www.zsmilin.org/wp-content/uploads/2017/09/%C5%A0VP-1.9.2017.pdf>

ŠTRÉBLOVÁ, Miroslava. *Vybrané kapitoly z pedagogiky: informace, výchova, pedagogika* [online]. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014 [cit. 2017-12-28]. ISBN

978-80-7290-669-7. Dostupné z: https://uprps.pdf.cuni.cz/UPRPS-476-version1-28_streblova.pdf

ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, Markéta. *Jak přežít svou vlastní pubertu: i s učiteli a rodiči*. Vydání 1. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5395-9.

Tábory [online]. In: . b.r. [cit. 2017-12-26]. Dostupné z: <http://www.ddmpribram.cz/tabory.html>

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-717-8308-0.

VAŠUTOVÁ, Maria. *Pedagogické a psychologické problémy dětství a dospívání*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2005. ISBN 80-704-2691-8.

VOJÍŘ, Stanislav. *Naše oddíly* [online]. In: . b.r. [cit. 2017-12-26]. Dostupné z: <http://hiawathapb.golemsoftware.cz/nase-oddily>

VYHLÁŠKA o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: . Praha: MŠMT ČR, 2016. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/uploads/Vyhlaska_c._272016_Sb._o_vzdelavani_zaku_se_specialnimi_vzdelavacimi_potrebami_a_zaku_nadanych.pdf

Výroční zpráva 2016 [online]. Praha: Proxima Sociale o.p.s., 2017 [cit. 2017-08-06]. Dostupné z: <http://www.proximasociale.cz/res/archive/009/001175.pdf?seek=1496907260>

Výroční zpráva Knihovny Jana Drdy Příbram za rok 2016 [online]. 2016 [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: https://www.kjd.pb.cz/images/2016/dokumenty/vyrocnizprava_kjd_2016.pdf

Výzkum Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit, NIDM a Factum Invenio, s. r. o. 2008.

WIKIPEDIE, Přispěvatelé. *Hala: Sportovní haly* [online]. b.r. [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hala#Sportovn.C3.AD_haly

WIKIPEDIE, Přispěvatelé. *Jazyková škola* [online]. 2016 [cit. 2017-10-28]. 13912844.

WIKIPEDIE, Přispěvatelé. *Skauting* [online]. 2017 [cit. 2017-10-29]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Skauting&oldid=15389936>

Zpravodajství, Život a styl, ... [online]. Příbram: Rosalota, 2017 [cit. 2017-09-28]. Dostupné z: <http://www.pribram.cz/>

Přílohy

dotazník: Využití volného času žáků na 2. stupni ZŠ

Využití volného času žáků na 2. stupni ZŠ

rok vypracování: 2017

Tento dotazníkový průzkum se zaměřuje na využívání volného času dětí na 2. stupni ZŠ, zejména na využívání nejrůznějších organizovaných volnočasových aktivit, které školy či obce nabízejí, včetně aktivit vědecko-technicky zaměřených. Je vypracován ve spolupráci s několika školami v Příbrami a blízkém okolí. Výstupem tohoto anonymního dotazníkového šetření budou data, která budou sloužit jako podklad mé diplomové práce, zabývající se tím, jak dnešní děti na 2. stupni ZŠ tráví svůj volný čas, jak s ním umí naložit.

dotazník je **ANONYMNÍ**

tvůj věk:

ročník: 6. 7. 8. 9.

chlapec/dívka

---

1. Jaký typ organizovaných volnočasových aktivit vyhledáváš?

(možno zakroužkovat více možností)

- a) pohybové aktivity (např. fotbal, florbal, bojové sporty, ...)
- b) aktivity zaměřené na techniku (např. robotika, ...)
- c) aktivity zaměřené na vědu (např. fyzikální kroužky, debružáři, ...)
- d) aktivity provozované venku (hry s kamarády, ...)
- e) umělecko-hudební aktivity (hra na hudební nástroj, dramatický kroužek, ...)
- f) dobrovolnická činnost (např. skaut, ...)
- g) jiné: .....

2. Jaký typ organizovaných volnočasových aktivit bys rád navštěvoval?

(zakroužkuj nebo napiš další)

- a) pohybové aktivity (např. fotbal, florbal, bojové sporty, ...)
- b) aktivity zaměřené na techniku (např. robotika, ...)
- c) aktivity zaměřené na vědu (např. fyzikální kroužky, debružáři, ...)
- d) aktivity provozované venku (hry s kamarády, ...)
- e) umělecko-hudební aktivity (hra na hudební nástroj, dramatický kroužek, ...)
- f) dobrovolnická činnost (např. skaut, ...)
- g) jiné: .....

3. Co Ti brání v tom, že nenavštěvuješ volnočasovou aktivitu, kterou bys chtěl?

.....

.....

.....

.....

4. Kolikrát týdně navštěvuješ organizované volnočasové aktivity?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď nebo napiš jinou)

- a) 1x týdně
- b) 2x týdně
- c) 3x týdně
- d) 4x týdně
- e) 5x týdně
- f) jiné: .....

5. Kolikrát týdně by ses rád věnoval organizovaným volnočasovým aktivitám?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď nebo napiš jinou)

- a) 1x týdně
- b) 2x týdně
- c) 3x týdně
- d) 4x týdně
- e) 5x týdně
- f) jiné: .....

6. Máš nějaké výhrady k aktivitě nebo kroužku, který navštěvuješ?

.....
.....
.....
.....

7. Zajímá tě fyzika? Pokud ano, jaká oblast? (např. astronomie, optika, ...)

(možno zakroužkovat více možností)

- a) zajímá mě mechanika (např. jednoduché stroje, ...)
- b) zajímá mě astronomie (např. sluneční soustava, ...)
- c) zajímá mě optika (lasery, optická vlákna, ...)
- d) zajímá mě jaderná fyzika (např. atom, záření, ...)
- e) zajímá mě elektřina a magnetismus
- f) jiná oblast fyziky: .....

8. Místa provozování Tvých volnočasových aktivit?

(možno zakroužkovat více možností)

- a) venku (např. na hřišti, ...)
- b) ve škole (např. v tělocvičně, v učebně, ...)
- c) ve středisku volného času (např. Dům dětí a mládeže, nízkoprahové zařízení, ...)
- d) v klubu
- e) na jiném místě:

.....
.....

9. Pokládáš za užitečné navštěvování volnočasové aktivity?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) rozhodně ano
- b) ano
- c) spíše ne
- d) ne
- e) vůbec ne

10. Existují aktivity, které ti zasahují do doby výuky ve škole?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) ano, nestíhám věci do školy
- b) ano, ale vše si poté doplňuji a doučuji
- c) ne

11. Kolik času věnuješ volnočasovým aktivitám?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) dostatečně mnoho
- b) tak akorát
- c) spíše málo
- d) nedostatek

12. Věnuješ se volnočasovým aktivitám o víkendu?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) ano
- b) spíše ano
- c) někdy ano, někdy ne
- d) spíše ne
- e) ne

13. Jak nejčastěji provozuješ volnočasové aktivity?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) se spolužáky nebo kamarády
- b) sám
- c) s rodinou

14. Daří se Ti pravidelně chodit na tebou zvolené aktivity?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) ano
- b) spíše ano
- c) někdy ano, někdy ne
- d) spíše ne
- e) ne

15. Jaké pomůcky k tvé volnočasové aktivitě používáš?

(možno zakroužkovat více možností)

- a) počítač (tablet, ipad, ...)
- b) knihu (učebnici, encyklopedii, časopis, ...)
- c) pomůcky ze školy
- d) papír a tužku
- e) pomůcky, které jsem si sám vyrobil
- f) hudební nástroj
- g) jiné pomůcky:

.....
.....

16. Kolik hodin denně trávíš u počítače?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) 0 hodin
- b) do 2 hodin
- c) od 2 do 4 hodin
- d) od 4 do 6 hodin
- e) více jak 6 hodin denně

17. Jaká činnost při práci s počítačem (tabletem, mobilem) u tebe převládá?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď nebo napiš jinou)

- a) sociální síť
- b) chat
- c) poslech hudby
- d) příprava do školy (referáty, ...)
- e) nakupování
- f) sledování filmů
- g) jiné: .....

18. Účastníš se volnočasové aktivity společně se členy rodiny?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) ano
- b) spíše ano
- c) někdy ano, někdy ne
- d) spíše ne
- e) ne

19. Využíváš služeb doučování mimo výuku? (např. výuka jazyků, ...)

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) ano
- b) ne

20. Kde se nachází tvá škola?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) ve městě Příbram
- b) v blízkém okolí Příbrami

21. Kde navštěvuješ své volnočasové aktivity?

(zakroužkuj pouze 1 odpověď)

- a) v Příbrami
- b) v blízkém okolí Příbrami

Děkuji za vyplnění.

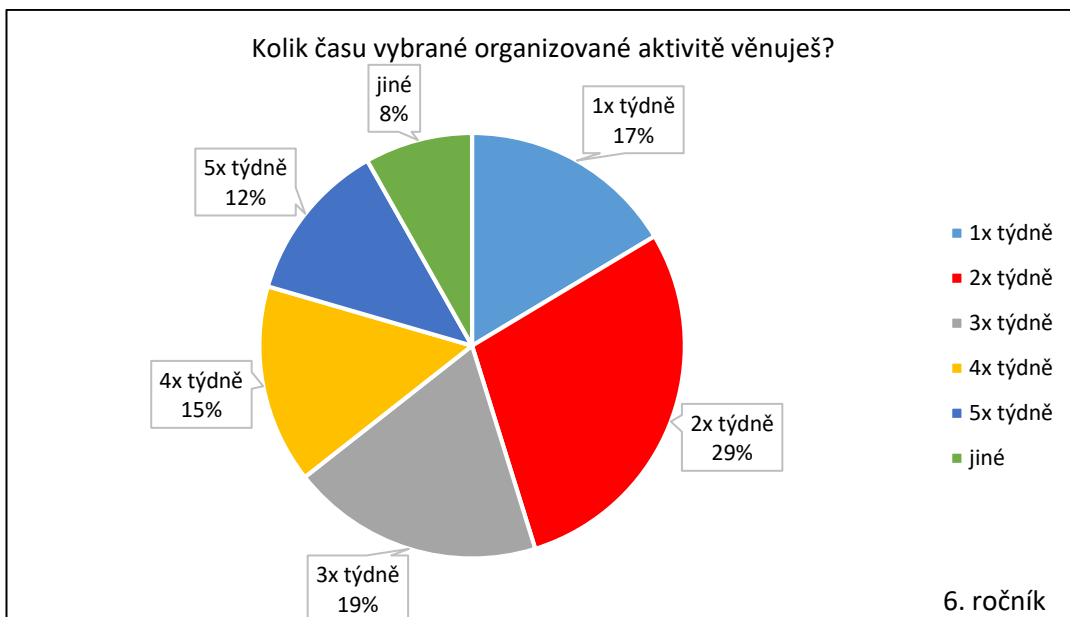

Graf č. 1 - Vyhledávané typy volnočasových aktivit.

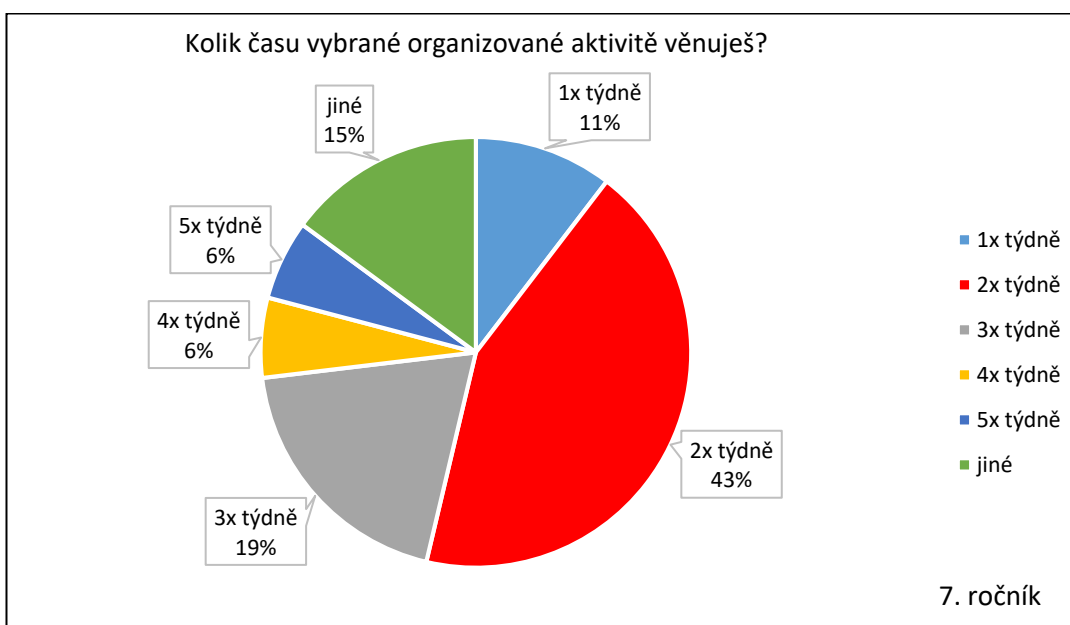

Graf č. 2 – Žáky preferovaný typ volnočasových aktivit.

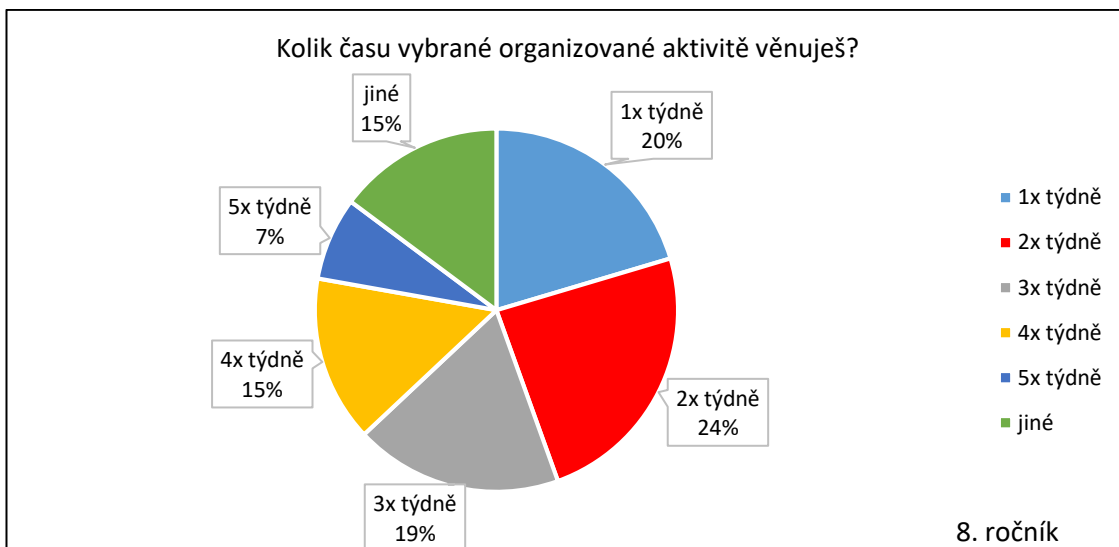

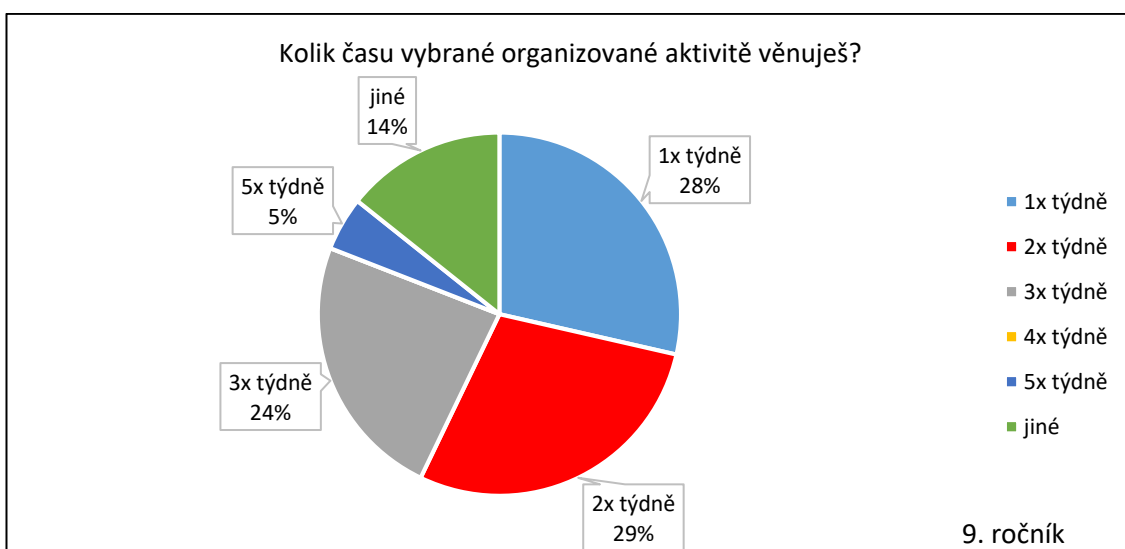
Graf č. 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit (6. ročník).

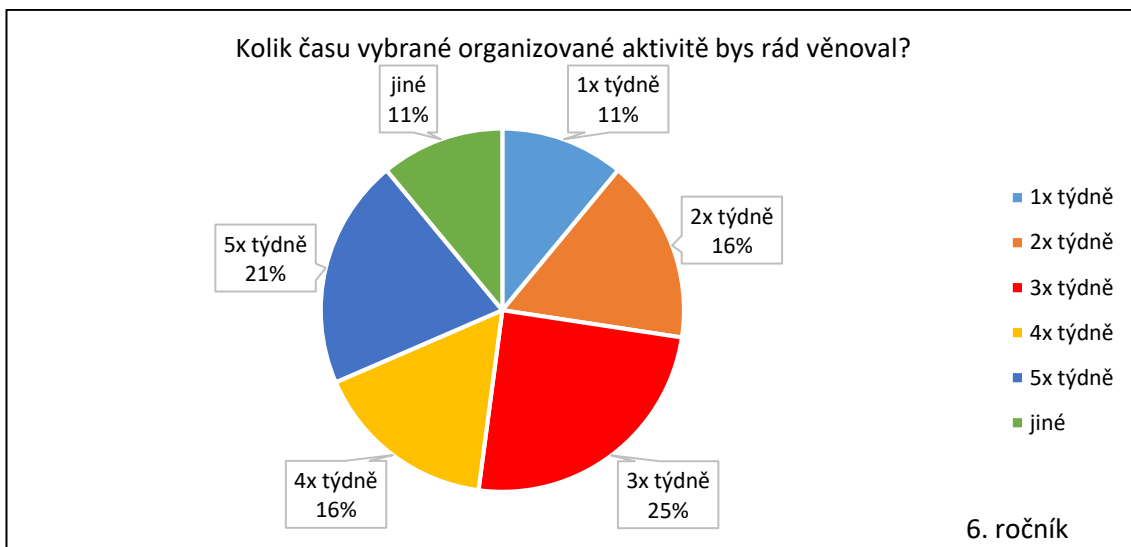
Graf č. 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit (7. ročník).

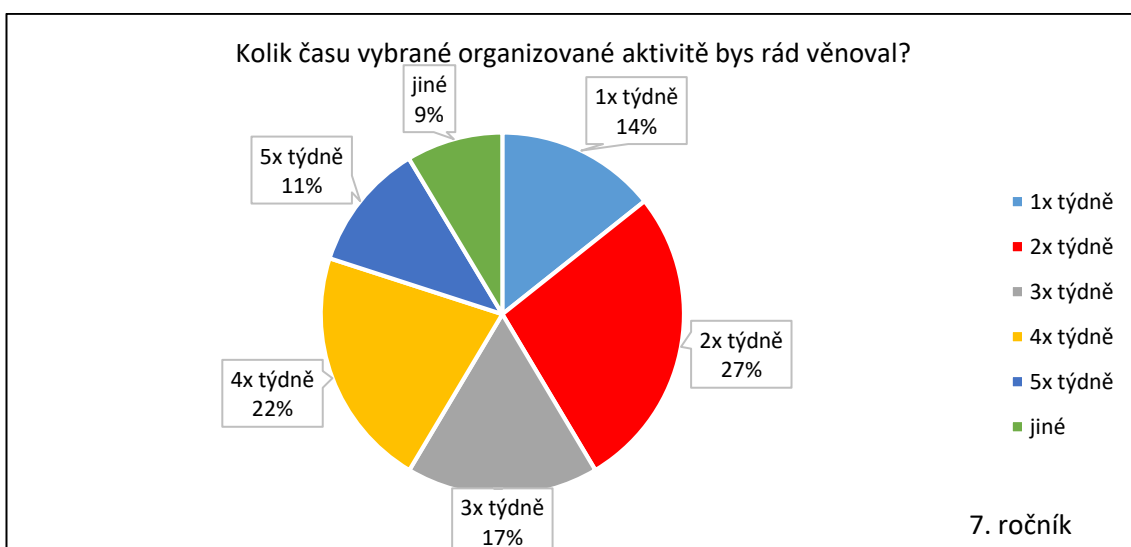
Graf č. 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit (8. ročník).

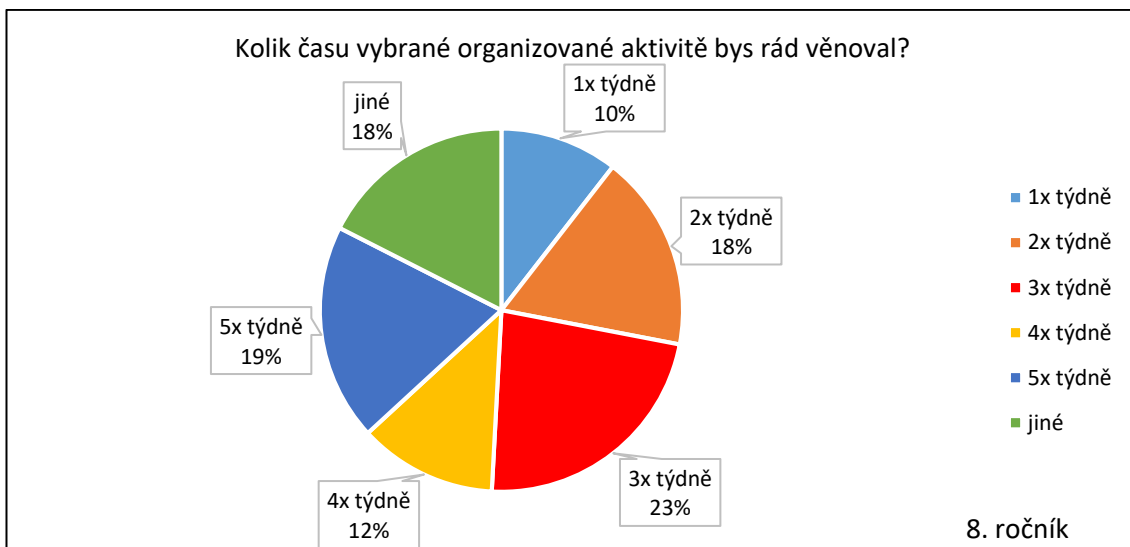
Graf č. 4 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit (9. ročník).

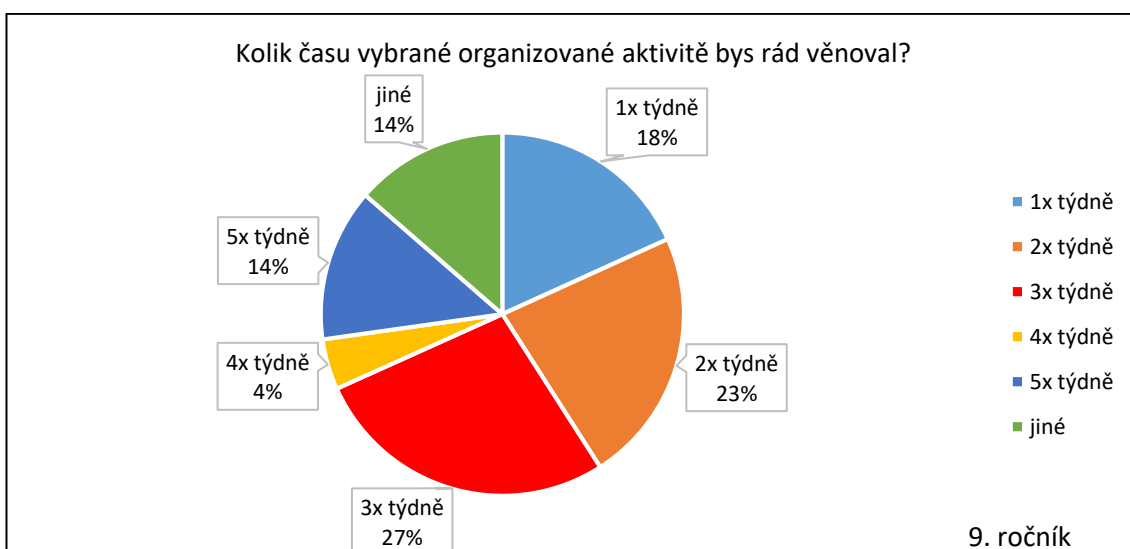
Graf č. 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků (6. ročník).

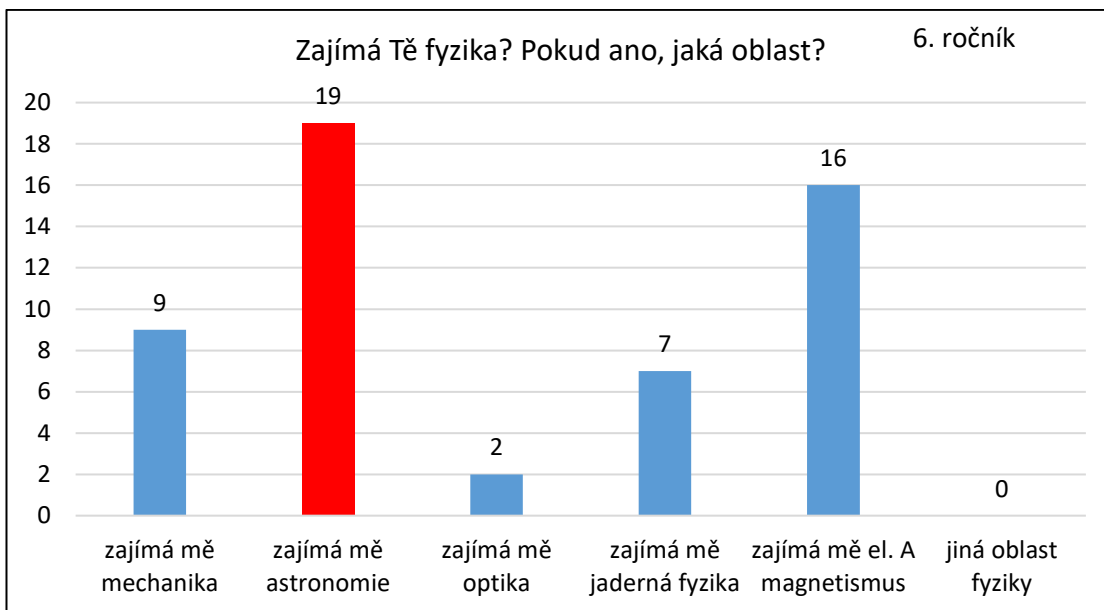
Graf č. 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků (7. ročník).

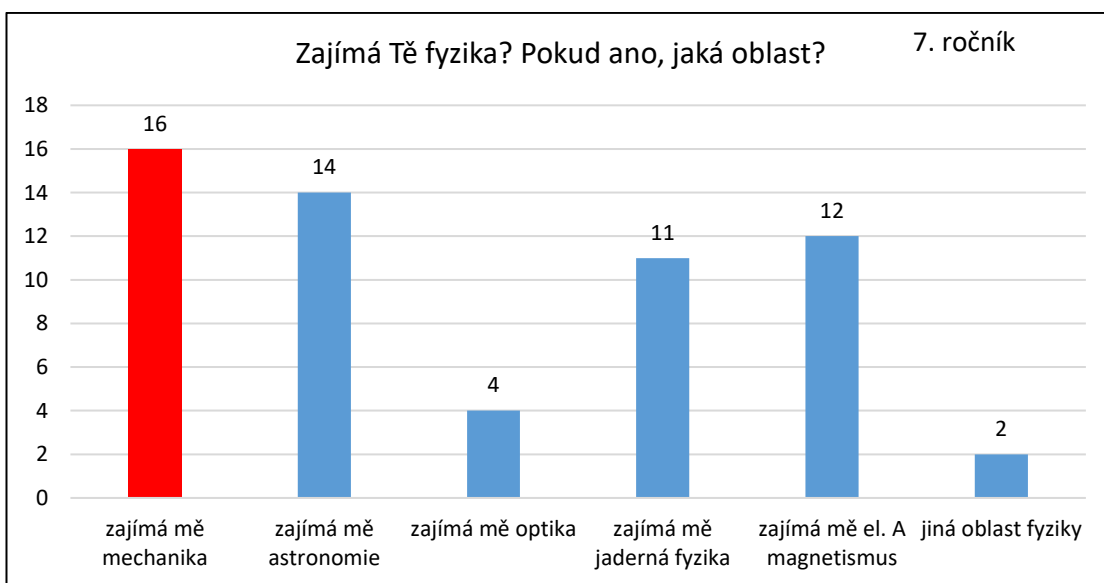
Graf č. 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků (8. ročník).

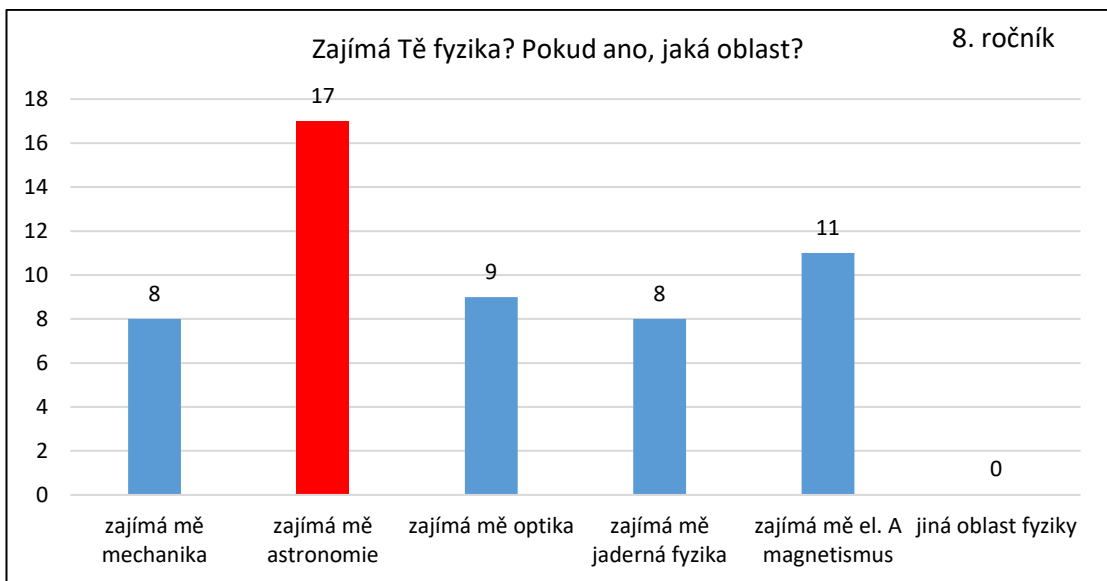
Graf č. 5 – Týdenní návštěvnost volnočasových aktivit dle žáků (9. ročník).

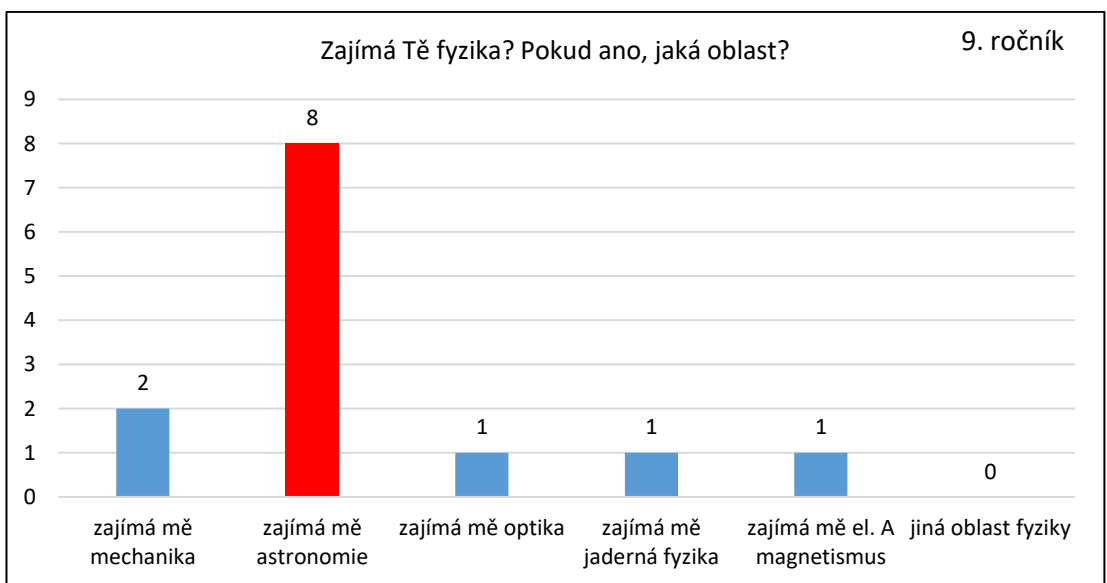
Graf č. 7 – Oblast zájmu ve fyzice (6. ročník).

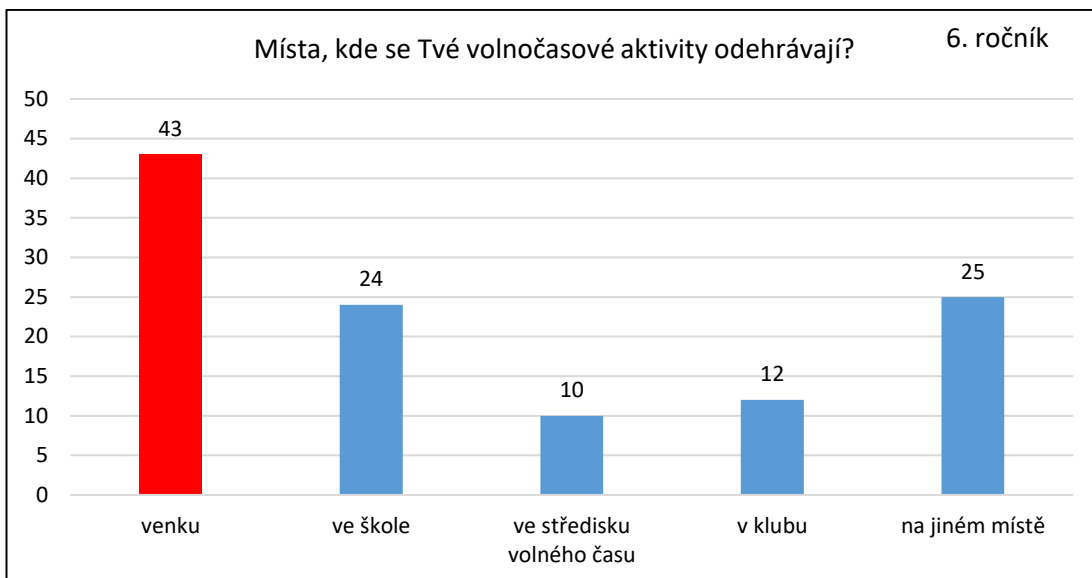
Graf č. 7 – Oblast zájmu ve fyzice (7. ročník).

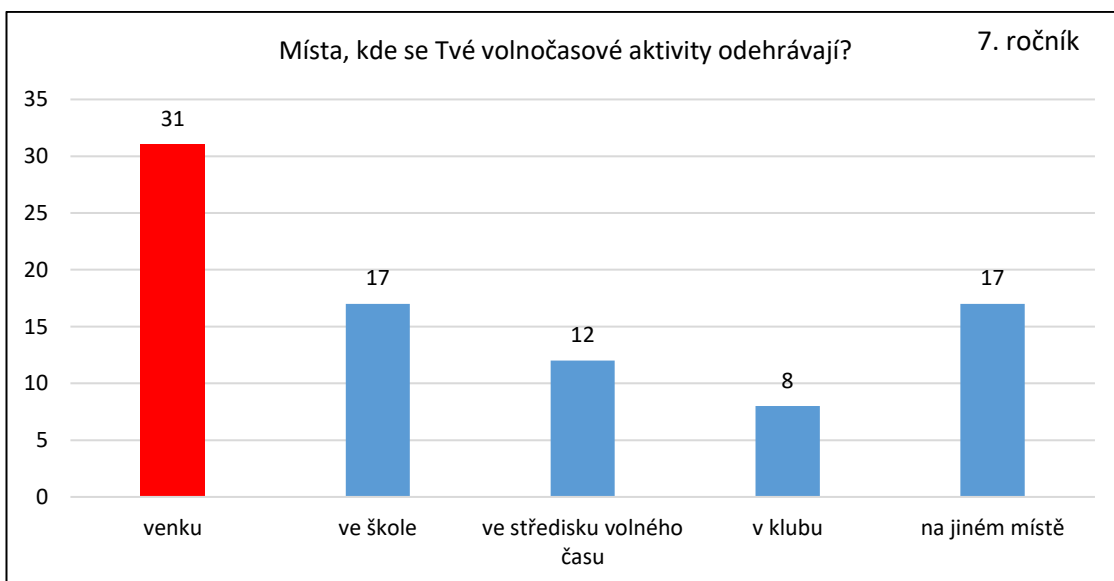
Graf č. 7 – Oblast zájmu ve fyzice (8. ročník).

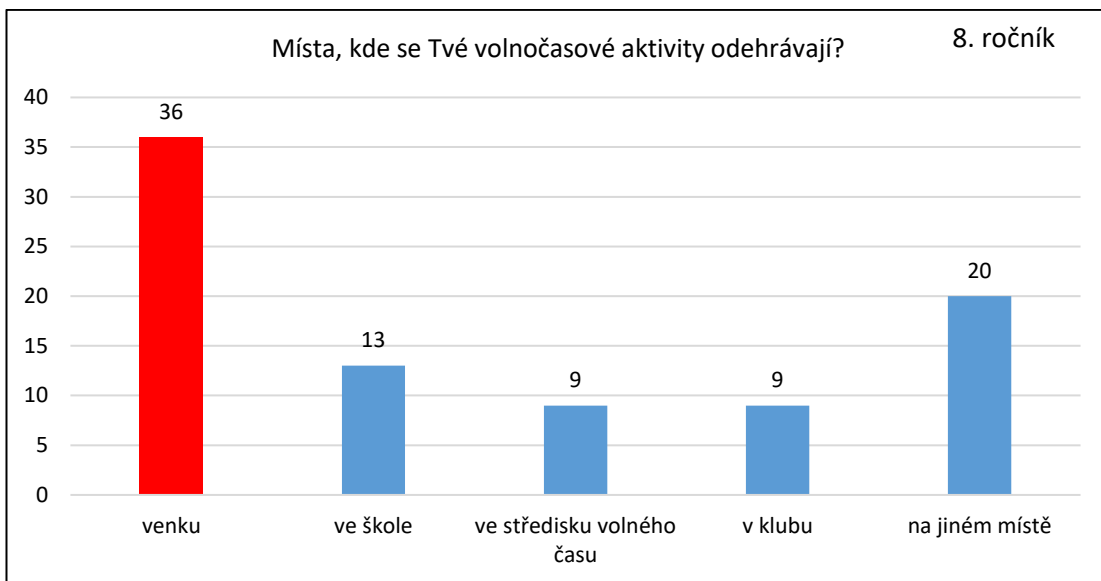
Graf č. 7 – Oblast zájmu ve fyzice (9. ročník).

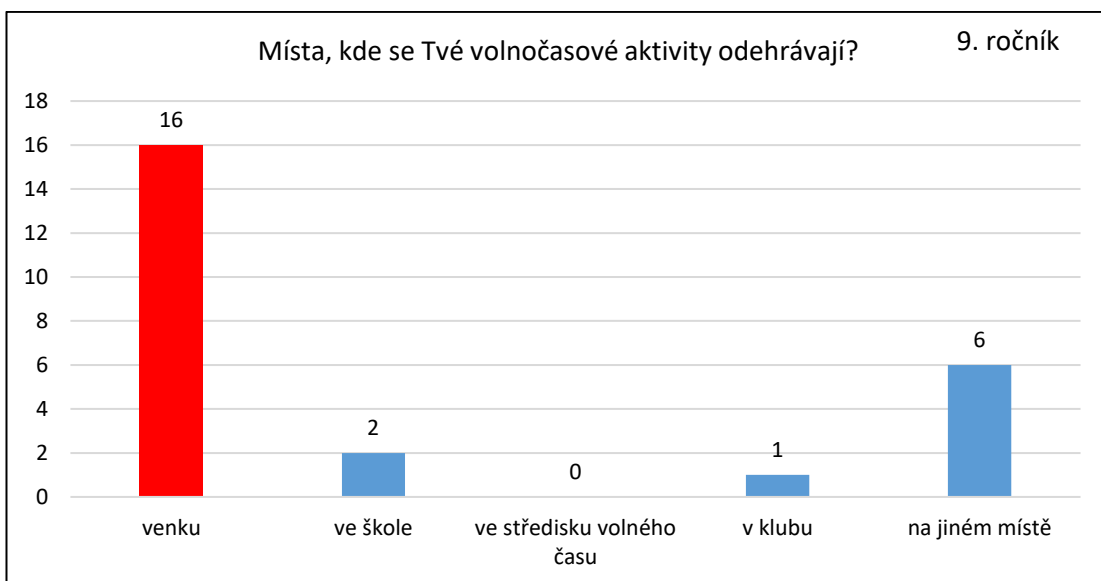
Graf č. 8 – Místa provozování volnočasových aktivit (6. ročník).

Graf č. 8 – Místa provozování volnočasových aktivit (7. ročník).

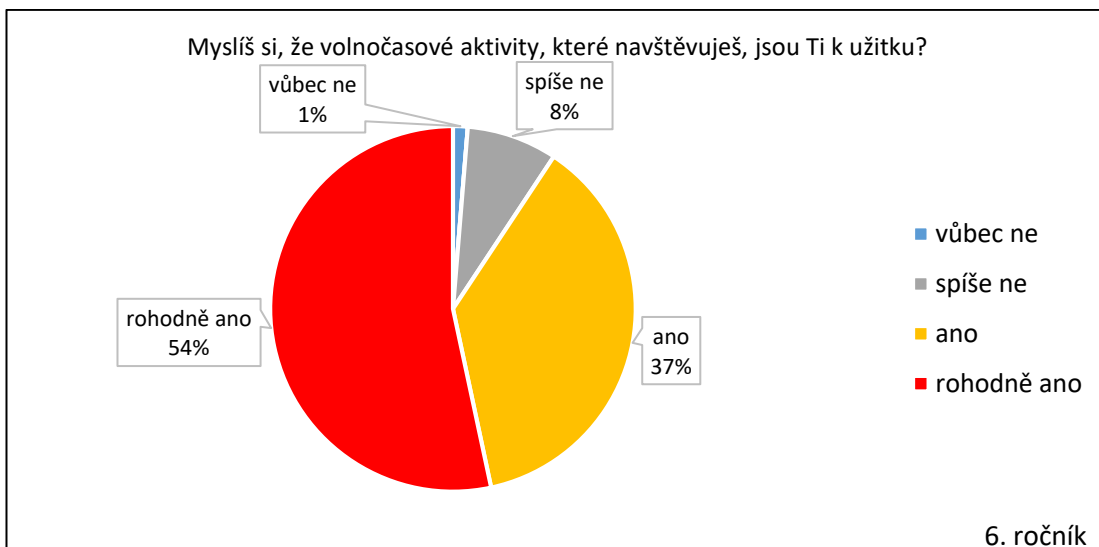

Graf č. 8 – Místa provozování volnočasových aktivit (8. ročník).

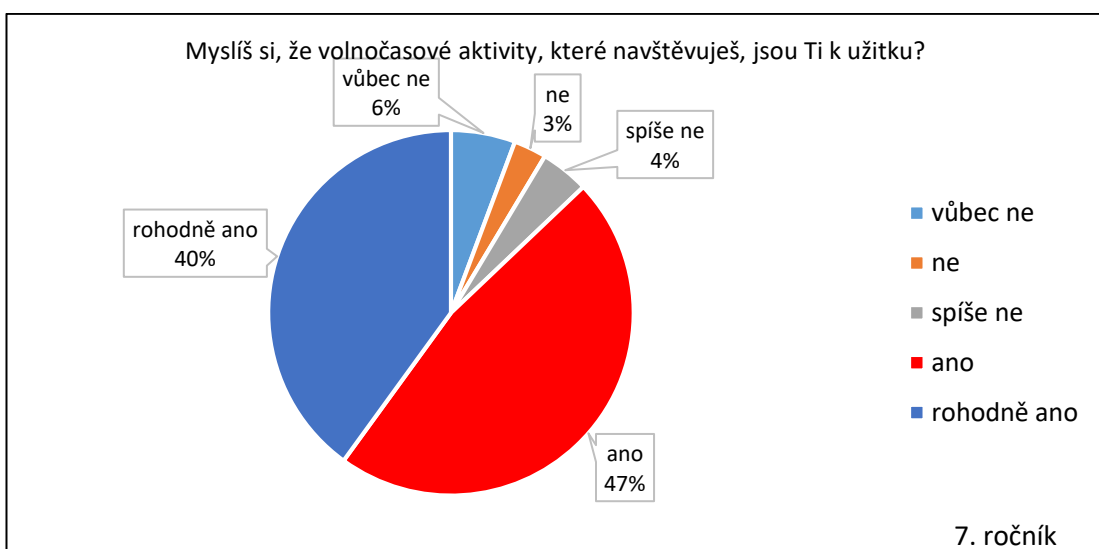

Graf č. 8 – Místa provozování volnočasových aktivit (9. ročník).

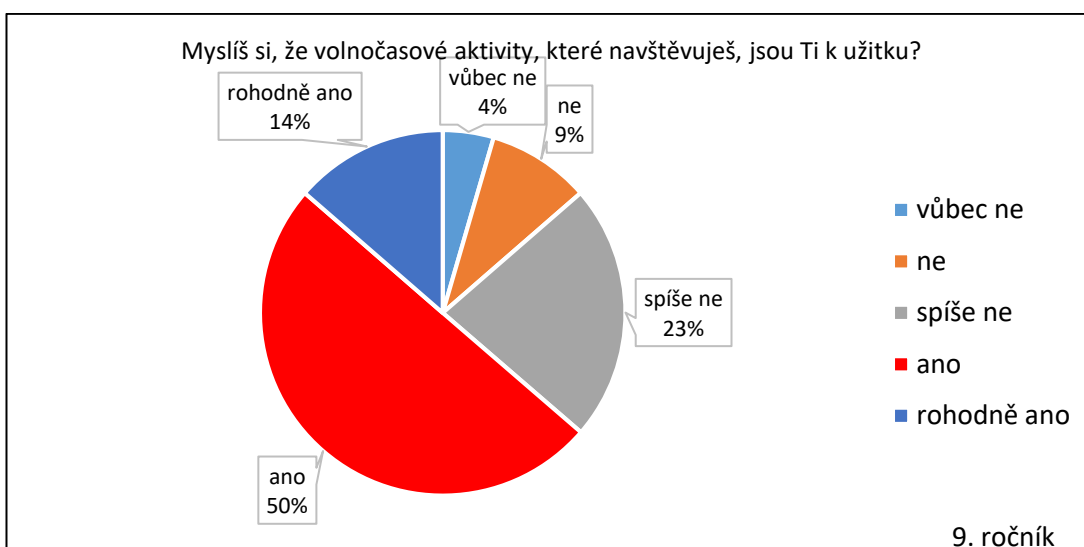
Graf č. 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků (6. ročník).

Graf č. 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků (7. ročník).

Graf č. 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků (8. ročník).

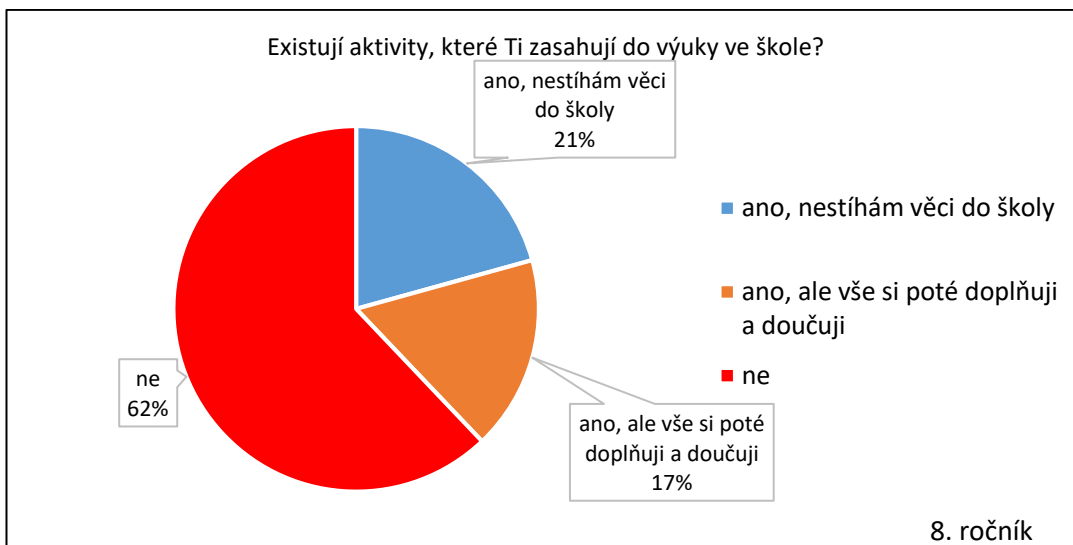
Graf č. 9 – Užitečnost navštěvovaných kroužků dle žáků (9. ročník).

Graf č. 10 – Volnočasové aktivity vs. škola (6. ročník).

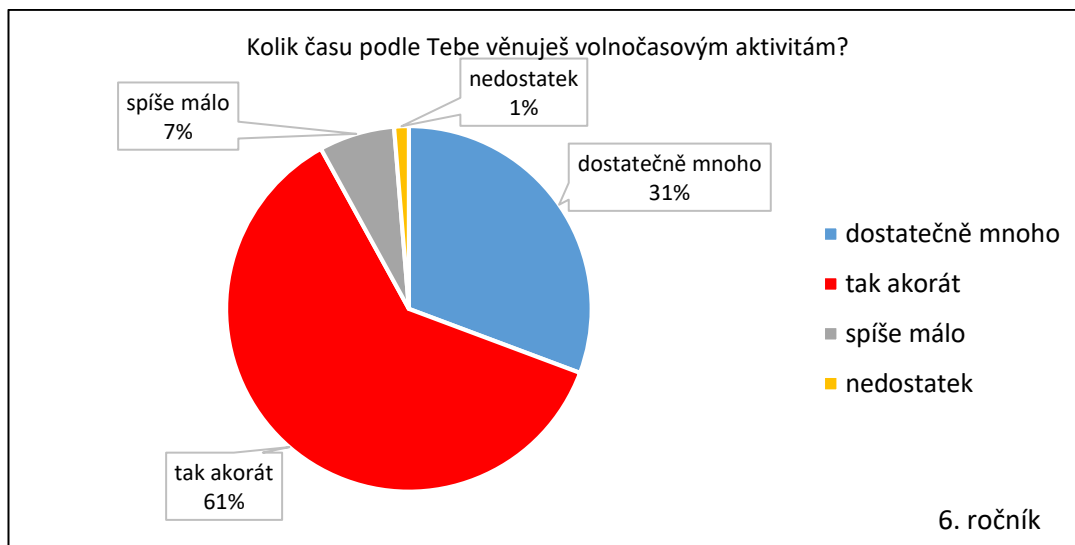
Graf č. 10 – Volnočasové aktivity vs. škola (7. ročník).

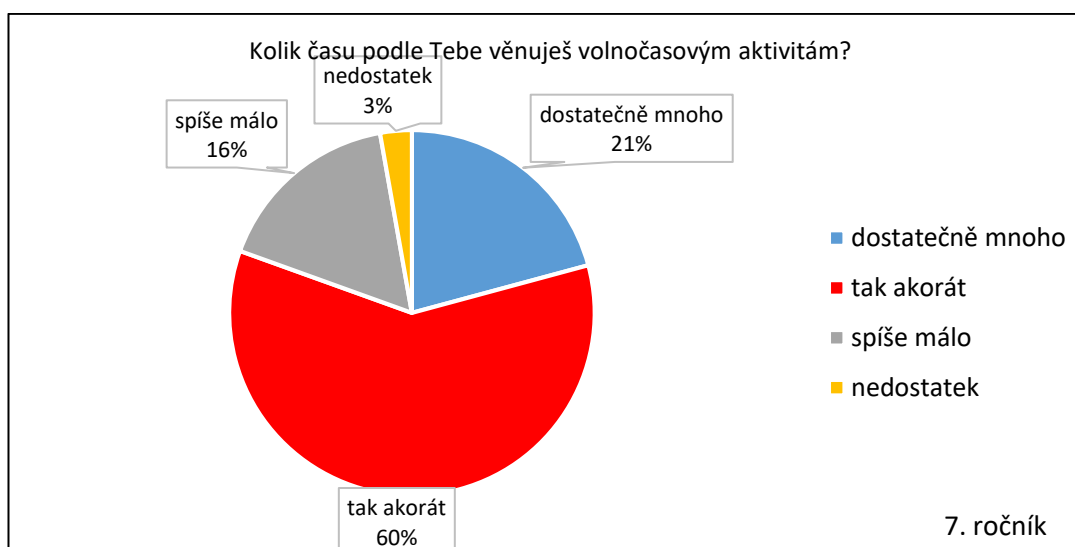
Graf č. 10 – Volnočasové aktivity vs. škola (8. ročník).

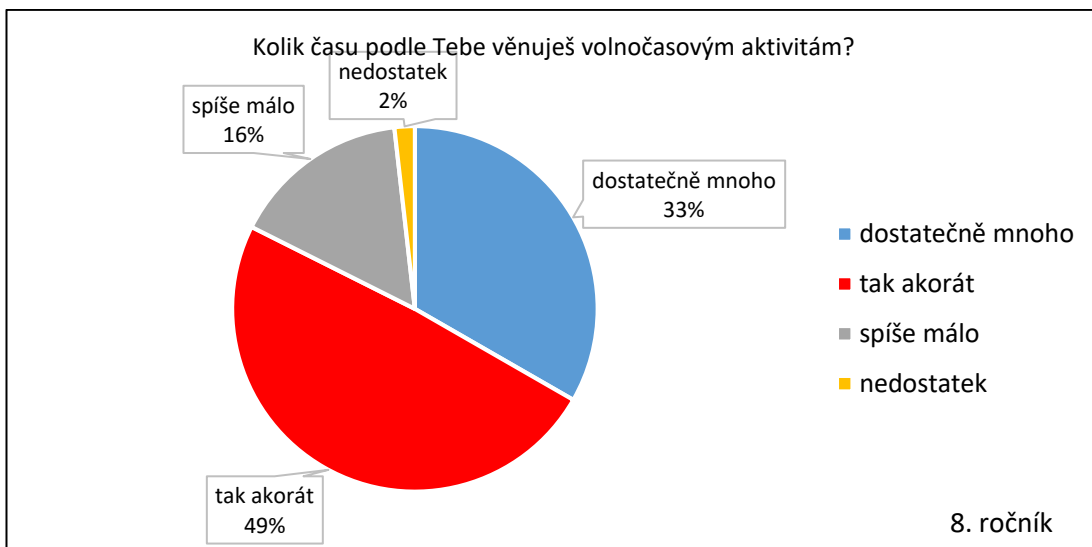
Graf č. 10 – Volnočasové aktivity vs. škola (9. ročník).

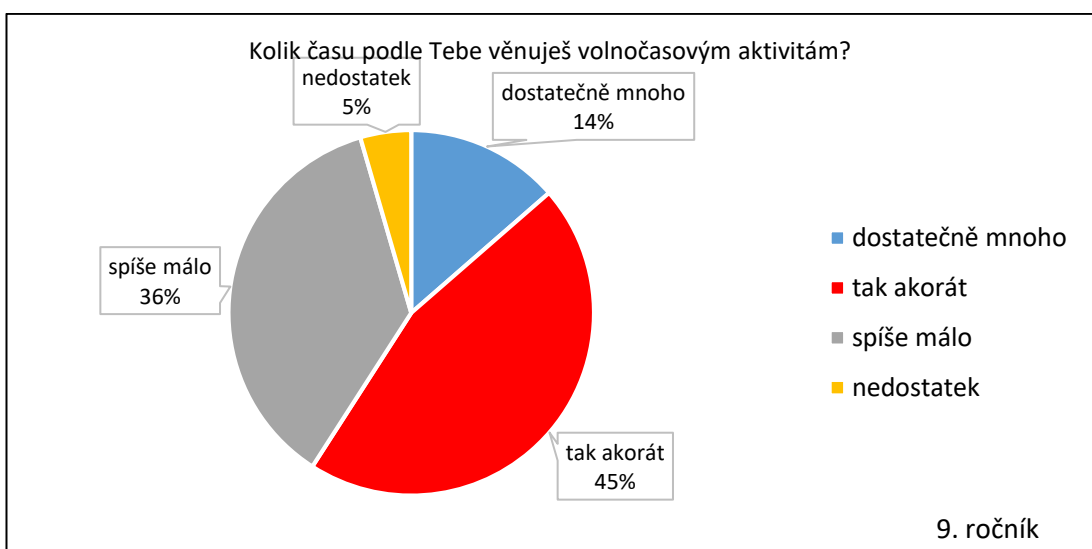
Graf č. 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků (6. ročník).

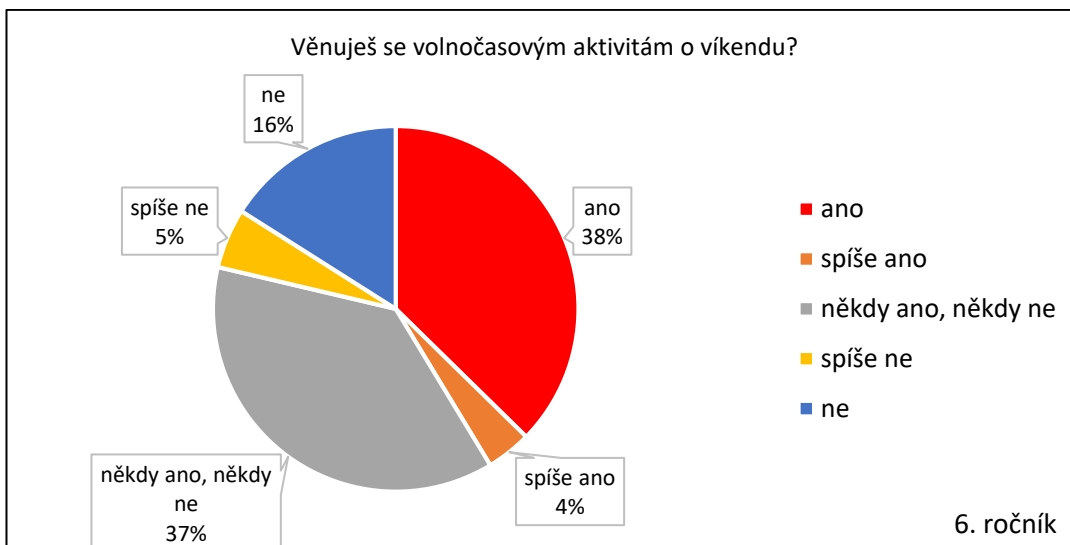
Graf č. 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků (7. ročník).

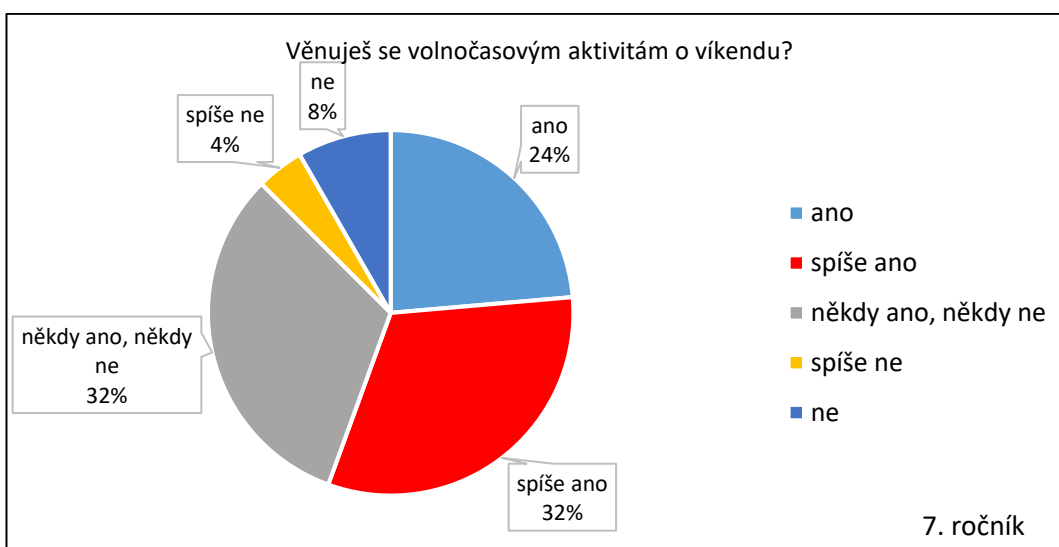
Graf č. 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků (8. ročník).

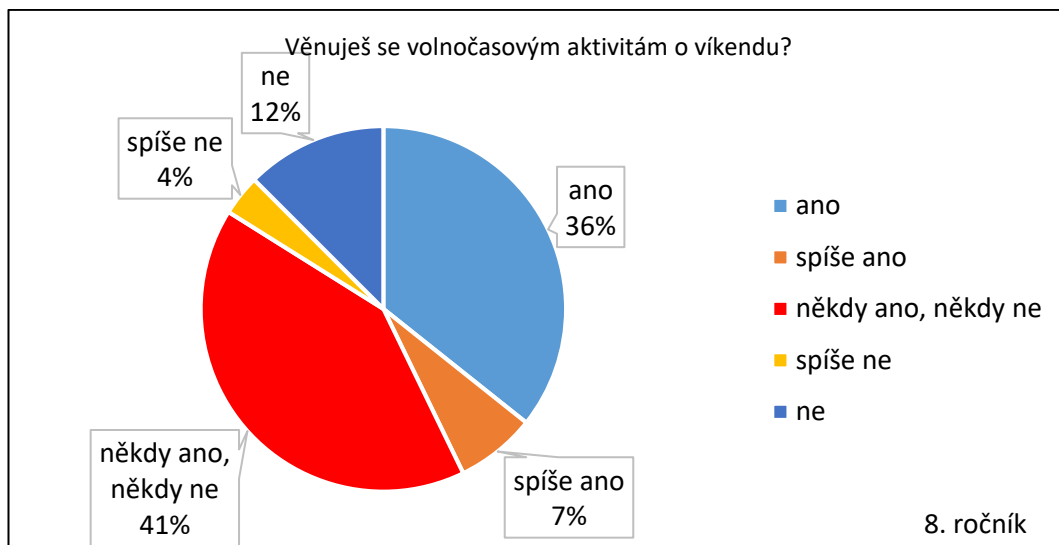
Graf č. 11 – Čas věnovaný aktivitám dle žáků (9. ročník).

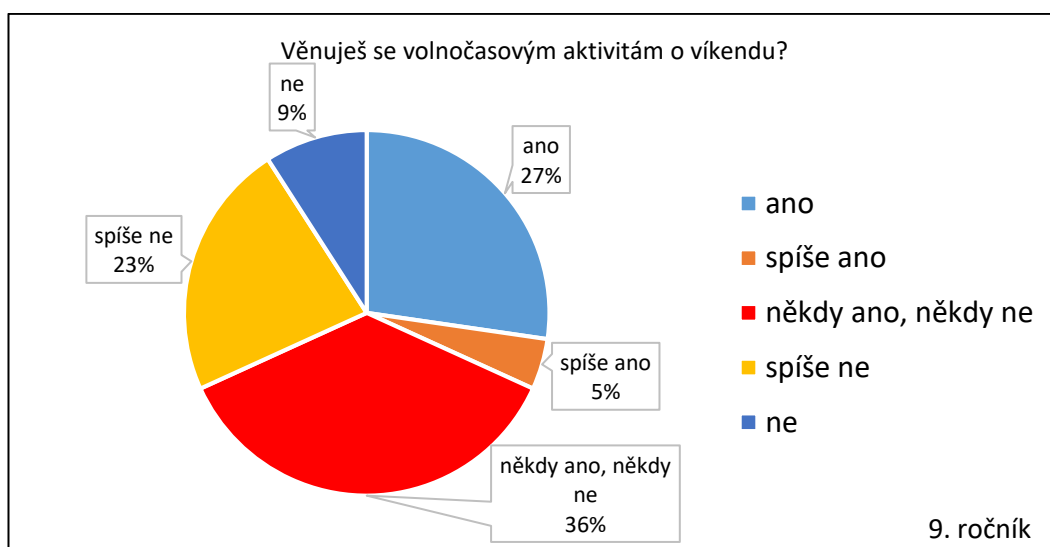
Graf č. 12 – Volnočasové aktivity o víkendu (6. ročník).

Graf č. 12 – Volnočasové aktivity o víkendu (7. ročník).

Graf č. 12 – Volnočasové aktivity o víkendu (8. ročník).

Graf č. 12 – Volnočasové aktivity o víkendu (9. ročník).

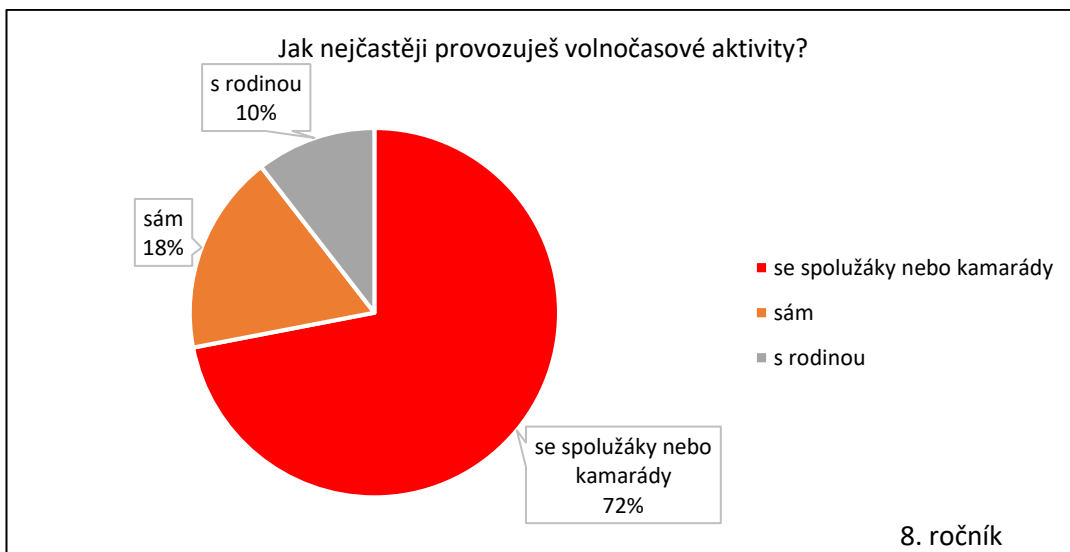

Graf č. 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě (6. ročník).

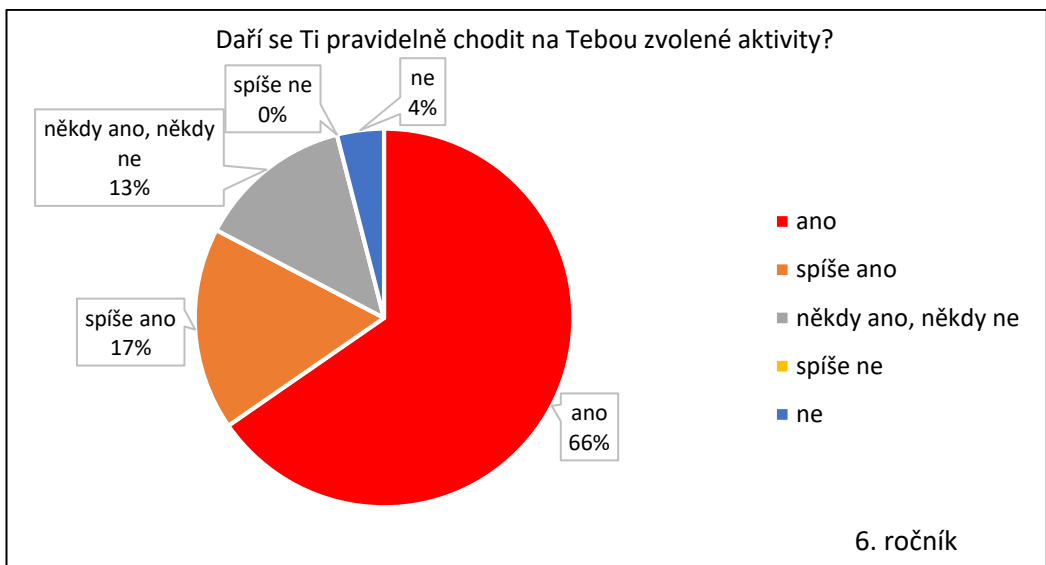
Graf č. 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě (7. ročník).

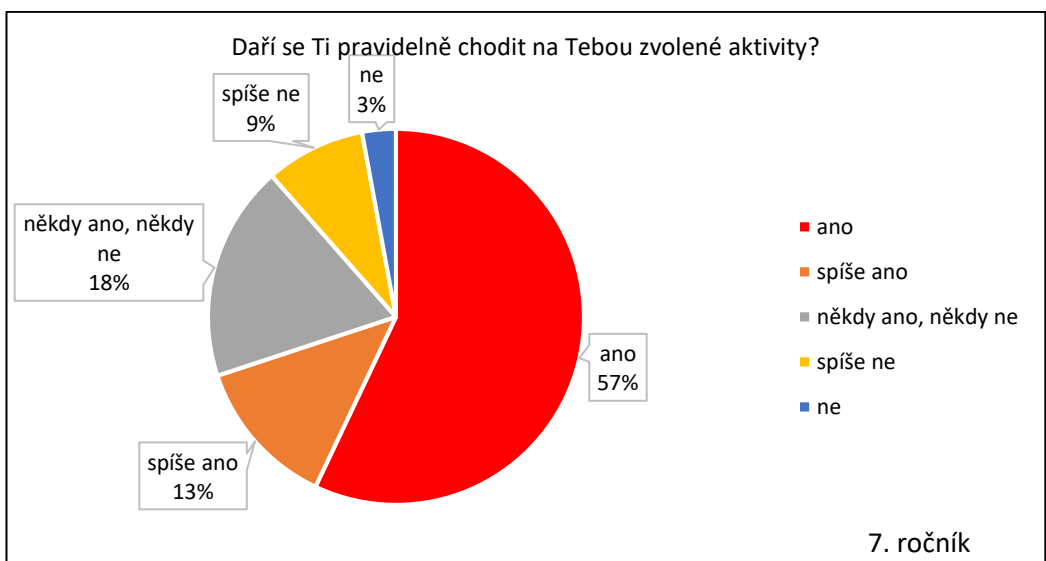
Graf č. 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě (8. ročník).

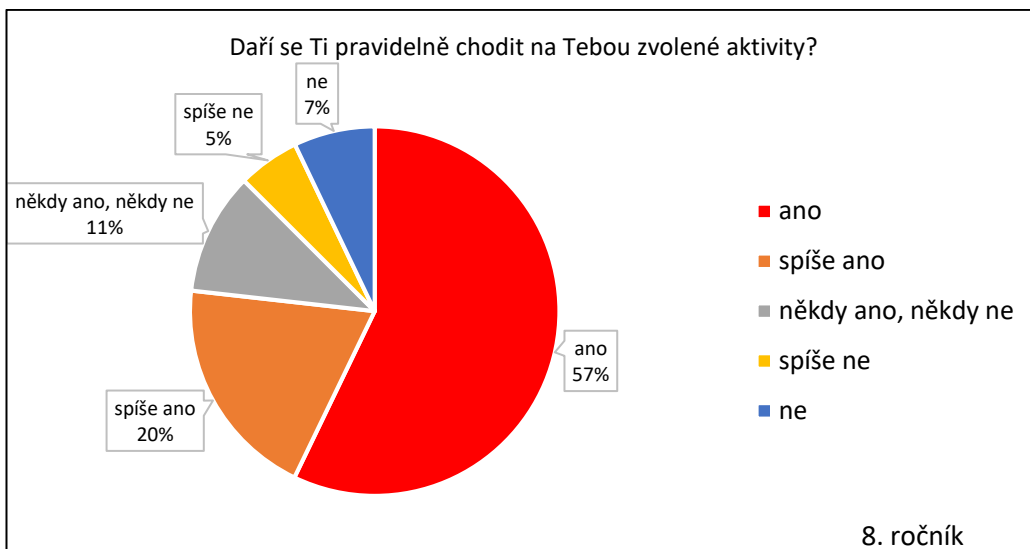
Graf č. 13 – Spoluúčast na volnočasové aktivitě (9. ročník).

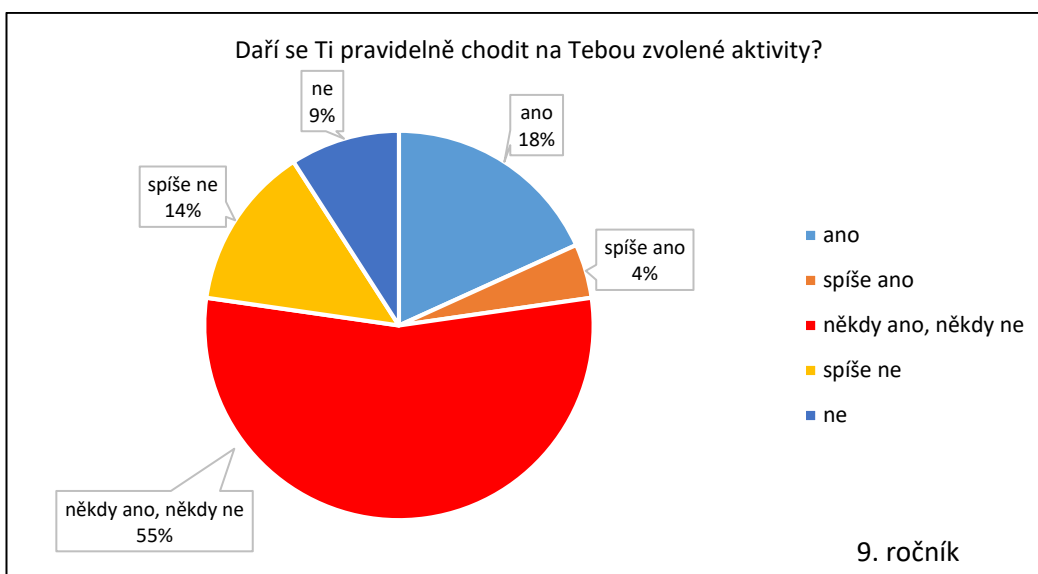
Graf č. 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit (6. ročník).

Graf č. 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit (7. ročník).

Graf č. 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit (8. ročník).

Graf č. 14 – Návštěvnost volnočasových aktivit (9. ročník).

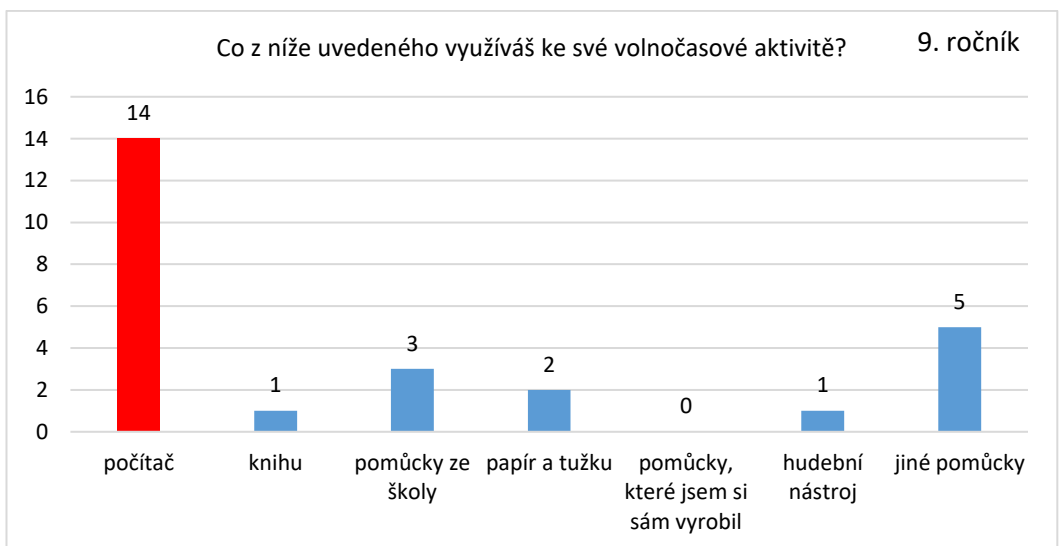
Graf č. 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám (6. ročník).

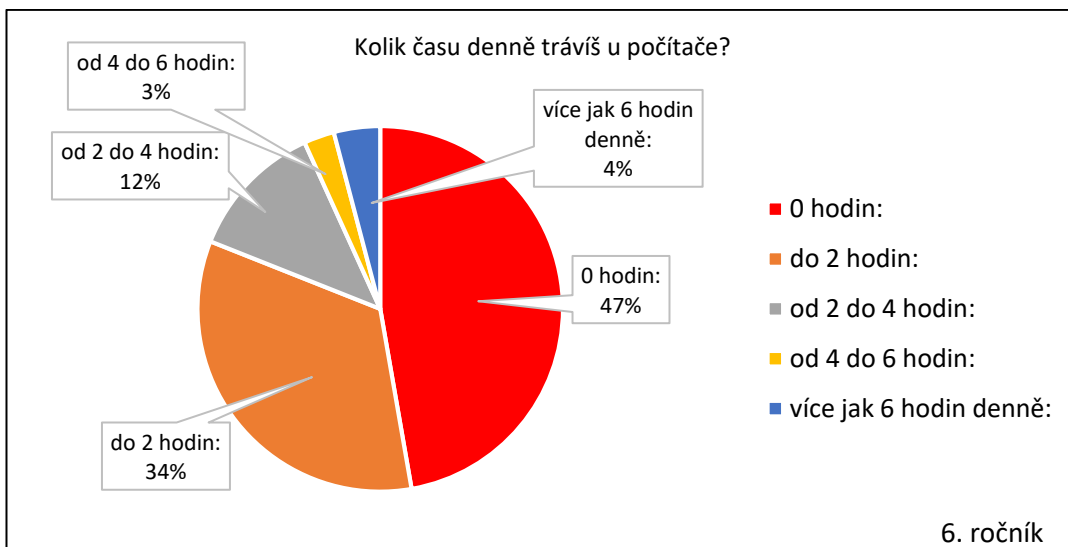
Graf č. 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám (7. ročník).

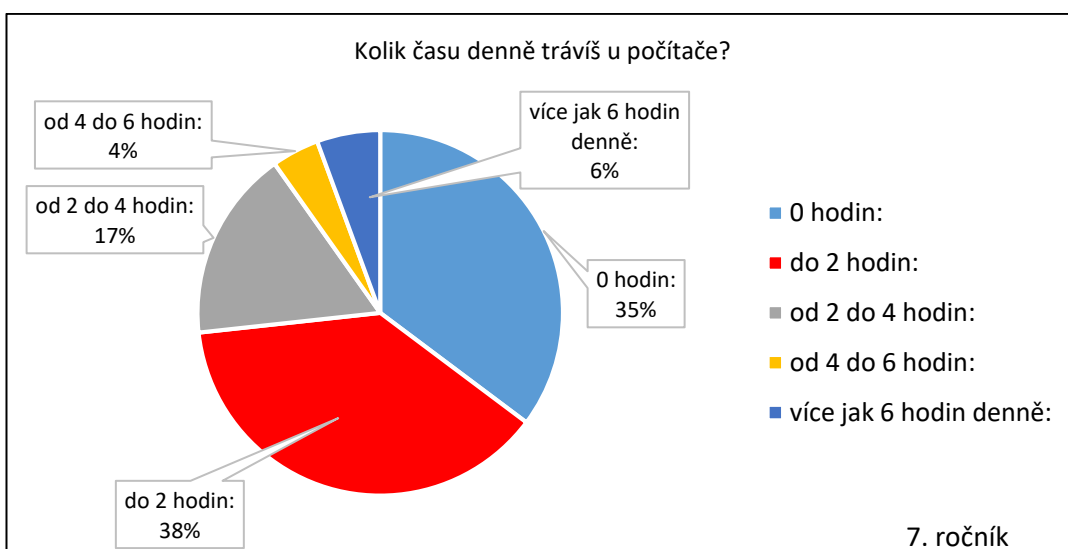
Graf č. 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám (8. ročník).

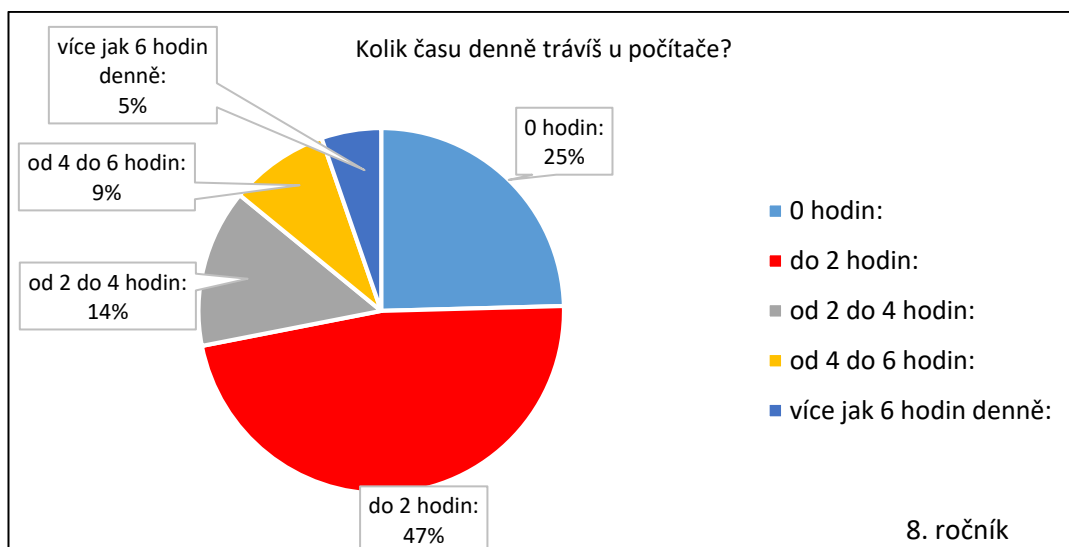
Graf č. 15 – Pomůcky využívané k volnočasovým aktivitám (9. ročník).

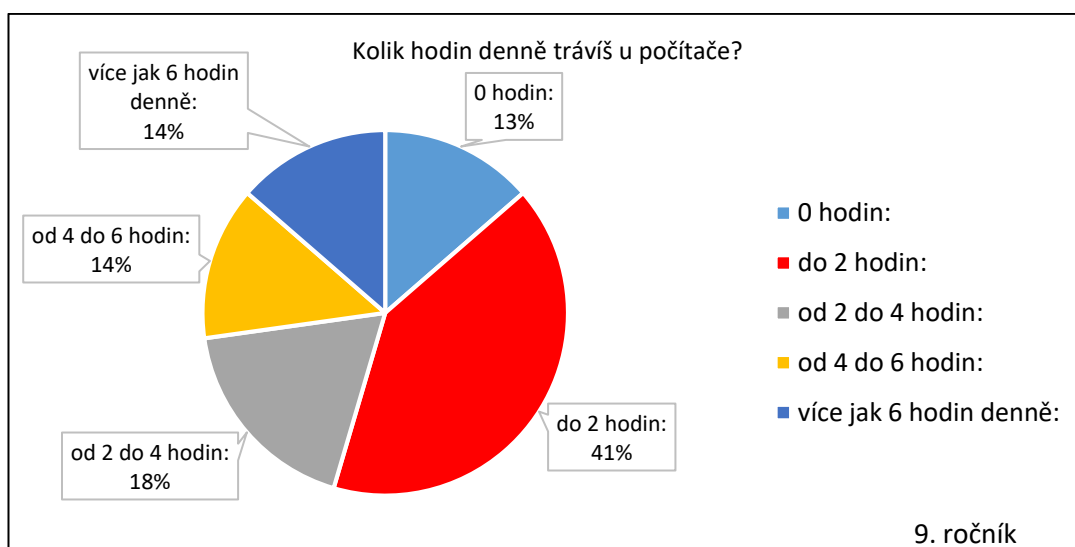
Graf č. 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně (6. ročník).

Graf č. 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně (7. ročník).

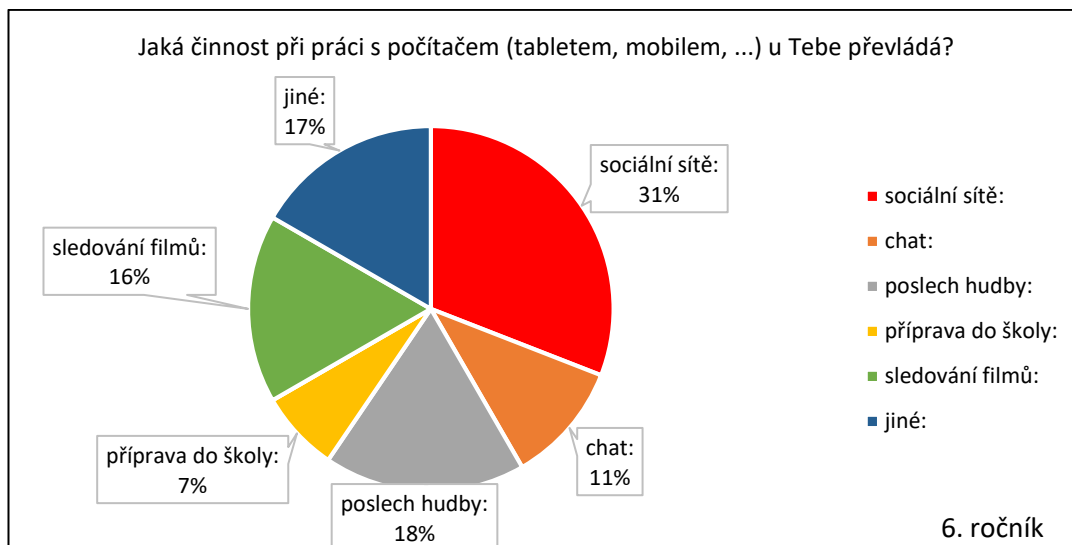

Graf č. 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně (8. ročník).

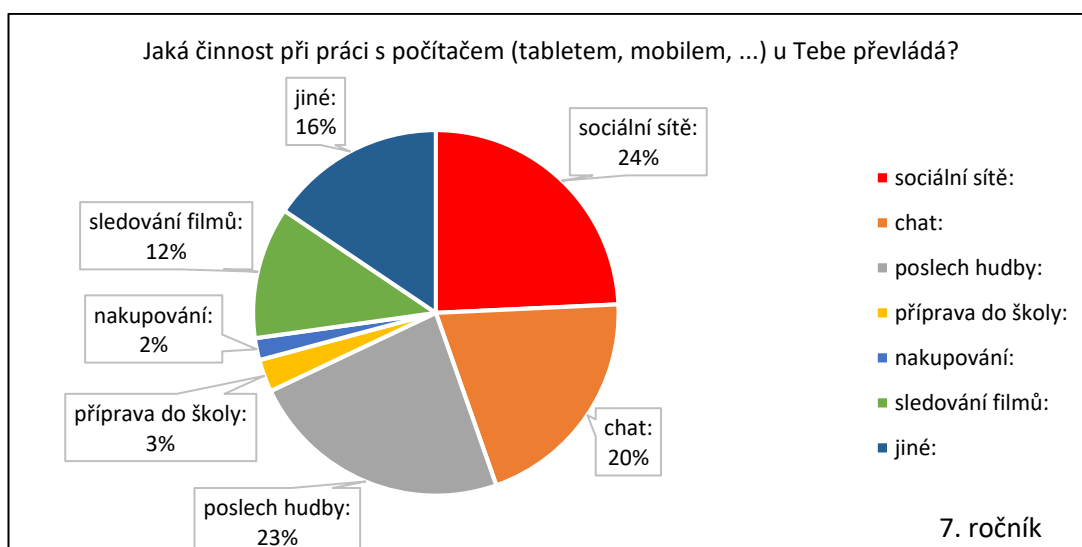

Graf č. 16 – Množství času stráveného žáky u počítače denně (9. ročník).

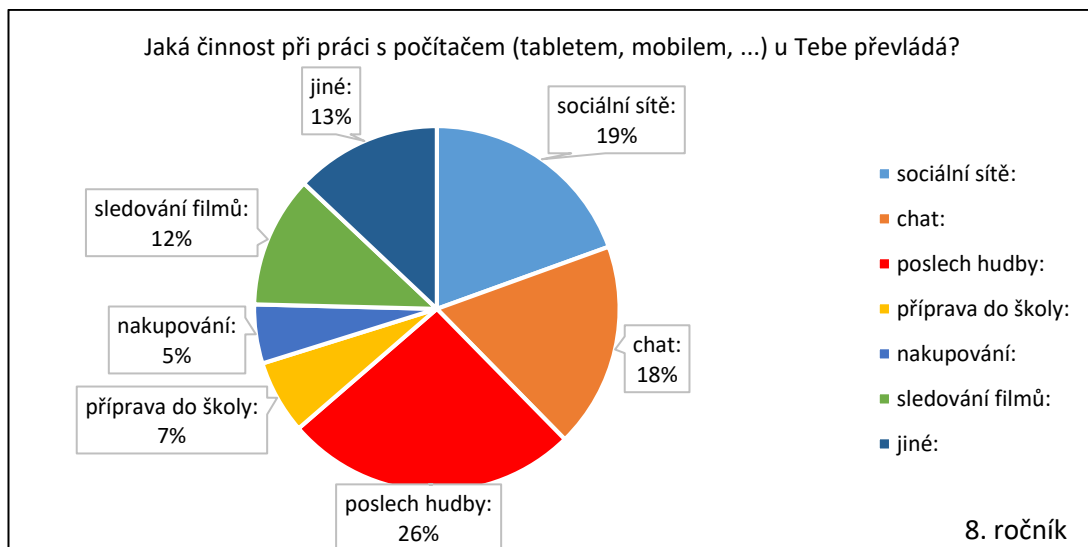

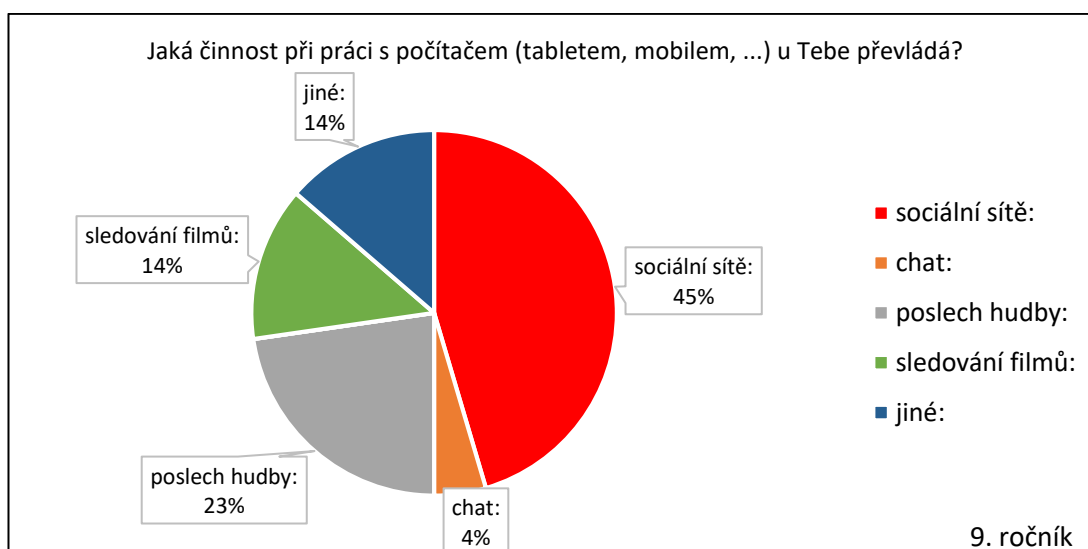
Graf č. 17 – Převládající činnost při práci s počítačem (mobilním telefonem, ...) (6. ročník).

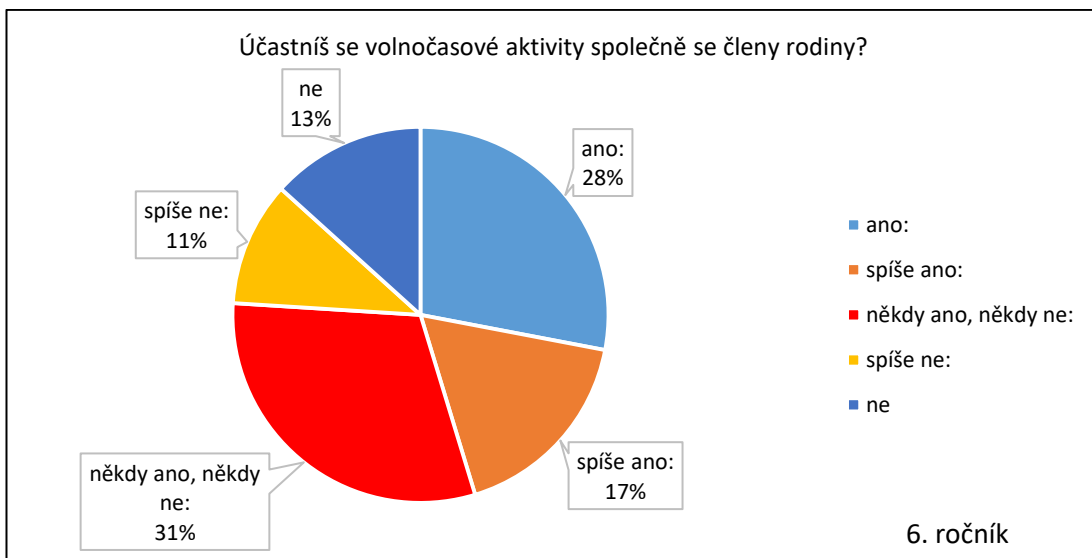
Graf č. 17 – Převládající činnost při práci s počítačem (mobilním telefonem, ...) (7. ročník).

Graf č. 17 – Přebíhající činnost při práci s počítačem (mobilním telefonem, ...) (8. ročník).

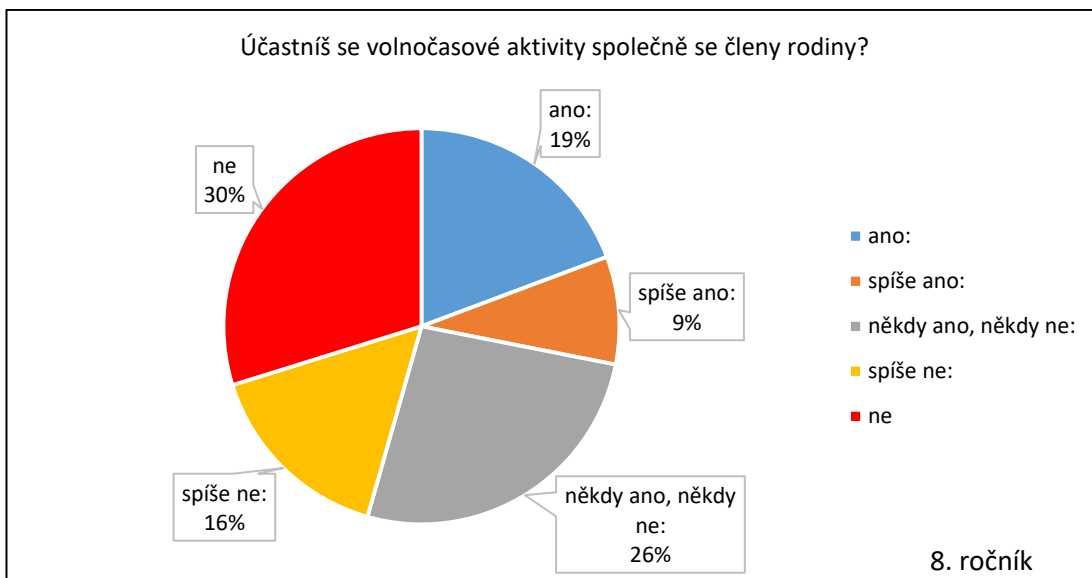
Graf č. 17 – Přebíhající činnost při práci s počítačem (mobilním telefonem, ...) (9. ročník).

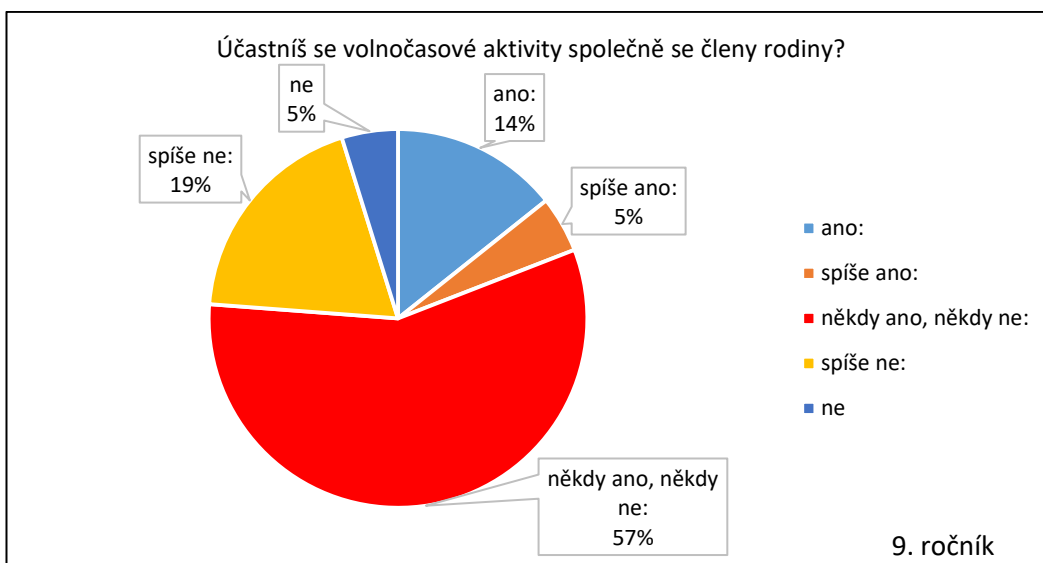
Graf č. 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě (6. ročník).

Graf č. 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě (7. ročník).

Graf č. 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě (8. ročník).

Graf č. 18 – Účast rodiny na volnočasové aktivitě (9. ročník).

Graf č. 19 – Využití služeb doučování (6. ročník).

Graf č. 19 – Využití služeb doučování (7. ročník).

Graf č. 19 – Využití služeb doučování (8. ročník).

Graf č. 19 – Využití služeb doučování (9. ročník).